

DE

DELAVSKA ENOTNOST

18. MAJA 1968

Št. 20, leto XXVI.

TAKO VSAKDANJE,
da komaj opazite

TOALETNI KREP PAPIR V ZVITKIH
KONKURENČNA CENA
ZVITEK 200 LISTIČEV
IZREDNO PRAKTIČNO DRŽALO

MINUS 18° C V VAŠEM HLADILNIKU?
NE! Temveč v najnovšem izdelku

LOŠKE TOVARNE HLADILNIKOV
L T H
KONZERVATORJU SGH-110

RAZŠIRJENA SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS

PRIPOMBE SLOVENSКИH SINDIKATOV K PREDLOGU STATUTA ZSJ

Na razširjeni seji predsedstva RS ZSS, ki so ji prisostvovali tudi tajniki republiških odborov strokovnih sindikatov, tajniki komisij RS ZSS in strokovni sodelavci RS ZSS, je vodstvo slovenskih sindikatov minulo sredo povzelo stališča slovenskih

sindikalnih organizacij do obeh do sedaj objavljenih osnutkov statuta ZSJ. Neposredno pred sejo predsedstva Centralnega sveta ZSJ, na katere dnevnem redu je prav tako bila razprava o statutu ZSJ, so predstavniki slovenskih sindikatov na ta

način uskladili svoja stališča do najbolj bistvenih vprašanj bodoče organizacije in dela jugoslovanskih sindikatov.

Naj s tem v zvezi takoj poudarimo, na kaj so razprave v Sloveniji v zvezi z novim statutom ZSJ še posebej opozorile: da mora novi statut ZSJ jasno odraziti konkretno stopnjo socialističnih odnosov v naši družbi in temu primerno začrtati vlogo in značaj sindikatov in zveze sindikatov, da mora jasno opredeliti, kaj je sindikat in zakaj se delavci vanj vključujejo ter da mora jasno opredeliti vlogo posebnih sindikatov in zveze sindikatov, hkrati pa tudi jasno razmejiti njihovo delovno področje.

INTERESI DELAVCEV NE MOREJO BITI LOČENI NA »STROKOVNE« IN »POTROŠNISKE« INTERESE

Slovenski sindikati vztrajajo pri stališču, da se interesi delavcev, zaradi katerih se vključujejo v sindikate, ne morejo deliti na strokovne oziroma proizvodne interese in na potrošniške interese, kar je rdeča nit, ki vodi skozi oba objavljena osnutka statuta ZSJ — in da je zato napačno postavljati, da se po proizvodni liniji združujejo v strokovne oziroma posebne sindikate, po potrošniški liniji pa v zvezo sindikatov. Celotna vloga sindikatov, še zlasti pa v preambuli obeh osnutkov statuta ZSJ je po mnenju slovenskih sindikatov preveč obremenjena s potrošniško pozicijo sindikatov, saj se povsod, kjer je govora o interesu delavca — člana sindikatov, misli v prvi vrsti na zadovoljevanje njegovih materialnih potreb. Zaradi tega se potem celotna funkcija sindikata več ali manj umakne iz našega samoupravnega in političnega sistema in sili sindikate v opozicijo. Od tod tudi tiste formulacije v osnutkih statuta ZSJ, ki govorijo o tem, da sindikati »kličejo na odgovornost« (čeprav ni povedano koga), da uveljavljajo svojo vlogo z »nestrinjanjem« s stališči družbeno-političnih skupnosti in delovnih organizacij ter podobno. Smisel delovanja sindikatov pač ne more biti v tem, da se »ne strinjajo«, temveč v samostojnem formiranju stališč in politike, ki se bo včasih pač ujemala s politiko drugih dejavnikov naše družbe.

TRI LETA

Tretje leto reforme se izteka, vendar še vedno ne moremo prepričljivo reči: REFORMA ZMAGUJE. Nasprotno, vse več znakov kaže, da smo pri uresničevanju reformnih ukrepov polovičarski, kompromisarski, uradniški, celo da smo obstali na pol poti. Zato ni čudno, da »korenit kirurški poseg« v naše gospodarsko življenje ni zadostil zdravilu, marveč še vedno ohranja pri življenju ekstenzivnost in neekonomičnost gospodarjenja ter relativno uravnolovsko delitev dohodka med delovnimi ljudmi, delovnimi kolektivi in družbenopolitičnimi skupnostmi na vseh ravneh samoupravnega odločanja.

Oglejmo si nekaj dejstev, ki zelo prepričljivo dokazujejo — kljub reformi — upadajoče učinkovitosti slovenskega gospodarstva in tako imenovane družbene nadstavbe.

Podatki iz zaključnih računov gospodarskih organizacij v letih reforme kažejo, da stopnja povečanja celotnega dohodka upada, hkrati pa naraščajo izgube v gospodarskih organizacijah. V letu 1966 so znašale izgube slovenskega gospodarstva 0,3% doseženega dohodka za delitev, lani pa so narasle že na 1%. V strukturi dohodka sicer izgube ne predstavljajo velikega deleža, vedeti pa je treba, da je lanske gospodarsko leto zaključilo z izgubo že 105 delovnih organizacij, med njimi kar 80 prvič! Analiza zaključnih računov gospodarskih organizacij tudi kaže, da je bilo 80% vseh izgub v industriji in rudarstvu, na teh področjih gospodarjenja pa v šestih industrijskih panogah: v industriji barvnih kovin, v elektroindustriji, v črni metalurgiji, v industriji usnja in obutve, v nekovinski industriji ter v tekstilni industriji.

Ne samo to: leta 1966 smo razdelili neto produkt v razmerju 38 : 62 v korist delovnih organizacij, lani le še v razmerju 40 : 60. Razen tega so delovne organizacije, ki so lani razpolagale s 60% neto produkta, povečale osebne dohodeke in ostale prejemke zaposlenih od 40,2 na 41,8 odstotka neto produkta, hkrati pa zmanjšale vse sklade in poslovni sklad od 22,1 na 18,3 odstotka neto produkta, čeprav je v istem času vrednost delovnih priprav upadla od 44,7 odstotka na 43,2 odstotka in bi torej gospodarske organizacije še kako potrebovale sredstva za modernizacijo proizvodnje.

Zastavljajo se vprašanje: kaj ukreniti, da bi preprečili tiste smeri gospodarskih gibanj, ki niso v duhu reforme, to je, da bi dokončno uravnovesili go-

Kot smo že poročali, se je na povabilo CO sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije mudila v naši državi delegacija sindikata gradbenih delavcev Finske pod vodstvom predsednika tega sindikata Erkkija Salomeja, ki je hkrati tudi podpredsednik KP Finske. Med obiskom v Sloveniji minuli teden je delegacijo sprejel tudi predsednik RS ZSJ Tone Kropušek. Na republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev pa so bili zelo zanimivi razgovori o nadaljnjem sodelovanju med finskim in jugoslovanskim sindikatoma gradbenic ter o vlogi teh dveh sindikatov v mednarodnem sindikalnem in delavskem gibanju.

Foto služba DE

PREDKONGRESNA RAZPRAVA NA JESENICAH O INTEGRACIJI VSEH OBLIK DRUŽBENEGA DELA NA SAMOUPRAVNIH OSNOVAH

Popuščati moramo zavore v integraciji

V okviru razprav pred VI. kongresom ZSJ je bil pred tednom na Jesenicah posvet o integraciji vseh oblik družbenega dela na samoupravnih osnovah. Organizatorja razprave sta bila občinski sindikalni svet in izvršni odbor sindikata železarne na Jesenicah, udeležili pa so se ga poleg jeseniških sindikalnih delavcev tudi nekateri direktorji in predsedniki delavskih svetov ter predstavniki republiškega sveta ZSS, med njimi inž. Tone Tribušon, podpredsednik Republiškega sveta sindikatov in Mitja Švab, predsednik komisije za družbeno samoupravljanje pri RS ZSJ.

Poleg gradiva, ki ga je izdal CS ZSJ, so jeseniški sindikati pripravili tudi obširen referat, v katerem so ocenili splošen razvoj integracijskih procesov pri nas, še posebej pa v jeseniški komuni. Jeseničani in njihovi gostje so potem razpravljali o konkretnih problemih, ki spremljajo zasnovane integracije, in o težavah, ki zavirajo nadaljnje integracijske procese.

Proti pričakovanju pa na jeseniškem posvetu ni bilo veliko slišati o zasnovani integraciji slovenskih železarn. Lanske, dokaj intenzivne razprave, so utihlele. Elaborati so menda izdelani, delno jih je objavilo glasilo jeseniških železarjev. Kljub temu pa še vedno ni mogoče govoriti, da je kolektiv tudi seznanjen z vsebino elaboratov. Razložiti bi jih bilo potrebno tako, je mimogrede omenil eden izmed udeležencev posveta, da bi vsakdo v kolektivu lahko razumel smisel integracije in vedel, kakšno prihodnost si z njo lahko obeta delovna organizacija.

Neinformiranost o ekonomskih in drugih izračunih je

splošni problem, ki silno zavira integracijske procese. Bojazen pred neznanjami odvrta delavce, da bi se na pamet ogrevali za združevanje z drugimi delovnimi organizacijami. Če ni oprijemljivih motivov za integracijo, potlej se pač vsakdo oklepa tistega, kar ima, saj mu nihče ni dokazal, da pomeni integracija boljšo obliko gospodarjenja.

SINDIKATI TERJAJO EKONOMSKE RAČUNE

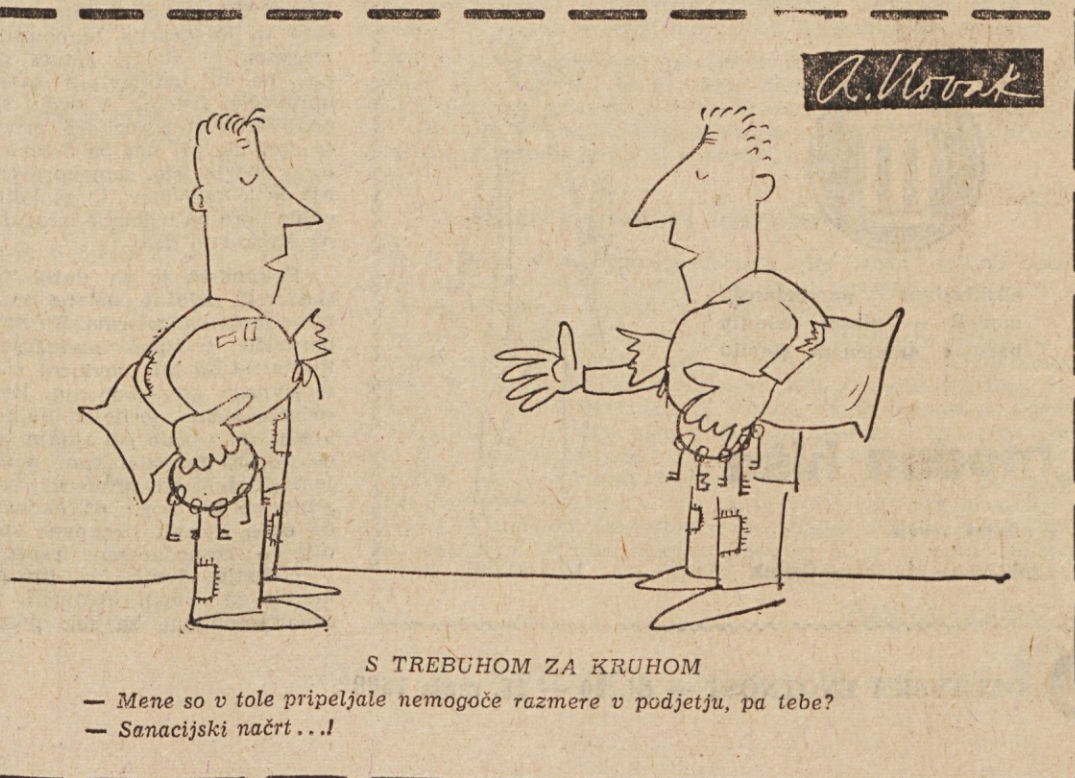
— Gradbinci smo med seboj skregani, drug drugemu odjedamo kruh, vendar tega ne počno zinarji, tesarji, ampak ljudje, ki zasedajo najodgovornejša delovna mesta. Tako je razpravljal predstavnik gradbenic in s svojo razpravo načel enega izmed osrednjih problemov, ki spremljajo integracijske procese: neizdelani ekonomski računi, ki bi zagotavljali prihodnost podjetja, in pomanjkanje odgovornosti vodilnih strokovnih in upravnih delavcev za gospodarski napredek podjetja.

Sindikata bi morali terjati od strokovnih delavcev, so po-

udarili na posvetu, da preštudirajo gospodarski položaj podjetja, izdelajo ekonomske izračune in jih potlej razgrnejo pred kolektivom. Kolektiv bi moral vedeti, kaj mu prinaša prihodnje leto, kakšna gospodarska smer je najbolj učinkovita za njegovo delovno organizacijo, kakšna je večletna gospodarska perspektiva podjetja. Vedeti bi tudi moral, da prevzema strokovni team podjetja polno odgovornost za zasnovani gospodarski načrt. S takšnim (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 8. strani)

REZERVIRANI STOLPEC

Feliks Bagar

podpredsednik Občinskega sindikalnega sveta Ptuj:

● Kateremu vprašanju bi po vašem mnenju moral bližnji kongres ZSJ posvetiti večjo pozornost in kako utemeljujete svoj predlog?

Pred komuno kot osnovno teritorialno politično skupnost se iz dneva v dan postavljajo številne nove naloge, pravice in obveznosti; z njimi pa ne prihajajo tudi finančna sredstva, s katerimi bi lahko komuna uspešno opravljala svoje samoupravne funkcije in zadovoljevala številne potrebe delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in občanov. Naša komuna daje 69% skupnih proračunskih sredstev širšim družbeno političnim skupnostim, tako da ji ostane za svoje potrebe le 31% dohodka. Tako delitveno razmerje med komuno, republiko in federacijo ter vedno nove in nove obveznosti komune, povzročajo številne težke probleme, ki se občutno odražajo pri družbenem in osebnem standardu in razpoloženju delavca v komuni. Članstvo sindikatov in naši komuni je v predkongresni razpravi odločno zahtevalo, da se mora kongres zavzeti za ugodnejše delitveno razmerje skupnih dohodkov med komuno, republiko in federacijo v korist komune, da se bo utrjevala njena ekonomska moč. Zato menim, da je to eno izmed številnih vprašanj, o katerem mora razpravljati kongres in zavzeti tudi jasno stališče. Menim, da bi moral kongres zelo prizadevno razpravljati o tem, kakšen je položaj delavca tako v delovni organizaciji in komuni in kakšen je odnos republike in federacije do njega. Ta odnos pa najbolje odraža prav delitveno razmerje.

Miloš Mikolič

vršilec dolžnosti predsednika sindikalne podružnice kovinsko predelovalne industrije »SATURNUS«, Ljubljana:

● Če bi bili delegat, o čem bi spregovorili na bližnjem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije?

Osnovno vprašanje, ki bi ga VI. kongres ZSJ po mojem mnenju moral obravnavati, je mesto, vloga in položaj sindikalne podružnice v delovni organizaciji. Mislim namreč, da marsikdaj precejšnje realne možnosti in da zaradi tega naše delo ne zadovoljuje niti članstva, niti višjih sindikalnih organov. Slednji nas zalagajo z gorami poročil, stališč, vprašalnikov in še drugih dopisov. Delavci pa želijo, da bi se ukvarjali predvsem s konkretnimi problemi tovarne, še posebej pa s politiko delitve osebnih dohodkov. Slednjič pa status sindikata v tovarni ni takšen, da bi lahko vedno in neodvisno sprejemali svoja stališča ter jih potem, seveda v mejah objektivnih možnosti, tudi zagovarjali.

Naj povzamem: potreben je odgovor, kaj in kako naj ob sedanjih objektivnih razmerah dela sindikat v podjetju. Do takšnega spoznanja pa se bomo dokopali, če bomo realno ocenili pogoje in možnosti našega dela; če se bomo torej zavzemali za uresničljive cilje in tako ustvarjali pogoje za nadaljnji razvoj sindikalnega dela — za vse, ali vsaj za večino tistega, o čemer govorijo teoretični sindikalnega gibanja.

Alojz Lindič

predsednik sindikalne podružnice Stanovanjskega podjetja Dom, Ljubljana:

● Gotovo tare tudi vašo sindikalno podružnico marsikatero nerešeno vprašanje. Zato nas zanima, o čem bi vi spregovorili na bližnjem kongresu sindikatov ali katero vprašanje naj bi po vašem mnenju med prvimi preresetali delegati?

Če izhajam iz svoje sindikalne podružnice, potem vsekakor ne morem kar tako mimo problemov v zvezi z deljenim delovnim časom. Tudi za naše podjetje se namreč bliža trenutek, ko bo uveljavljen deljen delovni čas, medtem ko bodo ostala druga vprašanja nerešena. Zaskrbljujoče je predvsem to, da v našem podjetju sploh nimamo perspektiv, da bi zadovoljivo rešili probleme, ki se bodo pojavili ob prehodu na deljen delovni čas. Vse kaže, da si bo moral pomagati vsak sam...

Ko sem dejal, da nimamo perspektiv, da bi rešili vprašanje prehrane zaposlenih, otroškega varstva itd., sem mislil predvsem na dejstvo, da ima naše podjetje svoje obrate kar na sedmih različnih koncih mesta. Seveda, lahko bi na primer iskali pomoč na primer kar zadeva prehrano, pri drugih, toda saj veste, kako je s to rečjo. Seveda pa nas najbolj skrbi to, kako bodo matere rešile varstvo za svoje nedorasle otroke...

Nikakor me ne smete razumeti napačno. Nisem proti deljenemu delovnemu času, zaskrbljen sem pa zaradi omenjenih stvari. Zato upam, da bodo v Beogradu tudi o tem povedali mnenje in morda nakazali kako sprejemljivo rešitev.

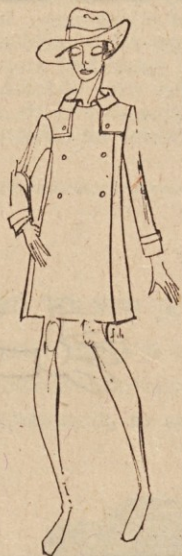

ekskluzivni pomladanski modeli — plašč modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

Pripombe slovenskih sindikatov k predlogu statuta ZSJ

Statut ZSJ mora jasno odraziti stopnje socialističnih odnosov in temu ustrezno določiti vlogo in značaj sindikatov ter zveze sindikatov

(Nadaljevanje s 1. strani)

včasih pa ne. Čim bolj pa bodo sindikati delovali kot del našega samoupravnega sistema, toliko bolj se bodo verjetno njihova stališča ujemala s stališči drugih dejavnikov samoupravne družbe. Jasno je tudi, da vloga sindikatov ne more biti v tem, da nenehno oblikujejo stališča in potem zahtevajo od drugih, da ta stališča uresničujejo; s tem da oblikujejo neko stališče, se vloga sindikatov pač ne more končati, saj ostane naloga, da uresničitev tega stališča tudi zagotovijo.

Ugotavljati izhodišče za vlogo sindikatov na dveh interesih delovnega človeka — na proizvodnem interesu, ki naj bi ga uveljavljali posebni sindikati — in na potrošniškem interesu, ki naj bi ga uveljavljala zveza sindikatov, je — zelo milo povedano — površno, saj ima delovni človek na tisoče interesov in nalog sindikatov je, da te interese združuje in uresničuje. Zavedat se moramo pač tega, da je zgodovinski interes delavskega razreda enoten, da pa zaradi realnih, konkretnih življenjskih razmer prihajajo do izraza različni interesi, ki jih moramo uskladiti s tem zgodovinskim interesom, ki v procesu tega usklajanja postaja interes vseh delovnih ljudi. Prav z uveljavljanjem različnih interesov delovnih ljudi uresničujemo nenehni nadaljnji razvoj naše družbe in zato lahko rečemo, da ne moremo ločiti interesov delovnih ljudi od interesov delavskega razreda.

SINDIKALNO DELO MORAMO RAZMEJITI PO RAVNEH, NA KATERIH DELAJO POSAMEZNE ORGANIZACIJE

Slovenski sindikati menijo, da je nesprejemljiva misel o popolni razmejitvi dela strokovnih oziroma posebnih sindikatov ter zveze sindikatov, da pa je z druge strani nujna razmejitev dela po ravneh, na katerih delajo sindikalne organizacije. Delavci se včlanjujejo v sindikate s tem, da jih sprejme v članstvo osnovna sindikalna organizacija (sindikalna podružnica) in ta osnovna organizacija mora tudi v prvi vrsti skrbeti za zadovoljevanje njihovih interesov. Jasno pa je, da osnovna

sindikalna organizacija ne more uresničiti vseh interesov svojih članov, saj en del teh interesov prav gotovo presega okvir delovne organizacije in se lahko uresniči samo v širšem območju — v občini, pokrajini, republici pa tudi v federaciji. Na vseh teh ravneh, se pravi v občini, pokrajini, republici in federaciji delujejo tudi strokovni oziroma posebni sindikati, ki uresničujejo določene specifične interese delovnih ljudi, ki pa jih prav tako ne moremo ločiti na strokovne in potrošniške interese. Specifičen interes sindikata gradbincev namreč ni samo vprašanje takšne ali druge gradnje, temveč tudi najrazličnejša druga vprašanja — na primer stanovanjsko vprašanje njihovih članov, vprašanje njihove zaščite na delu, vprašanje rekreacije itd. itd. Zato slovenski sindikati menijo, da mora del interesov sindikalnega članstva »pokriti« osnovna organizacija, preostali del pa posebni sindikati in zveza sindikatov v občini, pokrajini, republici in federaciji.

Imeli naj bi torej osnovno sindikalno organizacijo, dalje sindikalno organizacijo v občini, sestavljeno iz strokovnih sindikatov, združenih v občinsko zvezo sindikatov, nato organizacijo strokovnih sindikatov v pokrajini in republici, združenih v pokrajinsko oziroma republiko zvezo sindikatov in enako organizacijo sindikatov na ravni federacije. S tem bi zmanjšali direktno, vertikalno povezanost posameznih strokovnih sindikatov od osnovne organizacije do federacije in jih na različnih ravneh integrirali v zvezo sindikatov, da bi tako poodnotili politiko, ki je potrebna na posameznih ravneh sindikalnega dela. Takšna jasna opredelitev organizacije sindikatov bi bila tudi v skladu z našim celotnim samoupravnim sistemom, kar za sedanjo organizacijo ne moremo reči. To ne bi zmanjšalo enotnosti jugoslovanskih sindikatov kot organizacije delavskega razreda, pač pa bi to enotnost gradili na novih osnovah, na samoupravnem združevanju na osnovi združenega dela. In še nekaj: tako postavljena organizacija sindika-

tov bi hkrati tudi dosledno opredelila odgovornost različnih organov sindikatov: vsak organ bi bil odgovoren za tisto, kar je na njegovi ravni in kar na tej ravni lahko sam reši. S takšno organizacijo sindikatov bi hkrati tudi formalno potrdili samostojnost republikanskih sindikalnih organizacij, ki so do sedaj bile samo del enotne jugoslovanske sindikalne organizacije; formalno bi torej priznali to, kar je praksa že potrdila.

POTREBNA JE TOČNA DEFINICIJA POJMOV

Preveč prostora bi porabili, če bi hoteli omeniti vse pripombe, ki smo jih v razpravi predsedstva slovenskih sindikatov slišali na obo osnutka statuta ZSJ. Naj tu zato omenimo samo pripombo, da sta obo osnutka sindikalnega članstva »pokriti« osnovna organizacija, preostali del pa posebni sindikati in zveza sindikatov v občini, pokrajini, republici in federaciji.

Za primer naj navedemo, da se dohodek dosledno obravnava samo kot ekonomska kategorija, ne pa tudi kot družbeni odnos in da se vse, kar je referenčno o samoupravljanju, razume samo kot sistem, ne pa kot odnos. Sindikati pa se ne borijo za mehanizem samoupravljanja, temveč za spreminjanje odnosov med ljudmi. Z drugimi besedami: samoupravni sistem je samo sredstvo za razvijanje novih, boljših odnosov med ljudmi, ne pa cilj sam zase. In naprej: slovenski sindikati menijo, da je treba jasneje povedati, kakšen odnos imajo sindikati do izenačevanja pogojev gospodarjenja. Sedanji osnutek statuta ZSJ namreč pravi, da se bodo sindikati zavzemali za enake pogoje gospodarjenja, slovenski sindikati pa želijo več jasnosti v tem pogledu. So sicer za izenačevanje pogojev gospodarjenja, niso pa tudi za izenačevanje življenjskih pogojev ne glede na rezultate dela. Blagovna proizvodnja ima zakonitosti, ki jih lahko z ekonomsko politiko sicer brzdamo in usmerjamo, ne moremo pa jih ukiniti, saj bi se s tem vrnilo v čase pred družbeno in gospodarsko reformo. Skratka — definicije statuta ZSJ morajo biti tako jasne, da jih ne bo moč razlagati na različne načine oziroma tako, kot to pač komu ustreza.

PTUJ

Danes se je začel VII. tradicionalni teden bratstva in prijateljstva občin Cakovec, Koprivnica, Ormož, Ptuj in Varaždin, ki bo trajal do 28. V. Organizatorji te manifestacije — med njimi velja še posebej omeniti delež občinskih sindikalnih svetov omenjenih slovenskih in hrvaških občin, so pripravili tokrat še posebno bogat kulturni, športni in rekreacijski program, ki se bo odvijal v vseh petih občinah. VII. teden bratstva in prijateljstva se je tokrat začel v Cakovcu s slovesno sejo predsedstva tamkajšnjega občinskega sindikalnega sveta in medobčinskega odbora občin Cakovec, Koprivnica, Ormož, Ptuj in Varaždin. Zatem se bo zvrstilo v krajih vseh petih občin skupno 33 prireditelj, tekmovalnj in manifestacij.

Ob zaključku redakcije

● CELJE

Sredi tedna se je občinski sindikalni svet v Celju sestel na razširjeno plenarno zasedanje. Udeleženci plenuma so najprej poslušali poročilo o dosežanjih poteku predkongresnih razprav in o nekaterih stališčih, ki so se izoblikovale v razpravi. Na seji pa so poročali tudi nosilci skupin predkongresne razprave, saj je bil občinski sindikalni svet v Celju zadolžen, da organizira razpravo o naslednjih temah: nadaljnji razvoj sindikatov, politika delitve dohodka, zaposlovanje, problematika izobraževanja in osnutek statuta. Plenum je na koncu razprave pooblastil predsedstvo, da stališče celjskih sindikatov do posameznih problemov zbere in jih uredi ter nato posreduje organizatorjem VI. kongresa ZSJ.

Plenarno zasedanje pa je hkrati pomenilo tudi volilno konferenco. Člani plenuma so soglasno izvolili 9 delegatov, ki naj zastopajo celjske sindikate na bližnjem VI. kongresu. Izvoljeni so bili: inž. Janez BARBORIČ iz železarne Store. Rado BREMEC iz Libele. Ivan KRAMEZ, predsednik občinskega sindikalnega sveta Celje, Stjepan SAUBERT, CO sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije, Stane POLAJNAR iz komunalnega zavoda za zaposlovanje. Branko MARTIČ iz plinarne-vodovoda. Lojze ZUNTAR iz ekonomske srednje šole. Franjo KOČAR iz cestnega podjetja ter Ludvik ARNUŠ iz podjetja Ingrad. Plenum je tudi zavezal vse izvoljene delegate, da na kongresu aktivno sodelujejo in v razpravi obrazložijo stališča celjskih sindikatov do posameznih problemov.

Spričo izredne zanimivosti stališč celjskih sindikatov do nekaterih problemov nadaljnega razvoja sindikatov in do nekaterih družbenih procesov ter spričo pomanjkanja prostora v tej številki smo se odločili da jih bomo podrobneje komentirali v prihodnji številki našega tednika.

S. B.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● PTUJ

NOVO MESTO

Zadnja skupna seja obeh zborov občinske skupščine in predsedstva ObSS je bila posvečena analizi zaključnih računov gospodarskih organizacij za minulo leto in oceni razvoja gospodarstva in družbenih dejavnosti novomeške občine v letošnjem letu. Analiza poslovanja v minulemu letu je razkrila, da je večina delovnih kolektivov uspešno gospodarila kljub zaostrenim pogojem poslovanja. Zato v Novem mestu pričakujejo tudi za letos ugodno rast gospodarstva. Celotni dohodek naj bi se povečal za dobrih 18%. Dohodek za delitve za 15,6%, neto osebni dohodek pa za 8,8 odstotka. Industrija novomeške občine predvideva porast celotnega dohodka za 32%, pri čemer naj bi narasel izvoz za 37%. Razveseljuje tudi podatek, da bodo letos delovne organizacije v novomeški občini na novo zaposlile kakih 500 delavcev.

R. S.

Popuščati moramo zavore v integraciji

(Nadaljevanje s 1. strani)

jamstvom bo delavec potlej z zaupanjem sprejel naprednejše gospodarske rešitve in se navduševal za integracijske procese. Če vsega tega ni, je neodgovorno kriviti organe samoupravljanja, da oklevajo z glasovanjem za integracijo in da po nepotrebnem zavlačujejo integracijski proces. Integracija dela in integracija tehnoloških procesov bi stekla, četudi pri nas ne bi uveljavljali samoupravnega sistema. V svetu sili podjetja v integracijske procese dobiček, pri nas pa dohodek, torej eno in isto, samoupravljanje je le odločitev, ki se lahko edino opre na izdelane izračune, na strokovno delo.

Velikokrat je za slabši gospodarski položaj delovne organizacije kriva reforma. Takšnih opravičil se pač poslužujejo ljudje, ki so bili navajeni ekstenzivnega gospodarjenja. Zato se sprašujemo, so dejali na posvetu, kako bodo isti ljudje kos ostrejšim gospodarskim pogojem. V takšnih primerih verjetno ne bi mogli pričakovati, da bodo izdelali strokovne študije o gospodarskem razvoju v podjetju. Terjati bi jih pa morali od drugih institucij, ki so usposobljene za tak posel.

V ta prizadevanja bi se morala nujno vključiti tudi občinska skupščina.

USTALITI JE POTREBNO GOSPODARSKE UKREPE

Veliko zavor deluje na integracijske procese. V navadi je že, da najprej pustijo tam, kjer se gospodarjenje ustavlja, kjer potem v stiski iščejo za partnerja »dobra strica«, ki jih bo rešil iz težav. To kaže na težnjo po povprečju, ne pa težnjo po spodbujanju slabih, da bi boljše gospodarili, dobrih pa, da bi se z boljšim gospodarjenjem izrgali iz povprečja in ustvarili višjo gospodarsko raven.

Na takšne in podobne pojave bi morali sindikati bolj vztrajno opozarjati in v delovnih organizacijah popuščati vse zavore, ki očitno niso v prid boljšemu gospodarjenju in združevanju dela ter proizvodnih procesov.

Nedvomno pa je osnovna ovira za integracijske procese, so posebno poudarili na jesenskem posvetu, stalno menjavanje gospodarskih instrumentov. Še tako dobro preštudirani rentabilnostni izračuni doživljajo ob neprestanem menjavanju ekonomskih predpisov kratek vek. To je pogosto razlog, da

integracije v nadaljnji fazi ne kažejo takšnih uspehov, kot so jih kolektivni pričakovali. Zaradi tega so potem prizadeti kolektivni razočarani, drugi pa zaradi takšnih vzorov neradi ugrizejo v integracijo. Zato bi se morali prav sindikati zavzeti v interesu boljših gospodarskih rešitev za ustajene gospodarske instrumente, za gospodarske predpise, ki bi veljali za daljše obdobje. To je nedvomno osnovna zahteva, so dejali na posvetu, ki bi jo morali sindikati zapisati v svojo kongresno resolucijo.

I. V.

PREDKONGRESNA RAZPRAVA V SLOVENSkih KONJICAH O NADALJNJEM RAZVOJU SINDIKATOV

VLOGO SINDIKATA ODRAŽA SPOSOBNO VODSTVO

Prihodnih nalog in vloge organizacije ni mogoče uspešno snovati, so poudarili minuli teden predstavniki sindikatov v Slovenskih Konjicah, če ne opravimo natančnega obračuna o dosedanjem delu. In prav to je odlika njihove razprave, ki je bila konkretna, pogosto so se mnenja razpravljavcev križala o tem, kako deluje sindikat v podružnici, kako si je s svojim sodelovanjem pridobil zaupanje članstva, kdaj pa si ga je z nedejavnostjo zapravil. Trditve večine, da je osnovna naloga sindikata dejavno uveljavljati sistem neposrednega samoupravljanja, hkrati pa se s svojo dejavnostjo vraščati v ta sistem tako, da si prizadeva za takšne samoupravne odnose, v katerih bo predlagoval interes delavcev in v katerih bo delavec lahko izrazil svojo samoupravno voljo — te trditve opirajo v Slovenskih Konjicah na izkušnje delovnih organizacij.

V zreški Kovaški industriji kovanega orodja so podvomili v moč sindikalne organizacije. Kolo časa jo je povozilo, je menil njihov predstavnik v razpravi, kajti samoupravni sistem

se je v delovnih organizacijah že tako učvrstil, da je sindikat izgubil svojo primarno funkcijo. Zaradi tega tudi nima moči, da bi izvojeval delavcem nekatere pravice, saj se mora pod-

rediti odločitvam samoupravnih organov.

Malodušje Zrečanov ima globlje korenine. Sredi januarja se je sestel delovni kolektiv zreške tovarne kovanega orodja.

Na tem sestanku so delavci povedali mnogo resnic na račun poslovanja, gospodarjenja in samoupravnih odnosov v kolektivu ter neinformiranosti. Sindikalni organizaciji so na kolektivnem sestanku pravzaprav zasnovali program njenega dela.

Minili so meseci, vendar sindikat ni opravil svojih nalog. Ko so pred nedavnim v kovačiji terjali sestanek, so nekateri sindikalni delavci menili, da ni potreben. Kot odgovor na to, v glavnem pa na vse tisto, kar jih žuli, in kovačiji ena izmena ni prišla na delo in vsem so zapisali neupravičen izostanek. Posredovanje sindikalne podružnice v tem primeru v kovačiji ni zaleglo. Spriču take nemoči so delavci podvomili v vlogo sindikata. In za tak sindikat, ki pusti na cedilu kolektiv tedaj, ko bi ga najbolj potreboval, delavci upravičeno menijo, da ni potreben.

Osamljena razprava enega od udeležencev konjiške razprave o nadaljnjem razvoju sindikatov, ki je sodil, da je sindikatu pošla sapa ob razvoju samoupravljanja, je povzročila živahno razpravo in argumentirano dokazovanje za nasprotno mnenje o vlogi sindikata v delovni organizaciji. Predstavniki kolektiva LIP, ki je poleg zreške Tovarne kovanega orodja največja delovna organizacija v slovenjekonjiški komunici, je spomnil udeležence na pomembno delo svojega sindikata pred letom. Tedaj se je znašel kolektiv LIP v težkih gospodarskih razmerah in skrajno neugodnih samoupravnih odnosih. V kisllo jabolko je tedaj ugriznil sindikat in pripomogel, so se razmere uredile, da si je kolektiv ob pomoči novega strokovnega vodstva in ob prizadevanju samoupravnih organov utrl novo, gospodarno pot v prihodnost.

Prvi in drugi primer, so dejali v razpravi v Slovenskih Konjicah, nalaga sindikat, da dejavno posežejo v nadaljnji razvoj samoupravljanja in da omogočijo vsakemu delavcu, da se vključi v samoupravni sistem. Tam, kjer hodi vodstvo po eni poti, kolektiv pa s svojimi hotenji po drugi, slabi ustvarjalna moč gospodarske organizacije in posledice take razcepljenosti nujno vodijo v gospodarske težave, v nezadovoljstvo in v protest kolektiva, ki ga izraža v skrajni meri tudi s prekinitvijo dela. Zaradi tega zahteve po obveščeniosti, po složnem snovanju samoupravnih norm niso prazno besedičenje, ampak pogoj za dobre samoupravne odnose. In za uresničitev takšnih odnosov, so poudarili v razpravi, bi morali poskrbeti sindikati. Tu je torej, in težišče njihovega dela. Žal pa prav tem nalogam ponekod sindikalna vodstva niso kos. Tako bi veljalo več besed posvetiti vprašanju, ali so sindikalni delavci sposobni izpolniti naloge, ki jih nalaga program sindikalnega dela in ki jim jih nalaga članstvo.

A. UL.

I. V.

NA ROB PLENARNEGA ZASEDANJA ObSS LITIJA

Neuki so slabi gospodarji

V mnogih delovnih organizacijah so strokovni delavci še vedno nagrajevani bolj po času, ki ga prebijejo na delovnem mestu, kot pa po opravljenem delu...

Minuli teden je bilo v Litiji plenarno zasedanje občinskega sindikalnega sveta. Vsekakor je bila glavna tema dnevnega reda razprava o predkongresnem gradivu s poudarkom na nadaljnjem razvoju sindikatov in utrjevanju samoupravnega sistema.

Dejstvo je, da v Litiji ni bilo večjega interesa za omenjeno plenarno zasedanje, saj je bila udeležba razmeroma skromna. Po drugi strani pa je treba poudariti da so navzoči kar temeljito posegli v razpravo in prizadeto govorili o problemih, ki tarejo sindikate. Zato mora-

našnji vlogi sindikalne podružnice v delovni organizaciji, so poudarili, da bi morala biti sindikalna podružnica samostojna v programiranju svojih akcij in da bi morala prevzemati del odgovornosti v iskanju rešitev za posamezna vprašanja v nadaljnjem razvoju družbeno eko-

vprašanji tako delovne organizacije kot posameznikov.

»Priča smo že skorajda ustaljeni praksi, da volimo v izvršne odbore sindikalnih podružnic ljudi, ki niso zreli niti za delavski svet niti za upravni odbor. Za sindikat so pa, vsaj po mnenju večine, vedno dovolj dobri. In zato danes tako malo pomeni sindikalna podružnica. Zato jo le malokdo jemlje resno...«

Takih in podobnih misli je bilo več udeležencev litijskega plenuma. Slišali smo pritožbe iz podružnice delavcev javne uprave, komunalnega podjetja, Tovarne usnja, krzna, konfekcije in lahke obutve in tudi od drugod. Skoraj v vseh primerih gre za to, da se počuti sindikat osamljenega, da njegova beseda malo ali skoraj nič ne zaleže.

»Aktivni smo le še pri kampanjskih akcijah in pri organizaciji izletov...«, so povedali predstavniki komunalnega podjetja, »da o težavah pri samoupravljanju raje ne govorimo. Ljudje namreč nimajo izobrazbe, na aktualne probleme v podjetju se ne spoznajo in zato težko ali pa sploh ne morejo resno odločiti.«

V Litiji so se dotaknili tudi vprašanja delitve osebnih dohodkov. Poudarili so, da mora sindikat bolj budno spremljati gibanje osebnih dohodkov in sodelovati pri iskanju ustrežnejših sistemov nagrajevanja. Se vedno nismo izpeljali delitve po rezultatih dela za vse zaposlene in v mnogih delovnih organizacijah so strokovni delavci še vedno nagrajevani bolj po času, ki ga prebijejo na delovnem mestu, kot pa po opravljenem delu. Tako nedosledno izpeljana delitve pa povzročajo po eni strani neutemeljen odpor zoper strokovnjake, po drugi pa spodbujajo težnje po izenačevanju osebnih dohodkov.

Poudarili so tudi, da bi moral danes sindikat samostojno oblikovati svoja stališča v zvezi s pomembnimi

mo tudi zapisati, da je plenarno zasedanje v Litiji v glavnem vendarle doseglo svoj namen. Ko so v Litiji govorili o da-

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

Na zahtevo delavke, ki je bila oškodovana zaradi nevestnega poslovanja našega delavca-blagajnika, smo le-tej poravnali nastalo škodo. Zanima nas, ali je bila delovna organizacija dolžna poravnati škodo, ki jo je povzročil njen blagajnik, ali bi omejenjena delavka morala zahtevati povrnitev škode neposredno od krivca.

KZ — MOZIRJE

Glede povrnitve škode delavki, ki je bila oškodovana z nepravilnim poslovanjem vašega blagajnika, smatramo, da ste storili prav, da ste delavki škodo povrnili. Po členu 97. TZDR je delovna organizacija odgovorna za škodo, ki jo povzroči njen delavec na delu oziroma v zvezi z delom komu drugemu (torej tudi delavcu iste delovne organizacije kot tretji osebi izven delovne organizacije ali pravni osebi). Oškodovanec ima tudi sicer pravico zahtevati odškodnino neposredno od delavca, ki je škodo povzročil, vendar le v primeru, da jo je ta povzročil s kaznivim dejanjem. Po čl. 94. istega zakona pa lahko delovna organizacija zahteva povrnitev škode od delavca, ki jo je povzročil na delu oziroma v zvezi z delom namenoma ali iz velike nepazljivosti — torej bi lahko vaša delovna organizacija škodo (znesek, ki ste ga oškodovani delavki izplačali) izterjala po sodni poti od blagajnika, če bi dokazali, da jo je povzročil namenoma ali iz velike malomarnosti. Povrnitev materialne škode je lahko tudi kršitev delovne dolžnosti, če ste jo kot kršitev predvideli v svojem samoupravnem aktu, in bi lahko zoper blagajnika tudi uvedli disciplinski postopek. Pri tem poudarjam, da se nanašata oba citirana čl. TZDR na škodo, ki jo povzroči delavec na delu oziroma v zvezi z delom.

M. LIPUŽIČ

VPRAŠANJE:

29. 12. 1967 sem s svojega deviznega računa vplačal osebni avto fiat-zastava 850 Zavodom Crvena zastava Beograd na osnovi prodajnih pogojev in dobavnih rokov, ki so bili objavljeni 22. 1. 1968 sem dobil »izveščaja« o uplati, obenem pa so mi sporočili, da bom avto prejel v roku 90 dni. Po preteku tega roka sem prejel drugo obvestilo, da zaradi velikih naročil podjetje podaljšuje rok dobave na orientacijski datum 30. 5. 1968. Rad bi vedel, ali imam kakšno pravico do odškodnine oziroma pravico do obresti, ker sem svojo obveznost že zdavnaj izpolnil, tovarna pa mi avtomobila kljub zagotovitvi ne dobavi.

K. A. BREZJE

Za natančnejši odgovor na vaše vprašanje bi moral pogledati prodajne pogoje, po katerih Zavodi Crvena zastava Beograd prodajajo osebne avtomobile. Kolikor mi je znano, je v teh prodajnih pogojih določeno, da lahko podjetje Crvena zastava v številnih primerih podaljša rok dobave, ne da bi zato bila dolžna dati kakršnokoli odškodnino oziroma obresti. Ker ste s podpisom na te prodajne pogoje pristali, ne morete zahtevati in uspešno uveljavljati odškodnine oziroma obresti.

M. STUPAN

KUPON za pravno posvetovalnico DE

Na pobudo republiškega odbora je medobčinski odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Zasavja temeljiteje obravnaval predvsem kongresne teze o zdravstvenem varstvu in socialnem zavarovanju.

Sestindvajsetčlanska komisija, razdeljena v interesne skupine, je za posvet, na katerem so bila sprejeta dokončna stališča, pripravila obširno dokumentacijo in predloge za racionalizacijo zdravstvene službe, s katero bi sprostili sredstva za učinkovitejše zdravstveno varstvo ter invalidsko in pokojninsko zavarovanje, s katerima zasavski rudarji že golga leta niso zadovoljni. Stališča bodo sindikati Zasavja posredovali RS ZSJ in VI. kongresu ZSJ.

Prenizka nadomestila za bolezen so kriva, da mnogi delavci izkoriščajo svoj letni oddih za zdravljenje in se tako izognejo zmanjševanju osebnih dohodkov. Zavoljo velikega zmanjšanja OD pri zdravljenju v bolnišnicah se tudi tega branijo. Ker utegne ta slaba, vendar človeško opravičljiva praksa čez čas povečati invalidnost in prezgodnje upokojitve, menijo zasavski rudarji, naj bi sindikalni kongres priporočil delovnim organizacijam zvišanje nadomestil in enotne kriterije pri odmerjanju boleznin. Se več pripomb pa imajo zasavski sindikati na sam sistem zdravstvenega varstva. Predlagajo, naj se ukine osebna participacija zavarovancev v zobozdravstvu, pri nabavi zdravil, prevozih v bolnišnico in pri specialističnih pregledih, ker je tudi to krivo, da mnogi zavarovanci ne iščejo pravočasno zdravniške pomoči.

Z ukinitvijo osebne participacije zavarovancev zmanjšana sredstva pa po mnenju sindikatov v Zasavju ne bi smeli nadomestiti tako kot doslej, to je s povečevanjem datavej v gospodarstvu in dodatnih prispevkov za zdravstveno zavarovanje, marveč s sprostitvijo rezerv, ki jih skriva preveč razvejana zdravstvena služba. Integracijski proces v zdravstvenem varstvu in njegovem nadzoru naj se nadaljuje tako, da bo v Sloveniji ena sama regionalna skupnost in en sam zdravstveni center. S to reorganizacijo bi sprostiti ogromno sredstev, saj stane dejavnost enega zdravstvenega centra približno toliko kot vzdrževanje in obsežno delo enega zdravstvenega doma.

POMANJKLJIVOST V PREDVIDENIH SISTEMSKIH SPREMEMBAH

Predlagano večkratnost zdravstvenega zavarovanja zasavski člani sindikata zavračajo, ker bi oslabila na tem področju nujno delavsko solidarnost glede na različne delovne in življenjske pogoje. Razlike v finančni moči rizičnih skupnosti bi se še povečale.

Predlog novega sistema zdravstvenega zavarovanja ima po mnenju sindikatov v Zasavju veliko šibkih točk. Vsak delavec naj bi imel že s prvim dnem, ko začne delati, pravico do popolnega zdravstvenega varstva, saj tedaj začne plačevati tudi vse prispevke zanj in ne šele po devetih mesecih, kakor je predvideno v omejenem predlogu.

ZASAVSKI RUDARJI ZA VI. KONGRES ZSJ

Rezerve so v razdrobljenosti zdravstvene službe

Kljub idealno urejenemu zdravstvenemu varstvu — k čemur bi spremenjeno financiranje nesreč in poklicnih bolezni nedvomno stimuliralo — je pri nekaterih delih stalna nevarnost za poškodbe, posledica same narave dela. To še posebej velja za rudnike in gradbeništvo. To je širša solidarnost zavarovancev nujno potrebna.

Naloga sindikalnih delavcev v zvezi z delovno varnostjo pa naj bi bila še, da ne bi ob nesrečah pri delu ugotavljali samo delavčeve skrivnice in s tem upravičenosti do 100% nadomestila za bolezen, invalidske in pokojninske pravice, ampak tudi krivdo oseb, ki so odgovorne za delovno varnost, in dosledno zahtevali ustrezne sankcije.

Če bi zvezna zakonodaja o zdravstvenem zavarovanju vsebovala samo temeljna načela, organizacijska in številna vprašanja v zvezi z realizacijo teh načel pa prepustila republiškim skupnostim, bi po mnenju zasavskih sindikalnih članov marsikak specifičen problem hitreje in morda tudi bolje rešili. Pomankljivosti sedanje zakonodaje prav Zasavje v Sloveniji najbolj občuti.

OBILICA PREDLOGOV ZA IZBOLJŠANJE POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA IN INVALIDSKEGA VARSTVA

Prostor nam, žal, ne dopušča, da bi tokrat navedli vse pripombe k sedanjemu pokojninskemu sistemu, ki jih nameravajo sindikati v Zasavju predložiti VI. kongresu kot svoja stališča. Navedbi bomo le glavne: pokojninski sklad bi se znatno povečal, če bi tudi pri beneficiranem delovnem stažu in udeležencih NOV predpisali kot najnižjo starostno dobo za upokojitve 50 let, Institut predčasnih pokojnin naj bi odpravili, kajti zavarovanci, ki niso zmožni za delo, lahko uveljavijo pravice iz invalidskega zavarovanja.

Delavskega zavarovanja ne bi smele obremenjevati sicer upravičene pravice vojaških zavarovancev in drugih varnostnih organov, ki dobe pokojnine po ugodnejših pogojih. V novem pokojninskem sistemu naj bi zato imeli ločena sklada za pokojnine delavcev in za zavarovance s posebnimi pravicami. Bonitete slednjih in borcev NOV naj bi v celoti financirale federacija in republike.

Nujno je tudi usklajati pokojnine starejših upokojenecv z novejšimi, med katerimi so še vedno nedopustne razlike, ter enako kot pri aktivnih zavarovancih upoštevati porast življenjskih stroškov. Če to ni v celoti izvedljivo, naj bi porast življenjskih stroškov posebej obravnavali pri nižjih pokojninah.

KAKO ZAPOSLOITI DELOVNE INVALIDE?

Za Zasavje je delovna invalidnost oden izmed najbolj bolečih problemov. Trboveljski rudnik ima po integraciji z Zagorjem na pet tisoč zaposlenih 560 delovnih invalidov.

Rudarji se strinjajo s poudarkom v kongresnih tezah, naj bi izboljšali delovno varnost, toda v rudarstvu ne bo nikoli mogoče povsem preprečiti nesreč pri delu in poklicnih obolenj. Ker pa je to delo za skupnost potrebno, bi morala soodgovornost za delovne invalide, ki jih ustvarja sam proizvodni proces, v večji meri prevzeti družba. Delovne organizacije, ki bi zaposlovale več kot 50% invalidov, naj bi oprostili družbene akumulacije ali pa jim znižali druge prispevne stopnje, v vseh drugih delovnih organizacijah pa naj bi se ta bremena zmanjšala za invalidska delovna mesta. Praktično pomeni to oživitve nekdanje prakse, ki pa je nujna glede na težavno zaposlovanje celo zdravih delavcev.

MARIOLA KOBAL

NAČRTOVATI TUDI DRUŽBENI STANDARD

Idrijski sindikati svoje volilne konference niso sklicali samo zaradi formalnosti, da bi na njej izbrali delegate za VI. kongres jugoslovanskih sindikatov in da bi ocenili dosednji potek predkongresne aktivnosti. Priložnost so namreč izkoristili tudi za temeljito razpravo o družbenih in ekonomskih pogojih za življenje in vzgojo otrok ter zadovoljevanje potreb sodobne družine. To je sicer tudi ena izmed predkongresnih tem, vendar je v idrijskih okvirih prerasla obseg tovrstnih razprav, čeprav so jo udeleženci volilne konference praviloma povezovali s problematiko prehoda na novi delovni čas.

Takšna trditve se morda zdi nerazumljiva ali celo presenetljiva. Zato je prav, če jo nekoliko podrobneje pojasnimo.

Nedavna anketa med idrijskimi občani, zaposlenimi v družbenih službah in upravnih delovnih organizacij, torej med vsemi tistimi, za katere bi prišel v poštev novi delovni čas, je razkrila, da je kar polovica anketiranih zoper spremembo sedanjega delovnega urnika in da se zanj zavzema le 31 odstotkov prizadetih; tudi ti pa le v primeru, da bi poprej poskrbeli za urejeno otroško varstvo, družbeno prehrano in za prevoze na delo. Ob tem pa je zdaj mogoče trditi, da bi z ustreznimi organizacijskimi spremembami lahko uredili takoj samo prevoze na delo, medtem ko vsega drugega brez večjih investicij ne bi bilo mogoče storiti.

Udeleženci idrijske volilne konference so se poglobili tudi v vzroke, ki pogojujejo sedanje razmere. Ugotovili so, da gre za posledice dosedanje politike delitve, ki je dajala prednost osebnemu standardu občanov, zanemarjala pa naložbe v širši družbeni standard. Razen tega pa so tako delovne organizacije kakor tudi občinska skupščina načrtovale predvsem gospodarski razvoj, medtem ko so problematiki otroškega varstva, družbene prehrane in še nekaterim področjem, še zlasti pa storitvenim dejavnostim za neposredno zadovoljevanje potreb občanov pripisovali zgolj družbeni in humani pomen.

V prihodnje bo treba takšno prakso spremeniti. Izkušnje tistih njihovih delovnih organizacij, ki so omenjena vprašanja vsaj deloma upoštevale kot element poslovne politike, namreč izpričujejo, da njihovi delavci v povprečju dosegajo višjo produktivnost. Izkušnje razvitejših držav prav tako kažejo, da je produktivnost tudi za 20 % nižja v tistih podjetjih, kjer te zadeve zanemarjajo. Tudi idrijski kolektivi torej imajo ekonomski interes, da vsaj zdaj začnejo resneje skrbeti tako za razvoj otroškega varstva kakor tudi družbene prehrane in storitvenih dejavnosti za zadovoljevanje neposrednih potreb občanov. Če bodo pri tem izkoriščali takšne dogovore, da bodo cene uslug sprejemljive tudi za družine s povprečnimi osebnimi dohodki, pri čemer v marsičem lahko pomaga tudi občinska skupščina s prožnejšo davčno politiko

do obrti in storitvenih dejavnosti nasploh, potem bi ti dogovori pomenili sestavni element razvojne politike delovnih organizacij in tudi občine kot celote.

Vprašanje zase je, kako naj bi takšen dogovor, oziroma takšno politiko tudi uresničevali. Na posvetu so poudarili,

da ne bi bilo smotno, če bi vsaka delovna organizacija iskala lažno pot, ne da bi se ob tem ozirala na potrebe in možnosti vseh drugih, ki jih zanimajo in prizadevajo isti ali podobni problemi. Zaradi tega bi bilo umestno združevanje sredstev v obliki, za katero bi se šele dogovorili. Pri tem ne izključujejo niti samoprispevka vseh zaposlenih oziroma vseh občanov, ki ga sicer namensko že zbirajo za gradnjo osnovnih šol v občini.

Tako je bila v Idriji jasno izražena potreba po skladnejšem razvoju komune in načrtovanju razvoja gospodarstva in družbenega standarda. Razvojni programi delovnih organizacij in idrijske komune bi s tem dobili novo vsebino in tudi zavestnejšo podporo za uresničevanje skupnih dogovorov. To pa naj bi vplivalo na hitrejši razmah gospodarske aktivnosti in tudi na povečano zaposlovanje.

-mG

To ni več realno!

V začetku tedna so ribniški sindikati sklicali razširjeni plenem, da bi na njem izvolili delegate za bližnji VI. kongres jugoslovanskih sindikatov. Hkrati pa so tudi ocenili dosedanje predkongresno aktivnost. Le-ta pa je bila — kljub temu, da v Ribnici niso bili nosilci razprave za nobeno od predkongresnih tem — zelo razgibana, saj je občinski sindikalni svet organiziral posvete sindikalnega aktivna pravzaprav o vseh temah, ki so zanje organizatorji kongresa pripravili gradivo.

Moramo reči, da je med sindikalnimi delavci ribniške komune vladalo precejšnje zanimanje zlasti za probleme nadaljnega razvoja samoupravnih odnosov in integracijskih procesov. K temu so bržčas pripomogli nekateri zaostreni odnosi med matičnim podjetjem Torbica in obratom v ribniški komuni. Kjer je neizoblikovan sistem dohodkovnih odnosov in povsem okrnjena samouprava privedla do ukinitve obrata v Sodratici, nadalje neizoblikovani dohodkovni odnosi med matičnim podjetjem Zičnica in obratom v Ribnici. ... Od tod do problemov odpuščanje, nezaposlenosti in perspektiv za nadaljnji razvoj ribniškega gospodarstva in za perspektive v zaposlovanju, seveda ni bilo daleč. Do vseh teh in še številnih drugih problemov so ribniški sindikati v tej svoji predkongresni dejavnosti izoblikovali svoja stališča ter sklenili, da jih posredujejo republiknemu sindikalnemu svetu in da se jih v bodoče poslužujejo tudi kot napotek za lastno akcijo.

Se posebej pa so se sindikati v Ribnici zavzeli, da bi naj bližnji kongres jugoslovanskih sindikatov jasno opredelil stališče sindikatov do tako imenovanih minimalnih osebnih dohodkov. Že v predkongresni razpravi, tako stališče pa je poudaril tudi zadnji plenem, so predstavniki sindikatov poudarili, da z zakonoma določeni minimalni osebni dohodki v višini 150 novih dinarjev že zdavnaj niso več realni. Podatki o tem, da 150 novih dinarjev mesečnih dohodkov ne more pomeniti eksistenčnega minimuma, ni potrebno posebej naštevati, tudi tedaj ne, če mora tisti, ki prejema tak osebni dohodek, skrbeti le za samega sebe. Sindikati v Ribnici so se zavoljo tega zavzeli, da bi se morali že v republiki, še posebej pa na VI. kongresu jugoslovanskih sindikatov zavzeti, da dosežemo spremembo minimalnega osebnega dohodka in da ta minimalni osebni dohodek res dobi funkcijo eksistenčnega minimuma. Sindikati v Ribnici tudi menijo, da tak minimalni osebni dohodek ne bi, smel biti nižji od 500 novih dinarjev mesečno.

S. B.

Jugoslovanski sindikati

Centralni svet

OSTER PROTEST SINDIKATOV

Ze v minulem letu je Centralni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije obravnaval problematiko nerentabilnih premogovnikov. Ker pa likvidacija nerentabilnih premogovnikov ali obratov spričo stagnacije proizvodnje, pojava odvečnega števila delavcev v industriji in splošnega porasta nezaposlenosti lahko pomeni le odpuščanje rudarjev, je sindikat delavcev industrije in rudarstva že decembra lani zahteval, da se problem v takšnih premogovnikih in njihovih obratih humano reši. Mimo nekaterih drugih ukrepov je centralni odbor tega sindikata predlagal CS ZSJ, zveznemu svetu za delo, zveznemu zavodu za socialno zavarovanje in preko le-teh zveznemu izvršnemu svetu, da po hitrem postopku rešijo vprašanje upokojitve izrpanih rudarjev z več kot 25-letnim delovnim stažem v neposredni proizvodnji, ki še ne izpolnjujejo pogojev za normalno starostno ali invalidsko upokojitve, jih ni možno prekvalificirati niti zaposliti na kakem drugem delovnem mestu.

V centralnem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije so namreč sodili, da bi tudi s takim ukrepom pospešili sicer neizbežni proces likvidacije nerentabilnih obratov in ob tem vendarle zagotovili humano rešitev za prizadete rudarje. V tem primeru bi bržčas tudi rudarji sami ne nasprotovali ukinitvi nerentabilnih obratov in podprli prizadevanja za racionalno gospodarjenje v premogovništvu.

Kljub tej soglasni zahtevi jugoslovanskih delavcev industrije in rudarstva pa pristojni organi, ki naj bi rešili ta problem, doslej še niso dali nobenega odgovora nanjo. Zato je tudi centralni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije ostro protestiral zoper tako počasno reševanje tega občutljivega problema. Centralni odbor je ob tej priložnosti tudi zavrnil stališče zveznega sveta za delo, ki je odbor obvestil, da problema predčasne upokojitve izrpanih rudarjev ni možno reševati parcialno, to je mimo celotne revizije pokojninskega sistema.

Predsedstvo centralnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije zavoljo tega vztraja pri zahtevi, da se takoj razreši vprašanje predčasne upokojitve onemoglih rudarjev, ki so že odpuščeni ali pa jih šele bodo morali odpustiti v delovnih kolektivih.

NIČ NOVEGA V REELEKCIJI

Srbija

Tista narodna o psih, ki lajajo, in o karavani, ki gre dalje, je obveljala tudi tokrat. Pa čeprav so sindikati vsa ta leta ne-nehno opozarjali, da reelekcija ne more biti formalnost, da je reelekcija treba pojmovati kot instrument kadrovske politike delovnih organizacij...

In praktične izkušnje? V občini Sombor bo letos 61 delovnih organizacij izvedlo reelekcijo direktorjev. V statutih teh enainšestdesetih delovnih organizacij pa je predvidenih nič manj kot 284 alternativnih kriterijev za mesto direktorja podjetja! To se pravi, da v vsakem od teh podjetij velja štiri ali pet alternativnih možnosti za izbiro direktorja. Očitno je torej, da bo večina direktorjev v tej občini obdržala svoje dosedanje stolčke.

Tako kot je to primer iz Subotice, kjer v vsej komuni samo trije dosednji direktorji ne morejo konkurirati za to delovno mesto, ker ne izpolnjujejo v statutih predpisanih pogojev!

Hrvatska

»DRŽAVA« SE BOGATI

Na občnem zboru Mestnega sindikalnega sveta Zagreb so udeleženci ostro protestirali zoper ekonomsko politiko, ki jo v zadnjem času uveljavljamo, in zahtevali, da je potrebno takoj razbremeniti gospodarstvo, da bi tako spet zagolovili njegovo rast. Za to svojo zahtevo pa so v zagrebških sindikatih navedli nekaj zgovornih podatkov.

Fizični obseg proizvodnje je bil lani enak poprejšnjemu letu, je torej stagniral. Ekonomičnost in rentabilnost sta upadli. Neto produkti v gospodarstvu je bil povečan le za 6 %, dohodek pa za 1 %, delovne organizacije pa so naložile v sklade 19 % manj sredstev kot predlani; za 14 milijard S-din manj v poslovne sklade in za 3,3 milijarde manj v sklade skupne porabe. V delitvi neto produkta pa so bila lani dosežena naslednja razmerja: gospodarstvo je dobilo 7 milijard S-dinarjev več, družbena skupnost pa je v svoje »blagajne« naložila za 31 milijard in 60 milijonov S-dinarjev več sredstev. Drugo z drugim: v delitvi ob koncu minulega leta je dobilo gospodarstvo za 2,4 % manj sredstev kot predlani!

Prazna vreča ne stoji pokonci: v prvih treh mesecih letošnjega leta v zagrebškem gospodarstvu ugotavljajo, da je fizični obseg proizvodnje za 3 % manjši, kot je bil v prvem trimesečju minulega leta.

PRIHODNI TEDEN V MARIBORU:

Posvetovanje organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah

Prihodni teden — 24. maja — bo v Domu družbenih organizacij v Mariboru posvetovanje novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah, ki bo hkrati ustanovna skupščina združenja novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah, katero bo delovalo pri Društvu novinarjev Slovenije. Udeleženci tega posvetovanja bodo hkrati izbrali tudi odbor za informacije, ki bo deloval pri Republiškem svetu sindikatov Slovenije.

Sklicatelji tega posvetovanja so RS ZSS, mariborski sindikalni svet, IK Zveze komunistov Slovenije, mestna konferenca ZK Maribor in Društvo novinarjev Slovenije. Povabilo za to posvetovanje, ki je bilo te dni poslano vsem urednikom glasil delovnih organizacij, so podpisali Franc Popit za IK ZKS, Tone

Kropušek za RS ZSS in Milan Pogačnik za Društvo novinarjev Slovenije.

Dejstvo, da sta mimo Društva novinarjev Slovenije poobudnika za to posvetovanje novinarjev in organizatorjev informiranja v delovnih organizacijah tudi RS ZSS in IK ZKS, je dovolj zgovorno pričra o velikem zanimanju družbeno-političnih organizacij za položaj in vsebino glasil delovnih organizacij. To zanimanje je več kot razumljivo, saj je informiranost delovnih ljudi o vseh vprašanjih, ki zadevajo položaj njihovih delovnih organizacij, neločljiv del njihovih samoupravljaljskih pravic, saj brez tega ne morejo sodelovati v gospodarjenju in odločanju. Skupna naloga glasil delovnih organizacij v naši republiki dosega približno 240.000 izvodov, urejuje pa jih več kot 200 urednikov in organizatorjev informiranja. Ta podatek osvetljuje za ene

strani že današnji pomen glasil delovnih kolektivov, z druge strani pa možnosti za boljše informiranje delovnih ljudi, ki sedaj še zdaleč niso izkoriščene v polni mери.

Mariborsko posvetovanje sodelavcev glasil delovnih kolektivov bo moralo dati današnjo podobo o vlogi in položaju glasil delovnih organizacij, hkrati pa seveda nakazati tudi naloge s tega področja, ki jih bosta morala izpolnjevati združenje novinarjev in organizatorjev informiranja pri delovnih organizacijah in odbor za informacije pri RS ZSS.

Medtem ko naj bi združenje novinarjev in organizatorjev informiranja pri delovnih organizacijah dajalo svojim članom s sodelovanjem Društva novinarjev Slovenije predvsem pomoč na področju širokovnega novinarskega izpopolnjevanja, pa bi bila naloga Odbora za informacije

STIKI S TUJINO

• ZAGORJE

Pred kratkim se je vrnila v Zagorje delegacija občinskega sindikalnega sveta, ki se je mudila na šesindnevnem obisku v pobratenem mestu Avignon, rudarski občini v severni Franciji. Stričlanska delegacija je bila gost sindikata rudarjev in mesta Avignon in se je med drugim udeležila manifestacij v počastitev praznika dela.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta in vodja delegacije, Rudi Prašnikar, nam je povedal nekaj vtisov s tega obiska:

»Naš obisk ni bil samo manifestacija že zelo tesnega prijateljstva, ki povezuje naši

pobrateni mesti, marveč priložnost za številne razgovore. Govorili smo o delu njihovih in naših sindikatov. Francoski gostitelji so nas podrobno seznanili z vlogo in delom njihove rudarske sindikalne organizacije, ki je sestavni del SZT sindikalne federacije, ki jo vodi Komunistična partija Francije. Zlasti so nas seznanili z naporih njihovih sindikatov za rešitev položaja premogovništva, nam prikazali program socialne reforme, zlasti socialnega in zdravstvenega varstva, sistem nagrajevanja rudarjev in sploh o njihovih pogojih dela.

Seveda je bila ves čas obiska v središču njihove pozornosti vloga in delo naših sindikatov v pogojih samoupravljanja in gospodarske reforme. Izkazalo se je, da dobro poznajo sistem dela naših sindikatov, vlogo in pomen sindikalnih svetov v občinah in vlogo ter pomen, ki jo pripisujemo sindikalni organizaciji v podjetju. Pred slovesom smo bili še gostje v mestni hiši. Razgovora so se udeležili številni odborniki, Francoski sindikalni delavci in zlasti mladina se je močno zanimala za naše mladinske delovne akcije, pri tem pa so izrazili željo, da bi se udeležili kake večje mladinske delovne akcije pri nas.

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ za Slovenijo, izdaja CJP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik

MILAN POGACNIK
Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 417/VI. telefon uredništva 316-472, 316-665, 312-402 in 310-023, uprave 310-023. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991. bankovni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-32000-10-3204-486. Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Narodina je četrtletna 650 N-din — 650 S-din — polletna 13 N-din — 1300 S-din in letna 26 N-din — 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo. — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in klisje CJP - ljudska pravica. Ljubljana

KDAJ SE BO RAZJASNILO?

S Francem Süssingerjem, glavnim tehnologom za televizijo v pripravi dela Tovarne za elektriko in avtomatiko ISKRA-Pržani, sva se pomenkovala o tem, o čem govori in razmišlja njegov kolektiv zdaj, ko je z referendumom tudi potrdil združitev z Radiindustrijo Zagreb.

»Čprav sta za nami že dve temeljiti reorganizaciji, pri katerih je naša tovarna, nekdanja poznana pod imenom Telekomunikacije, obkrajno odrezala, se je večina našega kolektiva vseeno izrekla za vključitev zagrebške tovarne v vesoljno Iskro.«
 »Pri čakujemo pa, da bo vodstvo združenega podjetja držalo besedo in nam pomagalo pri iskanju naše nadaljnje poti. Prav naša tovarna in pa RIZ Zagreb se namreč v proizvodni usmeritvi zelo pokrivata. Trenutno to sicer še ni pereče, ker smo do konca leta pogodbeno vezani na tovarno Rudi Cajavec iz Banjaluke, ki ji dobavljamo sestavne dele in elemente za televizorje. Ta naš poslovni partner pa nam je že dal vedeti, da pogodbe po novem letu ne bodo obnovili, ker se usmerjajo na obrate Elektronske industrije Niš, v katero so se pred krat-

kim vključili. Če se postavim v njihovo kožo, je takšna odločitev razumljiva in logična. S stališča naših interesov gledano pa to pomeni, da se moramo čimprej dokopati do neke nadomestne proizvodnje, s katero bi ne le nadomestili izpad na račun kooperacije s tovarno Rudi Cajavec, marveč bi tudi povečali proizvodnjo. Drži, da se povečuje proizvodnja brivnikov BRAUN in da se bo še povečala. Res pa je tudi to, da se naša perspektiva jasni zelo počasi, čeprav je bilo pred referendumom rečeno, da bomo te stvari razčistili takoj po združitvi.

»Mar to pomeni, da vam je žal, ker ste se odločili za integracijo?«

»Nikakor ne! Predobro namreč vemo, da je položaj na trgu takšen, da bi zaradi konkurence tudi pri nas morali začeti ali omejevati proizvodnjo ali pa se usmeriti v nekaj povsem novega, kar pa je dolgotrajen proces, četudi bi imeli denar, ki ga nimamo. Pot pa je lažja in povezana z manjšimi stroški, če jo iščemo s skupnimi močmi. To so bili vzroki, zavoljo katerih smo se izrekli za združitev. Menim pa, da ne izražam samo osebnega mnenja, če povem, da bo potrebno marsi-

kaj storiti tudi glede organizacije našega podjetja, da bi potrebe in želje hitreje tudi uresničevali.

V današnji Iskri, ki ima status združenega podjetja, se na primer redno dogaja, da so zavoljo tržnih razmer v ugodnem položaju enkrat ene, drugič pa druge tovarne. Če smo se združili zavoljo skupnih interesov, bi najbrž bilo prav, če bi v okviru združenega podjetja obstajal nekakšen vzajemni sklad, ki bi kreditiral tiste, ki zavoljo trenutnih tržnih razmer ne morejo ustvariti dovolj dohodka. Vsaka tovarna namreč dela predvsem tisto, kar ji naroči Iskri prodajno-servisna organizacija. Vem, da ta služba ne more delati čudežev. Toda v sklopu celotne organizacije našega podjetja bi najbrž morala obstajati možnost, da bi bila naročila enakomernje razporejena in da bi tovarne čimprej prišle do dohodka, ki ga ustvarjajo s proizvodnjo. Prodajno-servisna organizacija namreč plačuje račune po dveh mesecih in v glavnem ne glede na to, ali neka tovarna v tem času ostane povsem brez sredstev in zaradi tega tudi surovin ne more plačati.

Naši tovarni se je na primer že zgodilo, da je proizvodnja TV elementov zastala

kar za tri tedne, ker nikjer v vesoljni Iskri nismo mogli dobiti sredstev, da bi plačali

carino za uvoz surovin. Kupec nas je takrat priganjal, mi pa smo ljudi pošiljali na brezplačne dopuste.

Vidite: takšne in podobne stvari moramo razčistiti v lastni hiši. Navzven pa bi tudi morali marsikaj storiti in uveljaviti. Ali na primer ne bi bilo bolj gospodarno, če bi lahko carino plačevali sproti

— za vsakokrat prevzeto količino surovin, namesto da moramo pošiljke sprejemati v celoti, pa čeprav naš bodo potem bremenile tedne ali celo mesece, ker je pač običaj, da si je zalogo surovin iz uvoza treba ustvarjati za daljše obdobje unaprej.

»Če prav razumem, torej gre predvsem za vprašanje, kdaj se bo razjasnilo tudi nad vašo tovarno?«

»Tako je! Trenutno sicer imamo dovolj dela, čeprav nam zaradi opisanih in še drugih težav ter posledic preteklosti to ne omogoča, da bi izplačevali kaj več kot 67 tisočakov osebnega dohodka mesečno na zaposlenega. Navzlic vsem obljubam, da bodo stvari pravočasno urejene, nas pa — kakor sem že rekel — skrbi, kako bo v prihodnje. In še nekaj me boli! Kot predsednik naše sindikalne podružnice moram poudariti, da nikakor nismo zadovoljni s sedanjim ključem delitve sindikalne članarine. Poaržniki bi morala osiviti vsaj polovica članarine, če naj razpolaga vsaj z minimalnimi sredstvi za svojo aktivnost. Upam, da bodo to vprašanje pozorno proučili na bližnjem kongresu jugoslovanskih sindikatov v Beogradu.«
 -mG

OD TOD IN TAM

● RIBNICA

Razprave o zaključnih računih v delovnih organizacijah ribniške občine in razprave na zadnji seji občinske skupščine so pokazale, da so v preteklem letu na tem področju dosegli boljše gospodarske in finančne uspehe. Celotni dohodek v gospodarstvu se je v primerjavi z minulim letom povečal za 22% in to predvsem zaradi povečane proizvodnje v podjetjih Inles. Stanovanjskem komunalnem podjetju KZ Ribnica, Pletilnici žičnih mrež v Sodražici in v KZ Loški potok. Z izgubo sta poslovala le SGP »Gradbenik« v Ribnici, ki je likvidirano in obrat Torbice v Sodražici, ki je te dni ukonjen.

● ŠTORE

Štorsk železarni razdelijo na izlete. Zato odbor za rekreacijo pri sindikalni podružnici posveča tej panogi tudi posebno pozornost. Lani so organizirali nad 20 izletov v razne kraje Slovenije, udeležilo pa se jih je nad 700 članov kolektiva štorske Železarnice. Da bi v bodoče izletni članov kolektiva, ki jih organizirajo sindikalne podružnice delovnih enot in komisija za izlete, postali vsebinsko še bogatejši in da bi se vanje vključilo še več članov kolektiva, so te dni priredili poseben izlet za organizatorje izletov. Kot kraj izleta so si izbrali Jezero pri Braslovčan, udeležence pa so seznanili z vsemi podrobnostmi v zvezi z organizacijo izletov.

JOŽE MASTNAK

● ŠKOFJA LOKA

Rekordno povečanje izvoza so zabeležili v Loških tovarnah hladilnikov, in sicer v primerjavi z lanskim prvim tromesečjem kar za 368%. LTH sledi Jelovica, nato Elra, ki je letos izpolnila že štiri desetine planiranega izvoza.

S. J.

● LOŽ

V sorazmerno kratkem času so v Kovinoplastiki Lož uspeli osvojiti popolnoma novo proizvodnjo — izdelavo pomivalnih korit iz nerjaveče pločevine. Doslej so ta korita uvažali. Podjetje izdeluje več tipov pomivalnih korit, letno jih bodo izdelali do 60 tisoč kosov. Poleg izdelave pomivalnih korit v standardnih dolžinah bodo v Kovinoplastiki začeli izdelovati tudi pomivalna korita za industrijo, ki proizvajajo kompletne kuhinjske elemente iz nerjavečega materiala za javne lokale. Računajo, da se bo z novo proizvodnjo povečal letni bruto produkt za dve milijardi starih dinarjev. Že za letos imajo sklenjenih za 600 milijonov starih dinarjev pogodb.

B. S.

NA DOLENJSKEM SO USTANOVILI SINDIKAT PROMETA IN ZVEZ

ZDRUŽENI BODO LAŽE PREMAGOVALI KOPICO PROBLEMOM

V Novem mestu so imeli pred kratkim ustanovni občni zbor sindikata prometa in zvez. Ta medobčinski odbor bo povezoval dejavnost sindikalnih organizacij v železniško transportnem, cestnem in PTT prometu ter cestno vzdrževalni službi na območju desetih dolenjskih in posavskih občin: Črnomelj, Metlika, Kočevje, Ribnica, Grosuplje, Novo mesto, Trebnje, Brežice, Krško in Sevnica.

Dejavnost prometnih služb je med seboj tako povezana, da jih ni mogoče reševati na ožjem območju, zakaj Cestno podjetje v Novem mestu deluje na območju devetih občin, PTT podjetje na območju sedmih občin, ŽTP prav tako povezuje več občin itd. Zato je razumljivo, da so v nov sindikalni organ, ki bo dejavnost na tem področju povezoval v celoto in tako omogočal hitrejšo in doslednejšo reševanje nastajajočih problemov, pritegnili kar deset občin.

Na ustanovnem občnem zboru so največ govorili o ekonomskem položaju prometnih delovnih organizacij. Med drugim so opozorili, da bi bilo treba sistem formiranja dohodka v PTT podjetjih spremeniti tako, da bi bil dejansko izraz vložnega dela in drugih ekonomskih elementov. Težava je namreč v tem, da pri izvršitvi posameznih storitev sodeluje več podjetij, dohodek pa pobe- redno podjetje, na območju katerega se storitev prične. To pa je za novomeško podjetje, ki ima veliko pošiljki v dohodu in ker mora vzdrževati številne pomembne telegrafске in telefonske linije, ki jih pretežno uporabljajo ostala PTT podjetja, zelo neugodno. Sodijo, da tak način formiranja dohodka ekonomsko ni upravičen, ker povzroča med posameznimi podjetji prevelike razlike.

Nerešen je tudi problem vzdrževanja zmogljivosti skupnega pomena. Na nekaterih območjih Jugoslavije je ta problem zadovoljivo rešen, v Sloveniji pa ni. Pri nas namreč vzdržujejo magistralne kapacitete po teritorialnem principu. Vse skupne kapacitete, ki tečejo po območju novomeškega PTT podjetja, mora vzdrževati podjetje samo v breme svojih poslovnih stroškov. Teh pa je na Dolenjskem veliko več, kot na drugih območjih. Poseben problem je v Sloveniji tudi financiranje izgradnje skupnih TT kapacitet. Sredstva vlagajo po posebnem ključu. Tako mora novomeško podjetje letos prispevati 98 milijonov S-din.

za kar bo moralo odvesti tudi 74 milijonov S-din lastne amortizacije od 136 milijonov S-din skupne amortizacije. Namen amortizacije je, da se vrednost osnovnih sredstev povečuje. V konkretnem primeru pa se amortizacija novomeškega PTT prelija na skupne kapacitete, medtem ko se lastna osnovna sredstva podjetja iz leta v leto siromajajo. Pri nekaterih drugih podjetjih je to stanje ugodnejše, zato sodijo, da bi morali ključ udeležbe v financiranju izgradnje PTT mreže izračunavati na pravičnejših osnovah. Sedanjí nereseni ekonomski odnosi med PTT podjetji v Sloveniji bodo prav gotovo pustili posledice, ki jih bodo čutili še v poznejših letih. Generalni načrt o razvoju PTT omrežja sicer določa obseg in kvaliteto omrežja, ne zagovarja pa na vseh področjih tudi sredstev za njegovo uresničitev.

Kar zadeva cestno vzdrževalno službo pa so opozorili, da status cestnih podjetij v Sloveniji sploh še ni pravno in gospodarsko urejen. Obstaja sicer temeljni zakon o javnih cestah in v drugih jugoslovanskih republikah tudi republiški zakoni, le v Sloveniji tega še ni. Tako zdaj ni jasno, kdo je upravljavec cest, čigava osnovna sredstva so in kdaj bodo cestna podjetja izenačena z ostalimi gospodarskimi organizacijami. Posledice takega pravno neurejenega stanja se kažejo tudi v financiranju cestno vzdrževalne službe in planiranju ter v odnosih cestnih podjetij do republiškega cestnega

sklada in ostalih služb, s katerimi imajo stike.

Ob koncu so sprejeli kratkoročni program dela in izvolili 13-članski medobčinski odbor sindikata prometa in zvez Dolenjske. Za predsednika odbora so izvolili Vinka Bambiča iz Novega mesta, za tajnika pa Franca Kranjca iz Kočevja.

R. S.

zirati poslovljni večer — to je pa seveda vaša stvar, stvar kolektiva, če hočete...

— Kaj bi kupili? pogleda predsedujoči po omizju. — Kar na dan s predlogi!

— Kaj ko bi uro... reče nekdo čez mizo.

— Zakaj ne nalivnega peresa? se posmehe predsedujoči.

— Jaz sem za televizor! predlaga predsednikov sosed.

— Televizor že ima, pravi predsednik.

— Bo pa za otroke! vztraja predlagatelj.

— Saj se ne poslavlja od nas njegova družina, ampak on!

— Kaj pa potem!

— Nekaj, česar še nima...

— Česa pa nima? Ali kdo ve, česa še nima?

Omizje molči.

— Zato bo še najbolj prav, prekine predsedujoči molk omizja, — če damo komercialnemu darilo v denarju, kot nagrado za posebne zasluge za razvoj našega podjetja, pa naj

si kupi, kar si hoče. Kaj menite?

— Tudi jaz sem tako mislil! pravi direktor.

— Koliko, tovariši? vpraša predsednik. — Tristo, kolikor ima povprečja?

— Jaz sem za štiristo, predlaga predsednikov sosed.

— Štiristo! Je kdo proti? Ne! Dobro! Sedaj pa še kraj in krog...

— Predlagam, naj si Janez kraj izbere sam, reče predsednikov sosed.

— Pa krog?

— Ko sem se odločil, da pridem s predlogom sem, sem mislil na širši krog: vodstvo podjetja, predsedniki organizacij, upravni odbor s kolektivom, in razume se, delavski svet...

— Tovariši, se strinjate z direktorjevim predlogom? Je dogovorjeno? Je! Zaključujem...

— Si napisal odločbe? vpraša na hodniku direktor Toneta Podržaja, pravnega referenta.

— Jutri jih bom!

— Saj res, zavzidihne predsednik delavskega sveta. — Še dobro, da ste me spomnili. Takoj jutraj moram povedati Matevžu, da ne bo kaj narobe. Ti odpusti ne smejo mimo sindikata: v tem primeru ne gre za sezono, ampak za Miho, Jerneja in Tomaža, ki imajo po deset let staža pri nas...

— Prav imaš, to je treba čim bolj humano urediti! reče direktor.

VINKO BLATNIK

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Ce ne, prehajamo na RAZNO. Ima kdo kaj?

— Omizje se sprosti. Ljudje znano pospravljati papirje v akovke in vstajajo. Plečat možaki sredi omizja pravi: — Jaz!

— Ni še končano! reče reko predsedujoči. — Tovariši direktor ima besedo. Prosim, tovariši direktor!

— Kakor veste, tovariši, naš komercialni, Janez Pakar, te dni odhaja. Mislim, da ne pretravam, če rečem, da je naš efekt v veliki meri njegova zasluga, ali ne?

— Res je! priklima predsedujoči. Trije člani delavskega sveta povsijo pogled, nekaj jih pogleda na uro.

RAZNO

— V dobrem letu, odkar je prišel med nas, je... V sejni sobi udarja vse hujski hrup. Ura je dve. — Razen tega pa je...

— Avtobus bo spet nabit, šepne šef strojnega oddelka sosedu in se nemirno presede na stolu. — Naj že vendar zmečka!

— Zato slovo od Janeza ne sme iti kar tako mimo nas, ali ne?

— Ne, tovariši direktor, reče odločno predsedujoči.

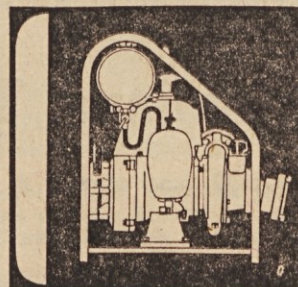
— Dolžni smo se našemu delovnemu tovarišu, ki je več kot leto dni živel v naši sredi in z vsemi svojimi močmi prispeval k...

— Predsedujoči cez pet minut klone pod pezo zgodovinskih obrazov in se opogumi: — Kaj predlagate, tovariši direktor?

— Poslovljni večer in dostojno oddolžitve. Jaz bi vas seveda s tem ne nadlegoval, če bi imel po pravilniku proste roke, ampak jih nimam, kakor veste: JA lahko rečem le do stopenjdeset tisoč. Mislim, da tudi, da gre v tem primeru za širšo stvar, kot je kolektiv, zato je prav, da rečete tudi vi svojo besedo, kaj mislite?

— Ce sem vas prav razumel, tovariši direktor, ste za to, da tovarišu komercialnemu nekaj kupimo iz sklada skupne porabe in nekam gremo, ali ne? vpraša predsedujoči.

— Da, to je moj predlog! Kaj Janezu dati in kje organi-

MOTORNA ČRPALKA MP-300/20
 24 MESECEV GARANCIJE
 •TOMOS• KOPER

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za tranzistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50% daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ
ZMAJ
 LJUBLJANA

DOPIŠNIKI POROČAJI

ROGAŠKA SLATINA

Štiristo novih delovnih mest

V Tovarni Boris Kidrič so končani načrti za izgradnjo nove brusilnice stekla, ki bo zgrajena že do leta 1970 ter bo veljala okoli 8 milijonov N-dinarjev. Polovico investicijskih sredstev bo prispeval kolektiv steklarne, medtem ko bodo drugo polovico dobili kot kredite. Z izgradnjo se bo v Rogoški Slatini odprlo kar 400 novih delovnih mest, proizvodnja pa se bo povečala za trikrat.

KOPER

Pomoč sindikata

Za člane sindikata, zlasti iz manjših delovnih kolektivov, kjer niti delovne organizacije niti sindikalne podružnice nimajo sredstev, da bi z njimi regresirale dopuste, je obalni sindikalni svet Koper namenil letos kar 25 tisoč N-dinarjev. S temi sredstvi bo obalni sindikalni svet Koper financiral 10-dnevni oddih najbolj potrebnim članom sindikata. Omeniti moram, da je že v prejšnjih letih občinski sindikalni svet Koper pošiljal člane na preventivno okrevanje. Tako je bilo lani na preventivnem oddihu s področja koprške občine 25 delavcev. Zanje je občinski sindikalni svet Koper porabil 8.038,96 N-dinarjev.

MARIBOR

Že letos poskusno obratovanje

Sedanja dela pri izgradnji elektrarne Srednja Drava I zelo dobro napredujejo. V polnem teku pa niso samo dela na strojni v Zlatolčju, ampak istočasno delajo tudi na globinski drenaži od Meljske ceste do Drave v Mariboru ter na vseh ostalih sektorjih bodoče Hidrocentrale SD I. Oprema za strojnico v Zlatolčju je v glavnem že montirana in če bo šlo vse po predvidenih načrtih, bo SD I že letos oktobra začela poskusno obratovati z enim agregatom.

KOČEVJE

Razprave o zdravstvu

Prve razprave o predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva, ki sta jih organizirala v kočevski občini občinski sindikalni svet in IO občinske konference SZDL, so pokazale, da je za vzdrževanje sedaj doseženega standarda zavarovancev na razpolago premalo sredstev. Čeprav obstajajo v sedanjem sistemu pomanjkljivosti, so bili udeleženci razgovorov o teh vprašanih mnenja, da sedanega sistema socialnega zavarovanja ne bi kazalo v osnovi rušiti in se spuščati v kakšne splošne reorganizacije, ki so vedno zelo drage, velikokrat pa je njihov učinek dvomljiv. Člani sindikatov in ostali družbeni delavci skupaj z zdravstvenimi delavci predlagajo, naj raje odpravijo pomanjkljivosti sedanjega sistema.

ŠKOFJA LOKA

Zgraditi lastno barvarno

Sedaj je eno najbolj perečih vprašanj kolektiva Gorenjske predilnice v Škofji Loki pomanjkanje lastne barvarne. V tem kolektivu so pričeli s proizvodnjo česane, sintetične in volnene preje, pri teh proizvodih pa je zadnja operacija barvanje. Ker podjetje nima lastne barvarne, je vezano na poslovnega partnerja, ki pa zaradi pomanjkljivosti in preobilice dela kasni dobave, kar škofjeloškemu kolektivu podaljšuje proizvodni cikel. Zato in pa tudi zaradi tega, da se izogogne transportnim stroškom in stroškom za oblikovanje surovin v bale za prevoz, so se odločili, da si bodo zgradili lastno barvarno. Ko bo dograjena, bodo zmanjšali število operacij od 14 na 6.

Kdor zdravje ljubi, ne pije veliko. Če pa pije, pije Hermeliko!

TOVARNA RASTLINSKIH SPECIJALITET

RADGONSKI SINDIKATI O TEZAH ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Poprečja niso sprejemljiva

Prejšnji teden je bila v Gornji Radgoni razširjena seja občinskega sindikalnega sveta, na kateri so govorili o zveznih tezah socialnega zavarovanja in o aktivnosti radgonskih sindikatov pred kongresom. Za delegata za kongres Zveze sindikatov Jugoslavije so izvolili diplomiranega ekonomista Janka Preloga iz podjetja Elrad.

Ob obravnavi tez so si bili edini, da je treba razvijati oziroma popraviti sedanji sistem socialnega zavarovanja, ker je v bistvu dober, ne pa uvajati nekaj povsem novega. Menili so, da ne kaže urejati osnovnega zdravstvenega zavarovanja za vso Jugoslavijo, ampak da je to treba urediti za vsako republiko posebej na osnovi že doseženega in na podlagi dejanskih razmer. Na seji so menili, da bi storili korak nazaj, če bi sprejeli zakon, kot ga določajo teze. Med drugim tudi zato, ker bi bili slovenski zavarovanci precej prikrajšani pri pravicah iz tako imenovanega osnovnega ali splošnega zavarovanja, ker določajo teze znatno manj pravic, kot jih imajo že sedaj slovenski zavarovanci.

Na seji so se zoperstavili drugačni organizaciji sistema zavarovanja od obstoječega, ker bi s tem še bolj razdrobili že tako majhna sredstva, kar bi imelo za posledico neracionalno porabo denarja. Na drugi strani pa bi kakršnakoli drugačna organizacija socialnega zavarovanja vplivala na povečevanje števila zaposlenih in ustanavljanje novih služb. Vse to pa bi precej zbirokratiziralo že itak zbirokratizirani sistem socialnega in zdravstvenega zavarovanja, kar bi bilo treba znova naložiti na breme zavarovancev bodisi v obliki večjih prispevkov ali pa v večjih opravkih pri iskanju zdravstvenih uslug. Seveda pa bi največje breme prešlo na zdravstvene ustanove, ki bi morale povečati število administrativnega osebja. Postavlja pa se

tudi povsem praktično vprašanje, ali bi sploh bilo mogoče zavarovance v vsakem primeru pravilno razvrstiti.

Na seji so menili, da bi bilo treba razčistiti pojem solidarnosti, ki naj bi ga pojmovali v smislu dogovorov med republikami, ne pa z zveznim predpisom. To torej pomeni, naj bi se odnosi med zvezo in republikami odvijali po samoupravni poti.

Razpravljavci so se strinjali s predlogom republiških organov, naj bi v prihodnje v celoti uresničili ustavno načelo o prosti izbiri zdravnika in zdravstvene ustanove. Dali pa so tudi soglasje k predlogom, ki predvidevajo skupnosti zavarovancev in zdravstvenih delavcev, ki bi bile pristojne sprejemati razne odločitve na področju socialnega zavarovanja, tudi tiste, ki so sedaj v pristojnosti državnih organov. Te skupnosti naj bi tudi predpisovale prispevke. Zavzeli so se tudi za večje pristojnosti republik in občin v socialnem zavarovanju.

T. ŠTEFANEČ

KAKŠNE BODO POLETNE POČITNICE ZASAVSKIH OTROK

Pravočasne priprave POL USPEHA!

Komisiji za letovanja otrok in vse druge organizacije in društva, ki imajo na skrbi počitnice šolske mladine v Zagorju ob Savi in Hrastniku končujejo priprave na poletje 1968. Načrti so spodbudni, saj obetajo razen letovanja še nekatere druge oblike rekreacije in varstva za vse tiste, ki iz kakršnihkoli razlogov ne bodo mogli za dva ali tri tedne k morju ali v planine

Eno izmed osnovnih stališč komisije za letovanje v Zagorju ob Savi je, da letošnje počitnice otrok ne bi smele biti dražje, kot lani. To pa pomeni, naj bi letos prispevali starši za 14-dnevno bivanje v Vrsarju povprečno po 100 N-din. Sem so všteti tudi stroški prevozov. Ali: najvišji prispevek ne bi smel presegati okrog 150 N-din. Ker so zmogljivosti otroškega počitniškega doma v Vrsarju za zdaj

še omejene, bo utegnilo letos poleti letovati okrog 300 otrok. Počitniški dom v Vrsarju pa bo postal osrednja kolonija vseh zasavskih šolarjev, če bi dogradili še več novih prostorov z najmanj sto novimi posteljami, za kar se sedaj dogovarjajo. Hrastnik in Trbovlje namreč ne razpolagata s svojimi otroškima počitniškima domovoma, zato je pripravljenost Zagorjanov, da pomagajo sose-

dom, vredna vsega upoštevanja. Omenimo naj še to, da je zagorska komisija za letovanje pozimi omogočila dvema prosvetnima delavcema obiskovanje plavalnih oziroma trenerskih tečajev na Visoki Šoli za telesno kulturo. Solnika bosta zato med poletnimi počitnicami učila otroke v Vrsarju plavanja. V Hrastniku so v pripravah na poletne počitnice storili še korak dlje. Ze nekaj let ugotavljajo, da bi kazalo nekoliko bolj poskrbeti za vse tiste otroke, ki zavoljo teh ali onih razlogov ne morejo na letovanja. Kot v Zagorju ob Savi, imajo namreč tudi v Hrastniku velike težave s svojim počitniškim naseljem blizu Pule. Lesenih hišic ni dovolj, zato utegnejo sprejeti poleti na letovanje samo največ tisoč otrok. Resda letuje skoraj še enkrat tolikšno število otrok s svojimi starši, vendar ostane še zmeraj skoraj 1000 šolarjev, ki ostanejo poleti doma, brez pravih možnosti kakršne koli rekreacije. Letos poleti naj bi imeli tudi ti otroci nekaj več od velikih počitnic.

Ustanovili so posebno komisijo, ki je dobila nalogo izdelati podoben program vseh oblik organiziranega varstva šolarjev med poletnimi počitnicami. Po budo za to je dalo društvo prijateljev mladine. Za šolarje je komisija pripravila vsakodnevne izlete v naravo. Bodisi v planine in okoliške planinske postojanke. Razen tega naj bi posebni spremljevalci vodili šolarje na kohanje bodisi v Rimske Toplice ali na Izlake. Na voljo naj bi bila vsa igrišča v občini. Ob slabem vremenu bi se utegnili otroci zbirati v šolskih prostorih, kjer bi pripravili igre in podobno.

Moderna mesnica, ki jo je uredilo trgovsko podjetje »Dolenjka« v samopostrežni trgovini na Glavnem trgu v Novem mestu

AVTOMOBILISTI — TUDI ZA VAS PRAKTIČNE NOVOSTI IZ UVOZA V III. NADSTROPJU TRGOVSKE HIŠE

namna Ljubljana, Tomšičeva 2

● prevleke ● preproge ● varnostni pasovi ● razni okraski ● čistilna sredstva in drugo za lep videz vašega vozila

SIGNALI

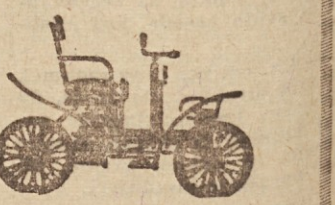
Vprašanje financiranja stazistov, ki so končali medicinsko, farmacevtsko ali stomatološko fakulteto, se vleče vrsto let. Kljub temu, da je zaslediti občuten napredek pri reševanju teh vprašanj, pa vendar še vedno niso zadovoljivo rešena. Doslej so stazisti opravljali staž kot delavci določenega zdravstvenega zavoda, in sicer kot »volonterji« s plačanimi prispevki za socialno zavarovanje, doba staža pa se jim je štela v delovno dobo. Po opravljenem stažu so ostali v zdravstvenem zavodu ali pa tudi ne. Letos je plačevanje stazistov urejeno po regionalnih zdravstvenih centrih, in sicer se sredstva za to formirajo v višini treh promil od sredstev za zdravstveno varstvo posamezne komunalne skupnosti socialnega zavarovanja. Stazisti so v času staža v delovnem razmerju »za določen čas« pri regionalnih zavodih za zdravstveno varstvo.

Premalo sredstev

Kljub tej dobri rešitvi pa so sredstva, ki so namenjena za staziste, preskromna. Po podatkih medicinske, farmacevtske in stomatološke fakultete je lani diplomiralo 208 študentov. Letos pa je na omenjenih treh fakultetah do 10. aprila diplomiralo 44 študentov. V letošnjem letu so po podatkih od 15. aprila 1968 zavodi za zdravstveno varstvo sprejeli v okviru sredstev, ki jih imajo v ta namen, na staž 128 diplomantov medicinske, stomatološke in farmacevtske fakultete. Število letošnjih diplomantov že presega razpoložljiva denarna sredstva, ki so namenjena za staziste. Ob tem pa niso upoštevani zdravniki, zobozdravniki in farmacevti — stazisti, ki so se vrnili z odslužitve vojaškega roka, pa se niso končali staža ter tisti, ki so lani začeli s stažem, pa ga letos dokončujejo. Res je sicer, da staž plačujejo tudi nekateri zdravstveni zavodi, vendar pa so to le izjeme, ki skoraj v ničemer ne spreminjajo stanja na področju plačevanja stazistov. Iz vseh podatkov lahko zaključimo, da predvidena sredstva ne bodo zadostovala za dogovorjeni oziroma priporočeni osebni dohodek stazistov v višini 80 tisoč starih dinarjev. Zato so nekateri zavodi za zdravstveno varstvo že znižali ta znesek, tako na primer v Ljubljani, Celju in Novem mestu na 60 tisoč starih dinarjev in v Kranju na 50 tisoč starih din. Zmanjševanje nagrad stazistom pa problema ne rešuje, kajti že sedanji podatki kažejo, da v letošnjem letu vsi diplomanti zgoraj omenjenih fakultet ne bodo mogli dobiti plačanega staža. Brez opravljenega staža pa ne morejo začeti opravljati svojega poklica. Zato bo prav gotovo treba iskati izhod iz te zagate z dodatnimi sredstvi.

Kljub naštetim pomanjkljivostim pa moramo le reči, da ima novi sistem razdeljevanja sredstev za staziste občutne prednosti. Diplomantom se ni več treba dogovarjati z različnimi zdravstvenimi zavodi o opravljanju staža, ki so ga, kot vemo iz prakse, prej često opravljali pod različnimi pogoji, marveč sklene diplomant dogovor o stažiranju s pristojnim zavodom za zdravstveno varstvo. Zal, pa je tako, da še tako dober sistem ne more odigrati vloge, če za njegovo izvajanje ni potrebnih sredstev.

A. ZALAR

Mnenje iz Sloven- skih Konjic: Refe- rendum

Prvi osnutek novega statu- ta ZSJ v svojem 11. členu na- vaja možnost uvedbe referen- duma, s katerim želi ugotoviti sindikalna podružnica mnenje svojih članov o bistvenih vprašanih življenjskih in de- lovnih pogojev ter družbene angažiranosti delovnih ljudi. To je vsekakor novost, saj je prejšnji tovrstni akti niso po- znali, že več let pa jo pozna- mo kot obliko odločanja v ne- katerih zakonskih predpisih. Osnutek daje dve alternativni, in sicer po eni referendum "mora" podružnica izvesti, kar ji narekuje določeno ob- veznost, po drugi pa ga "lah- ko" izvede in torej zanjo ni obvezen.

Ze pri površnem razmišlja- nju o tem, sicer zelo pomemb- nem določilu, se bralcu usta- vijo misli glede "bistvenih vprašanj" ter še nato pri možnostih "mora" in "lahko". Če postavimo praktično vpra- šanje, kaj so to bistvena vpra- šanja življenjskih in delovnih pogojev, potem lahko računamo, da jih bomo lahko našli v vsaki sindikalni podružnici, seveda ponekod nekoliko več, drugod zopet nekaj manj. Kriteriji za to bodo verjetno zelo različni, prav tako pa tudi merila, s katerimi bomo to ugotavljali. Zato je povsem razumljivo, da bomo s spre- jemom tega določila, še bolj pa, če bomo pustili besedo "mora", imeli v sindikalnih organizacijah v enem letu po več referendumov, seveda z različnih delovnih področij. Tam, kjer je delovna organi- zacija večja, je vprašanje prav gotovo tudi več in s tem tudi večja potreba po referendu- mu, medtem ko bo tega v manjših podružnicah manj.

Prav iz zelo skopu navede- nih dejstev menim, da bi morali ob dokončni uzakonitvi tega določila pustiti referen- dum kot možno, ne pa kot ob- vezno obliko za iskanje sta- lišča. Za to govori še en raz- log, ki je sicer tehnične in organizacijske narave, ki pa ga ne kaže prezreti. Gre nam- reč za različne priprave, ki zahtevajo precej dela, preden je taka oblika neposrednega odločanja pripravljena, še težje pa bi bilo, če bi jih bilo v eni delovni organizaciji več- je število. Poleg tega pa ne smemo pozabiti, da smo sedaj v praksi kljub pozitivnim za- konskim predpisom, referen- dum zelo redkokdaj uporab- ljali. Nahajamo se torej v stanju, ko se tega ne poslu- žujemo, uzakonjena obveznost pa bi pomenila nekaj povsem nasprotnega.

Zato menim, da še ni po- gojev, ko bi lahko to obliko "mora" že dali v statut ter predlagam, naj bo to neobvez- no. Praksa bo pokazala, kje in v katerih primerih se je sindikalne podružnice poslu- žujejo ter je za obvezno uza- konjenje še vedno dovolj časa. Drugo vprašanje, ki se po- javlja s tem v zvezi je, kakšen vpliv ima pozitivna odločitev članstva v konkretnem prime- ru, ko gre npr. za odločitev o ureditvi obrata družbene pre- hrane, na organe upravljanja. Smatram, da bi tako statut sindikatov, prav tako pa tudi statuti delovnih organizacij, morali to podrobneje urejati, saj bomo z referendumom go- tovo želeli dobiti konkretne odgovore o materialnih, manj pa o splošnih političnih zade- vah. O vsem tem bo potrebno dobro razmisliti, preden se bodo delegati na kongresu sindikatov dokončno odločili.

V. LANGERHOLC

Kozerija

Ves dan so sejali in še pozno v noč in ko so to- variši iz združnih klopi — ki spričo oblakov cigaretne- ga dima sploh niso več videli delovnega predsedstva, de- lavske zastave ob njem in le- senega panoja nad njim, na katerem je nekaj pisalo — za- čeli utrujeno zahtevati: »Zra- ka, zraka nam dajte,« je nji- hova razprava dosegla višek.

Skregali so se celo člani delovnega predsedstva.

»Če mi bo še kdo očital,« se je jezil tovariš iz državne uprave, »da zaviram reformo, ga bom tožil zaradi razžalje- nja časti. Nič kolikokrat sem že rekel in zdaj znova sveča- no izjavljam: Sem za reformo in ji bom ostal zvest, pa če vi vsi vržete puško v koruzo.«

»Zakaj pa bi mi vrgli pu- ško v koruzo?« ga je ihtavo vprašal naš ugleden gospodar- stvenik, ki je sedel ob njem. »Zakaj, vas vprašam. Mi smo jo vendar prvi podprli. Nismo pa za takšno reformo, za ka- kršno ste vi.«

»Mi pa ne za takšno, za kakršno ste vi,« je vpil tova- riš iz državne uprave. »Kaj pa ste doslej storili? Jadiku- jete in čakate, da bomo ubla- žili reformne ukrepe. Pa jih ne bomo. Hoteli ste več prav- ic, zahtevali ste decentrali- zacijo. Zdaj vse to imate. Mi si umijemo roke. Kar samo- upravljajte, toda povem vam, da bomo — v interesu jugo- slovenskih delovnih množic — storili vsi, da družbenega de- narja ne boste požrli.«

»Poglej ga — borca za in- terese delovnih množic,« je zasmehljivo dejal predstavnik ene naših renomiranih druž- benih organizacij. »Vsi pa vemo, da nas državna uprava po hitrem postopku pelje v gospodarski bankrot. Dogovo- rili smo se, da bomo zdaj, v tretjem letu gospodarske re- forme, končno vendarle poži- vili gospodarstvo in odpravili njegovo stagnacijo. Kaj ste storili, da bi ta dogovor ures- ničili? Naložili ste gospodar- stvu nekaj novih bremen. Druga pa tako ali tako ne znate!«

rala biti neposredno odgovor- na za vse svoje delovanje.«

»Vsi smo krivi,« je dejal delovni predsednik. »Pred na- šimi delovnimi ljudmi, ki smo jim obljubili, kaj vse jim bo prinesla reforma, nosi vsak izmed nas svoj delež krivde, nekdo večji, drugi manjši.«

»Krivi so gospodarstveni- ki, ki samo čakajo, da jim bo- mo zgoraj pogledati skozi prste,« je kričal tovariš iz dr- žavne uprave.

»In to si upaš trditi ti, ki dobro veš, da nam s svojimi ukrepi vežete roke. Saj nikoli

NEZGODA PRI DELU

»Saj se nismo sestali zato, da bi se skregali,« jih je mi- ril delovni predsednik, ki se kot poslanec poklicno ukvarja z reformo. »Lepo sem vam po- vedal, da moramo najti izhod iz težav. Samo zato sem vas sklical. Vsi vemo, da nam pe- cene piške nikoli ne bodo pa- dale z neba. Poznamo pa tudi naše probleme: gospodarstvo ne napreduje, število brezpos- elnih se povečuje, izvoz šepa, uvažamo več, kot bi smeli. Ponovno vas vprašam: Zakaj — in kdo je kriv?«

ne vemo, če bomo lahko pro- dali, kar naredimo, ko pa stroje uredbe spreminjate kot kameleon barvo.«

»Bankrotirali so vaši apeti- ti,« se je vmešal v njun pre- pir predstavnik družbene or- ganizacije, »ne pa reforma. Delavski razred bo s svoj- jim samoupravnim mehaniz- mom...«

Spet je spregovoril tovariš iz državne uprave:

»Pred tremi leti si si govoril isto: Delavski razred bo s svojim samoupravnim meha- nizmom... Ne zapirajmo oči pred resnico. Delavski razred mora dozoreti, da bo lahko upravljal.«

Gospodarstvenik pa je de- jal:

»Strinjam se, da preveč idealiziramo samoupravljanje.

Toda dozoreti bi morali tudi tovariši iz državne uprave in drugih družbenih organov, ki se ukvarjajo z gospodarstvom. Sploh pa bi morali bolj poslušati nas, strokovnjake. Me- nežerstvo, tovariši, tega nam manjka: prislunimo ljudem, ki poznajo sodobne poslovne prijeme. Z lepimi besedami o osvobojenem delavcu in o de- mokraciji ni moč dobro poslo- vati.«

»Jaz pa pravim, da je tre- ba delavcem pripovedovati, kaj so v socializmu pridobili,« je dejal delovni predsednik. »In kaj bi še lahko pridobili,

PISE: JANEZ VOLJC

mizo v prvem letu reforma, da je le-ta padel na delovno predsedstvo.

Ko so ga poslušalci tega zanimivega prepira, ki so dotlej utrujeno bolščali v oblake cigaretne dima, dvig- nili, so prvič prebrali napis na njem:

»Z reformo moramo zago- toviti, da bodo proizvajalci samostojno skrbeli tudi za razširjeno reprodukcijo.«

Člani predsedstva so se držali za obtolčene glave in tarnali, delovni predsednik pa je s poslednjimi močmi zaključil sestanek.

Naslednjih nekaj dni se niso sestajali, kajti delovno predsedstvo je bilo potrebno zdravniške nege.

Zdaj pa spet sejejo in nje- hove razprave so zelo zanimi- ve. Propagandni pano pa so nekam spravili. Kdo ve, kam! JANEZ VOLJC

»ZASAVSKI PREMOGOVNIKI« TRBOVLJE

SKRB ZA ZDRAVJE NA PRVEM MESTU

Samoupravni organi pri zasavskih premogovnikih so sprejeli pravilnik o po- moči članom delovne skupnosti za preventivno zdravljenje ● Za preventiv- no zdravljenje je določenih 21 dni ● Člani delovne skupnosti se bodo lahko zdravili v treh zdraviliščih ● Za zdravljenje po 7 dni izrednega plačanja dopusta ter plačilo razlike od 10 N-din navzgor za vse dni zdravljenja

Z novelizacijo temeljnega za- kona o zdravstvenem zavarovan- ju zavarovanci nimajo več možnosti, da se preventivno zdravijo na račun socialnega zavarovanja. Zato so samo- upravni organi pri zasavskih premogovnikih sprejeli pravil- nik o pomoči delovne organizacije članom delovne skupnosti za preventivno zdravljenje. Skrb za človeka je tudi osnov- na poanta tega pravilnika, ki si prizadeva s preventivnim zdravljenjem pravočasno pre- prečiti resnejša obolenja, ki bi zaposlene odtegnili proizvodnji ali pa celo povzročila predčasno invalidnost.

Strokovne službe bodo v okviru tega pravilnika v začet- ku vsakega poslovnega leta ugotovile, s kakšnimi sredstvi bo podjetje razpolagalo za ta namen. V okviru razpoložljivih finančnih sredstev bo določeno tudi najvišje možno število članov delovne skupnosti, katerim bodo omogočili preventivno zdravljenje. V okviru tega pravilnika bodo upoštevali nasled-

nja obolenja: revmatizem, obo- lenja srca in živcev; obolenja dihal ter splošna izčrpanost. Rudarji se bodo lahko zdravili v Čateških Toplicah, Domu Stane- ta Zagarja v Bohinju ter Do- mu Franca Salamona na Partiz- zanskem vrhu nad Trbovljami.

Člane delovne skupnosti za- savskih premogovnikov, ki pri- dejo v poštev za preventivno zdravljenje, določita ambulant- ni zdravnik in kadrovski sektor v sodelovanju s socialnimi de- lavci delovnih enot. To pa tudi pomeni, da bodo preventivno zdravljenje omogočili res naj- bolj potrebnim. O tem, v katero zdravilišče se bo napolil član delovne skupnosti, bo odločil pristojni zdravnik. Zasavski premogovniki bodo nudili članom, ki bodo odšli na preven- tivno zdravljenje, naslednje ugodnosti — sedemdnevni iz- redni plačni dopust, po 10 din na dan do polne dnevne oskrbe cene vključno z zdravniški- mi pregledi, kopelmi itd; pre- vozne stroške v zdravilišče in nazaj z vlakom ali avtobusom.

Član delovne skupnosti, ki bo koristil preventivno zdravljenje, pa bo prispeval po 13 dni red- nega letnega dopusta, po 10 din za vsak dan zdravljenja, če bo pa koristnik izkoristil za pre- ventivno zdravljenje svoj letni dopust, mu bodo zasavski pre- mogovniki Trbovlje v celoti plačali vse stroške za oskrbo v zdravilišču. V primeru pa, če morebiti zdravljene ne bi spo- štoval vseh pravil zdravilišča ali bi kakorkoli onemogočil preventivno okrevanje oziroma zdravljenje, izgubi pravico, da bi bil še kdaj poslan na preven- tivno zdravljenje, hkrati pa mora tudi v celoti povrniti vse stroške preventivnega zdravlje- nja.

Pravilnik pa tudi določa, da se v primeru, če razpoložljiva finančna sredstva morebiti ne bi zadoščala za vse okrevance, na zdravljenje pošljejo najbolj disciplinirani delavci, ki so vključeni v neposredni proces proizvodnje in ki imajo daljšo delovno dobo.

J. SAVŠEK

Poslovna enota Mercatorja v Novem mestu. Standard je nad lokalom Elektrotehne na Glavnem trgu odprla salon pohištva in druge opreme. Stavbo sta zgradila v kooperaciji podjetji Mercator in Elektrotehna. Salon, ki je v zgornjih prostorih, je lepo urejen in dobro založen. M. D.

BESEDO IMAJO

Na Aleksandru Vavpotiču, vodji finančnega sektorja Združenih papirnic, ni videti, da bi bil v vroči kaši za- radi kliringa. Pa je vendarle to ponovil v svojem imenu in v imenu vseh papirničarjev.

»Vsak mesec, odkar se je kliring začel, me skrbi, kako bomo izplačali osebne dohodke. 480 milijonov starih dinarjev nam je zamrznilo za pol leta. Zelo trda bi nam predla, če ne bi izvažali. Pomagamo si s kre- diti za izvoz, ki jih še dobiva- mo normalno, in z rezervnim skladom osebnih dohodkov — kakor podjetja, ki so finančno na tleh.«

Gospodarski kazalci Zdrže- nih papirnic bi opravičili Vav- potičevo nezadovoljstvo, ki mu je med pomemkom vrezalo gubo med oči. Kolektiv je kredite za stalna obratna sredstva oplodil z lastnimi sredstvi, je- mal kratkoročne kredite, v ka- terikoli banki jih je dobil, da je dolgove upnikov čimprej po- ravnal in si povečeval poslovni ugled. Se lani, ko so nekatera podjetja po 90 dni čakala na

»Za delavce v obratih ne. Ti bi dvignili glave šele takrat, ko bi se izplačili dan zakasnil. Toda vodstvu kliring pije kri. S kratkoročnimi krediti si ne moremo pomagati, ker jih ne dobimo, domači kupci nam ne plačujejo blaga, ker se jim je zmanjšala plačilna sposobnost — kot sem že dejal, nas rešu- jejo izvozni krediti. Sreča, da ne proizvajamo samo za doma- či trg, toda kadar se bliža iz- plačilni dan in še ne vem, kako bomo napolnili kuverte, se sprašujem, čemu takole krpamo finančne luknje, ko vendar nismo nič takega počeli, da bi nas morala družba kaznovati. Ob začetku kliringa smo imeli za dobro milijardo starih dinar- jev terjatev, dolgovi pa le okoli 200 milijonov. V šestih mesecih bi nam dolžniki poravnali vsaj 80 % obveznosti. Če odštejem naše dolgove, bi bila naša ob- ratna sredstva za nekaj sto milijonov večja...«

»In vi se ne bi toliko mu- čili z osebnimi dohodki. Saj reš — kako pa je novica o kli- ringu vplivala na papirničarje?«

Vročča kaša

plačilo blaga, so Združene pa- pirnice v 28 dneh poravnale račune za dostavljene mate- riale. Niti naraščajoče in čez- merno visoke terjatve niso ogrožale poslovanja. Zdaj pa... »Vsako administrativno po- seganje v gospodarstvo,« je na- daljeval Vavpotič, »je lahko samo negativno. Kliring je administrativni poseg. Nelik- vidnost je kakor epidemija za- jela poleg slabih podjetij tudi dobra, tako da smo zdaj vsi nellkvidni.«

No, ta trditev je bila nekoli- ko pretirana. Združenim pa- pirnicam banka še ni začasno zaprla žiro računa. Tudi proiz- vodnja normalno poteka, tako da pravzaprav samo finančni vodijo papirnat vojsko z banč- niki, ki pa ni preveč krvava. »Naj zapišem, da denarnih skrbi v Večah niste navajeni in da je to pravzaprav edino, kar vas moti pri kliringu?« sem se pošalila. »Če vedno spravite skupaj denar za osebne dohod- ke in za proizvodnjo, ni hudo.«

Vavpotič se je namuznil in nemara ugibal, ali bi po pravi- ci povedal ali ne, ker je odla- šal z odgovorom.

»Odkrito rečeno,« je potem priznal, »malokdo se je poglo- bil v to, kako posega kliring v gospodarjenje podjetja. Če bi osebne dohodke dobili deset ali dvajset dni prepozno, potem bi se že zganili.«

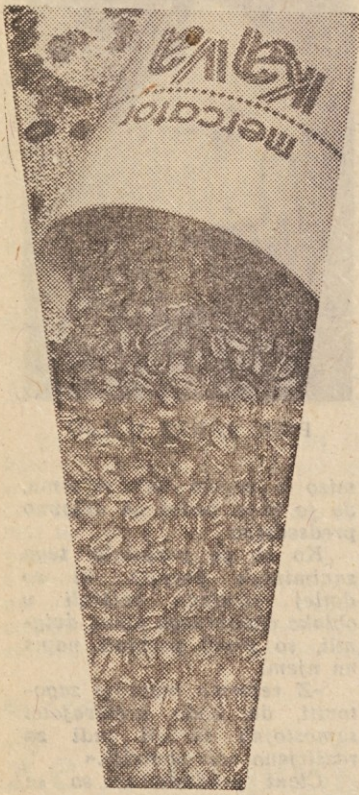
Mislim, da ni pretiraval, kajti sekretar Združenih papir- nic ni niti sebi pripisal sposob- nosti za razgovor o kliringu, še manj pa drugim — razen glav- nemu direktorju in tovarišu Vavpotiču.

»Nekaj mesecev ni večnost. Kmalu bodo minili.«

»Bodo, in mi bomo spet laže zadihali. Rad bi pa vedel, če tudi vsa slaba podjetja. Naša žrtve bi bila s tem upravičena. In če ne bo? Zapišite se enkrat, da sem zoper vsako administra- tivno poseganje v gospodar- stvo...«

Ma-

mercator

SEJEM ALPE-ADRIA JE ODPRT

— S posebnim zadovoljstvom ugotavljam, da dobiva ta prireditelj iz leta v leto večji obseg, je med drugim dejal predsednik gospodarske zbornice Slovenije Leopold Kresc, ko je na ljubljanskem gospodarskem razstavišču minulo soboto odpiral 7. mednarodni sejem Alpe-Adria. To je dober obet in ugodno znamenje za prihodnje, saj na letošnjem sejmju razstavlja kar 186 razstavljalcev, od tega jih je 95 iz Jugoslavije, 55 iz Italije, 34 iz Avstrije in 2 iz ZR Nemčije.

Sejem »Alpe-Adria« je v organizaciji ljubljanskih specializiranih prireditelj, ki je splošnega značaja. Razstavljalci namreč razstavlajo gospodarske in gospodinjske stroje, kmetijsko mehanizacijo, izdelke obrti, stroje in izdelke lahke industrije, kratka torej tisto, kar zanima potrošnike v gospodarstvu, gospodinjstvu, obrti in industriji.

Za letošnji sejem znaša se-

jemski kontingent, tako so nam povedali na upravi Gospodarskega razstavišča, milijardo 187.500.000 lir za Italijo. To pomeni, da jugoslovanskim uvoznikom ne bo treba iskati deviznega kritja za uvoz iz Italije, inozemskemu partnerju bodo naša podjetja pokrila svoj dolg s protivrednostjo izvoza v Italijo. Za posle z Avstrijo pa je odobrenih 6 milijonov šilingov.

V zvezi s sejmom »Alpe-Adria« je predsednik trgovinske zbornice iz Trsta dr. Caidassi Romano v intervjuju za izdajo Gospodarskega vestnika dejal: — Kot vsi sejmi je tudi sejem »Alpe-Adria« zlasti prva leta razvijal dvojno vlogo, in sicer se je izoblikoval v center ponudbe za poslovne ljudi s Koroške, Slovenije in Furlanije — Julijske Benečije in je torej mesto srečanja med povpraševanjem in ponudbo izdel. udeleženk sejma. S tem sejem »Alpe-Adria« prispeva svoj delež k aktivizaciji med-

sebojne menjave. Če ga pre-sojamo s tega vidika, je sejem »Alpe-Adria« ne le sredstvo publicitete za razstavljalce, temveč tudi trgovinski instrument. Druga naloga sejma je olajšanje izmenjave blaga v času sejma in doseči pooblastila za razveljavitev prepovedi uvoza ali izvoza določenega blaga.

Karek Kušar, generalni direktor Gospodarskega razstavišča v Ljubljani, pa nam je ob tej priložnosti povedal:

— Menim, da Ljubljana in Slovenija morata dobiti sejemsko prireditev splošnega tipa, ki naj bi tudi nadaljevala tradicijo ljubljanskega velesejma izpred druge svetovne vojne. Tak sejem bi zamašil vrzel, ki jo občutimo že vsa leta v okviru specializiranih prireditelj Gospodarskega razstavišča. Potrošniki želijo spoznati in dobiti informacije o vseh novostih, ki se stalno menjavajo.

MATJAŽ VIZJAK

S SVEČANE OTVORITVE SEJMA »ALPE-ADRIA« — Koroški deželni glavar dr. Krainer si v spremstvu generalnega direktorja ljubljanskega gospodarskega razstavišča Karla Kušarja ogleduje sejem. Na letošnjem sejmju razstavlja 186 razstavljalcev iz Jugoslavije, Avstrije, Italije in ZR Nemčije. FOTOSLUŽBA DE

VEDNO IN POVSOD

Tri leta

(Nadaljevanje s 1. strani)

spodarstvo, utrdili vrednost dinarja in uresničili reformo?

Nič drugega kot to, kar smo že nešteto krat načelno sklenili: za vsako ceno povečati materialne možnosti delovnih organizacij in vseh tistih dejavnikov, ki v tako imenovani družbeni bazi in nadstavi pospešujejo gospodarsko rast, hkrati s tem pa posodobiti in spoeniti »družbeno režijo«. Dejstvo je, da je naše družbeno uredništvo gospodarskih tokov izredno drago, hkrati pa še vedno premalo učinkovito, čeprav odštevava gospodarstvo za ta opravek vsako leto več sredstev, ki jih mora po sklepih skupščin uplačevati v proračune družbeno-političnih skupnosti. Zato bi se morali odločiti za radikalno prevetritev raznovrstnih družbenih institucij, ki v imenu gospodarstva »skrbijo« za njegovo rast, to je, realno ovrednotiti delo in učinek na naše gospodarstvo in družbeno življenje, šele nato pa jim odmerjati sredstva za obstoj in delo. Isto pravilo bi moralo veljati tudi v gospodarstvu: namesto da bi začeli zadržati gospodarstvo s stečajem gospodarskih organizacij, ki proizvajajo za skladišča in s tem le izgubo, jim še vedno uspe dobiti sanacijske kredite ali pa se lahko odločajo za prisilno upravo oziroma pripojitev k ekonomsko močnejši sorodni gospodarski organizaciji. Takšna pripojitev v največ primerih ni ekonomsko upravičena in samo znižuje povprečno produktivnost dela v gospodarski panogi, kjer z integracijami prikrivajo slabo gospodarjenje.

Samo podražitev zdaj tega, zdaj drugega izdelka ali usluge, klirinške poravnave medsebojnih zadolžitelj gospodarskih organizacij, razprodaje zalog nekurantnega blaga s pomočjo kreditov in sanacijski krediti, ne vodijo k uresničenju reforme, ampak nikamor drugam kot v inflacijo!

VINKO BLATNIK

Ali veste

... da je letos namenjeno za uvoz izdelkov široke potrošnje 1.668 milijonov N-dinarjev, od tega 1.187 milijonov za klirinško področje, 481 milijonov pa v konvertibilnih valutah. Vso ta je približno enako visoka kot minulo leto, le da je manj konvertibilnih deviz, kar pomeni, da bomo uvažali več blaga iz Vzhodne Evrope in Indije ter drugih klirinških držav;

... da smo namenili 225 milijonov N-dinarjev v konvertibilnih valutah za intervencijo na trzišču, 1443 milijonov pa bo na voljo delovnim organizacijam preko zvezne gospodarske zbornice;

KRANJSKI GUMARJI IMAJO SVOJE GOSPODARSKO SODIŠČE

Strogi, a pravični sodniki

Ob zamotanih proizvodnih spodrseljah in zastojih so se nekdanji kranjski gumarji ure in ure prerekli, kdo je kriv. Napaka se namreč lahko pokaže šele pri finalizaciji, čeprav je morda nastala na začetku dolge poti od surovine do izdelka ali v kaki prejšnji fazi. No, če »grešnega kozla« niso našli v proizvodnih delovnih enotah, se je krivda včasih spremenila v »objektivno težavo«. Neposredni proizvajalci pač niso bili kos retoričnim sposobnostim strokovnjakov in krivci so ostali v senci anonimnosti.

Ker pa kranjski gumarji niso neskončno potrpežljivi in se svojih samoupravnih pravic poslužujejo, zdaj razumneje in pravičneje rešujejo notranje gospodarske spore. Organizirali so lastno arbitražo, ki daje prednost argumentom.

PETNAJSTČLANSKI SODNI ZBOR

Sodnikov — amaterjev je kar petnajst. Seve, vsakega gospodarskega spora med delovnimi enotami ne rešujejo vsi, ampak tisti, ki stvar najbolje poznajo. Med sodniki so ekonomisti, komercialisti, tehnični eksperti — skratka, sami strokovnjaki, tako da izbira ni ravno težavna; vsi pa uživajo v kolektivni ugled in zaupanju. Če je kdo izmed njih v takem sporu osebno prizadet, razumljivo, ne pride v poštev za razsojo.

Arbitražo posluje demokratično. Prizadeta delovna enota opiše svojo pritožbo na posebnem obrazcu, nakar »sodniki« zadevo raziščejo in razpišejo obravnavo, pri kateri sodelujejo poleg treh »sodnikov« po dva predstavnika iz sprtih delovnih enot. Obravnave so razgrete, kaj ne bi bile, saj ne gre le za ugled, ampak tudi za denar, pri katerem se ponavadi neha prijateljstvo. Izmeček in slabša kakovost izdelkov zmanjšata osebne dohodke proizvajalcev... Razsodbe pa, kakor sem že omenila, temeljijo na argumentih, ki jih s hudo krvjo ni mogoče ovreči.

NIHČE NI TABU ZA KAZEN

Zgodilo se je, da neka delovna enota ni izpolnila mesečnega proizvodnega plana in da se ji je temu ustrezno zmanjšala masa osebnih dohodkov. Delavci so bili trenutno sicer denarno prikrajšani, toda kmalu nato so preko notranje arbitraže dokazali, da dejanski krivci sedijo v — kadrovskega oddelku.

Pravočasno so namreč sporočili tej službi, da potrebujejo za izpolnitev proizvodne obveznosti nove delavce, ki pa jih niso dobili. Obtoženci so se izgovarjali, vendar brez haska. Več mesecev so prizadeti proizvodni delovni enoti odplačevali povzročeno škodo.

REHABILITIRANA PNEVMATIKARNA

Omenjeni spor ni bil tako zapleten, kakor spor med pnevmatikarno in valjarno. Pnevmatikarna je ugotovila, da so protikarji, ki jih je dobila iz valjarne, slabi in da jih ni mo-

goče nalepiti na avtomobilске plašče. Primorana jih je bila poslati v ponovno predelavo, s tem pa je trpel njen proizvodni plan in, seve, mesečni dohodek delovne enote.

Arbitražo je imela precej dela, preden je ugotovila, da pravzaprav ni samo valjarne kriva, ampak tudi razvojna služba oziroma laboranti, ki niso dovolj vestno analizirali nove pošiljke surovine.

Razsodba? Pnevmatikarni so nastalo škodo povrnili valjarji in razvojna služba.

NEKOLIKO TEŽAVNEJŠI SPORI

Delovne enote posade včasih na zatožno klop tudi pomožne obrate — energetiko in vzdrževalno službo. Takšni spori so nekoliko trši oreh.

Ce se stroj kmalu zatem, ko je bil popravljen, spet pokvari in proizvodnja obstane za dve ali več ur, delavci, ki ta čas stoje križem rok, ne morejo biti zadovoljni. Toda, ker za remontna dela ni normativov, je težko razsoditi, ali je bil stroj prejšnjikrat zgledno popravljen ali ne, ravno tako ni mogoče dokazati, da bi bilo delo lahko hitreje, vendar dobro opravljeno.

Takšni spori so včasih dolgočasni in le deloma uspešni za tožnike. Kljub temu pa že sama zavest, da arbitražo nikomur ne prizanese, povečuje tudi v pomožnih službah odgovornost.

ZGODI SE TUDI TO

Zgodi se tudi, da podjetje — to je ves delovni kolektiv — obtoži neko delovno enoto bodisi zavojo slabo opravljene usluge, opravljene za vnanje naročnike bodisi za delo, ki je prizadelo ugled Save. V takih primerih zastopajo podjetje trije »sodniki«, obtoženo delovno enoto na branjo ravno tako trije člani z vsem dokaznim obrambnim gradivom, ki ga premorejo...

»S KOLEKTIVNO ODGOVORNOSTJO NE PRIDEMO NIKAMOR«

Tako mi je dejal član arbitraže Slavko Šolar, po poklicu pravnik, ki bedi nad tem, da se notranji gospodarski spori razčiščujejo skladno s splošno in interno zakonodajo.

ne bi mogla povrniti, razen če bi ostala brez osebnih dohodkov...

Vendar že ta minimalna materialna odgovornost vzgojno vpliva. Vrh tega se vsaka delovna enota sramuje, če mora pred arbitražo in če je obsojena. Kolektivna odgovornost za delo se je tako uspešno »razdrobila« na delovne enote in posamezne strokovne službe, v katerih se izredno hitro zastruje tudi individualna odgovornost. Neposrednega krivca je namreč v strokovnih službah veliko lažje odkriti, kakor v proizvodnji.

INDIVIDUALNE KAZNI PREPUŠČENE DELOVNIM ENOTAM

Pristojnost notranje arbitraže pa ne sega tako daleč, da bi kaznovala tudi posameznike v obsojenih delovnih enotah. Iskane individualnih krivcev oziroma povzročiteljev gmočne škode in sankcije nad njimi so prepuščene disciplinskim komisijam in samoupravnim organom delovnih enot.

Temeljito delo arbitraže pa je nedvomno trdna osnova za zaostroitev individualne delovne odgovornosti.

MARIOLA KOBAL

ZANIMIVOSTI IZ LJUBLJANSKIH BOUTIQUOV

SAMO VELIK DAVEK NA SNOBIZEM?

I. V deželah z visokim življenjskim standardom, ki vodijo tudi v oblačilni kulturi, imajo trgovine s supermodnimi ekskluzivni dolgoletno tradicijo. Obiskujejo jih samo bogataši, kajti davek na snobizem, razkošni lokali, izredna pozornost, ki jo posvečajo kupcem — vse to prodajne ekspanate tako podražuje, da morajo kupci globoko posegati v listnice.

In ljubljanski boutique? Predvsem: skrbijo za ekskluzivnost in modnost svojih zalog, dopolnjujejo izbiro redne prodaje in včasih ugrade tudi potrošnikom, ki ne plačujejo davka od osebnih dohodkov.

SPOMLADANSKA SUŠA

Elegantni boutique podjetja Koteks-Tobus bi pravzaprav morala opisovati pozimi, ko je bil neprimerno bolj založen kakor zdaj. Čas za krznene plašče in jope je minil, sezona usnjene konfekcije gre h koncu, boutique pa se še ni založila z oblačili za toplejše dni. Tistih nekaj ročno ali z ročnim strojem spletenih volnenih oblek, ki so jih prispevale ljubljanske študentke ali zasebna pletilstva, in nekaj ekskluzivnih modelov to-

varne pletenin Rašica ni zamašilo očitne vrzeli v izbiri, kajti vse, kar je lepega, takoj poide. Cene očitno za mnoge potrošnike niso več odločilne. Vpričo mene je neka ljubljanka brez pripomb odšla za mornarsko moder pulover in enako jopico 26 tisoč S-dinarjev. Z nakupom je bila nadvse zadovoljna, čeprav ji je bila jopica vsa za pet centimetrov preozka čez prsi in ji je prodajalka (bolje: modna svetovalka) odsvetovala nakup. »Takšnega seta nikjer ne do-

V sindikalni knjižnici in v založbi ČZP DELAVSKA ENOTNOST je izšla brošura

Janeza Sinkovca

VARSTVO PRI DELU

Knjižica vsebuje v prvem delu napotke za sestavo pravilnika o varstvu pri delu s praktičnimi primeri, v drugem delu pa način preizkušanja znanja delavcev s tega področja. Obravnava tudi preizkuse znanja z ustnimi izpiti in pismenimi testi. Tudi ta del vsebuje praktične primere.

Opozarjamo vse zdravstvene delavce in HTV tehniške, vse občinske inšpekcijske službe in vse referente, ki se v podjetjih neposredno ukvarjajo z varstvom pri delu, da si knjižico oziroma priročnik čimprej nabavijo, ker je naklada omejena. Priročnika ni mogoče kupiti v knjigarnah, temveč samo pri

ČZP DELAVSKA ENOTNOST
Ljubljana
Dalmatinova 4

him,« se je zagovarjala, ko je pred ogledalom razvlačevala oblečeno jopico. »Glejte, je samodopadljivo nadaljevala, »kako sijajno pristaja k čevljem.«

RAZGOVOR BREZ KUPCEV

Boutique pravzaprav ne skrbi za supermodno, ampak tudi za izpopolnitev asortimenta domače industrije.

Pletene set garniture sicer nekatere naše tovarne izdelujejo, vendar ne iz najboljše volne... Modnih čevljev mečejo naše obutvene tovarne na milijone na trzišče, in celo zelo lepih, vendar razen Borova, ki izdeluje visoke ortopedске delovne čevlje, ne upoštevajo, da imajo mnogi potrošniki v zrelejših letih deformirana stopala, občutljive noge, ki ne prenesejo trde obutve. Tak kupec bo — če le ima — brez oklevanja odšel dvakrat več za obutev, ki ga ne bo tiščala.

Čevlji v boutique podjetja Koteks-Tobus so ali modno supermuhe ali modno umerjeni,

DELAVSKA ENOTNOST V AKCIJI: KOPER

ARHITEKTOV KOTIČEK

Kam pridemo če bo vsakdo delal po svoje

Pogoji, pod katerimi KREDITNA BANKA Koper organizira namensko varčevanje in oročanje sredstev, ali dodeljuje kredite za stanovanjsko izgradnjo, so praktično enaki pogojem drugod v Sloveniji. O tem zaradi tega tokrat ne bomo razpravljali, pač pa bomo zapisali nekatere podrobnosti iz razgovora z direktorjem te banke Miranom Bertokom; podrobnosti, ki bodo v marsičem razkrile, zakaj tako koprška kot druge banke ne morejo nastopiti kot močnejši kreditorji stanovanjske gradnje.

TIPANJE V NEZNANO

»Ko smo se odločili za reformo stanovanjskega gospodarstva in ukiniteli občinske stanovanjske sklade, sredstva stanovanjskega prispevka pa prenesli na delovne organizacije,

smo s tem, žal, dosegli le psihološke učinke. Ob na splošno zaostrenih razmerah v času takoj po reformi je tudi to nekaj začelo, ker so ljudje dobili občutek, da njihovi kolektivni razpolagajo z večjimi sredstvi. Tega

nikakor ni mogoče zanikati, toda sredstva za stanovanjsko gradnjo so se na splošno zmanjšala. Dobra stran prejšnjih stanovanjskih skladov je namreč bila v tem, da je bilo na osnovi sredstev teh skladov mogoče angažirati dodatna sredstva in da je pri tem veljal nekakšen avtomatizem. Z drugimi besedami: za vsak dinar si v povprečju lahko dobil še dinar kredita. Ko pa so se sredstva stanovanjskega prispevka razdrobila na delovne organizacije in ko je reforma na splošno zaostri-la pogoje kreditiranja, so nastopile težave. Drži, da so podjetja stanovanjske probleme svojih delavcev poskusila, oziroma začela reševati s sredstvi odstopljenega stanovanjskega prispevka in s povečanim deležem lastnih sredstev iz sklada skupne porabe, ni pa bilo dovolj prostih bančnih sredstev, s katerimi bi spodbudili to njihovo pobudo. Tako so kredite svojim delavcem lahko odobraval le tiste delovne organizacije, ki so razpolagale s sorazmerno velikimi lastnimi sredstvi. Marsikje pa so sredstva odstopljenega stanovanjskega prispevka porabili nenamensko in čakali, kaj bo storila družba.

V takšnih razmerah je tudi naša banka začela organizirati namensko varčevanje in oročanje sredstev za stanovanjsko gradnjo. Trenutno smo tako daleč, da smo uspeli koncentrirati nekako štiri petine tistih sredstev stanovanjskega prispevka, s katerimi so podjetja razpolagala takoj po reformi. Ta, nominalno razpoložljiva sredstva, ki jih obračamo, pa realno pomenijo današnjih cen stanovanj. Če me zdaj vprašate, kaj naj kot bančnik storim, da bi se razmere izboljšale, odkrito povem, da ne znam odgovoriti. Vem le to, da bi bile razmere povsem drugačne, če bi družba kot celota vedela, kaj želimo doseči v stanovanjskem gospodarstvu. Potem bi bila zelo hitro opredeljena tudi vloga vseh, ki kakorkoli sodelujejo v stanovanjski gradnji. Zaradi tega se

cene povsem enakih stanovanj, zgrajenih na različnih območjih v državi, razlikujejo tudi do 80%. Po letu 1970, ko naj bi v celoti veljale ekonomske stannarine, bo zatore položaj tistih, ki še nimajo stanovanj, še veliko težji, če dotlej ne bomo ničesar storili zoper sedanjo anarhijo v stanovanjskem gospodarstvu, ko vsak dela po svoje in ne misli na posledice.

Ugotavljamo na primer, da se v zadnjem obdobju zelo razširja zasebna stanovanjska gradnja. Čeprav je tudi do sto in še več odstotkov dražja od organizirane blokovne gradnje, je trenutno za družbo le cenejša, ker zasebniki vanjo vlagajo več lastnih sredstev, občine pa tudi pridobivajo dohodke na račun prodaje zemljišč. Če bo čez dvajset ali trideset let zmanjkalo prostora v neposredni okolici večjih središč, ki so zdaj nekako rezervirana za individualno gradnjo — nič hudega! O tem naj razmišlja generacija, ki bo prišla za nami...

Takšnih in podobnih problemov pa je in še bo veliko, če ne bo prišlo do resnično usklajene akcije in prizadevanj vseh udeležencev stanovanjske gradnje. S tem mislimo tako na urbanistično politiko urejanja naselij, na pravilno vrednotenje gradbenih zemljišč, na sodelovanje projektantov z izvajalci gradbenih del, na povsem konkretizirano politiko bank glede na posamezne vrste gradnje in še na marsikaj drugega.

Tako, kakor je zdaj, pa so banke — tudi KREDITNA BANKA Koper — zainteresirane, da zberejo čim več sredstev in ne glede na to, kdo in pod kakšnimi pogoji jih vloga. Zato vloga bank v stanovanjskem gospodarstvu še zdaleč ni takšna, kot bi lahko bila in kakršno bi si tudi želeli. Od tod slednjič tudi želja in zahteva po večji družbeni intervenciji v stanovanjskem gospodarstvu. Čeprav bančniki s tem mislijo predvsem na večja kreditna sredstva, poudarjajo tudi nujnost usklajenosti akcije in prizadevanj na tem področju, kar smo že zapisali. Kje so napake in kako naj bi jih razreševali, je torej očitno. Očitno pa je tudi to, da niti najbogatejša banka ne bo razrešila problemov našega stanovanjskega gospodarstva, če jih bo morala razreševati sama. Več o tem prihodnjic — v zaključku naše akcije.

M. GOVEKAR

KAJ JE NAROBE?

Znano je, da smo tudi v stanovanjskem gospodarstvu uveljavili tržne odnose. Nismo pa dosegli usklajenosti akcije in prizadevanj vseh tistih, ki kakorkoli sodelujejo pri stanovanjski gradnji. Zaradi tega se

trošnike, ki se kopljejo v denarju. Pozimi je ta boutique prodal plašč iz vider za 1.800.000 S-dinarjev, več perzijancev in drugih dragocenih krznenih plaščev po 700 do 1.300.000 S-din. Prav tako so šle v promet torbice iz katjeva usnja po 64.000 do 70.000 S-din in enaki čevlji po 16.000 do 25.000 S-dinarjev.

Ne vprašujete, komu. Tega mi niti povedati ne bi. Tistim pač, ki imajo denar. Sicer pa tega nisem povedala zato, da bi o tem razmišljali, ampak zaradi naše industrije. Posebnosti, ki jim ni para, se plačujejo. Če so lepe in solidno izdelane.

Tovarna Galant se vživlja v nove tržne razmere in izdeluje ekskluzivne, ki jih tudi prodaja po ekskluzivnih cenah. V boutiqueu podjetja Koteks-Tobus so Galantove torbice po 24.000 S-dinarjev, vendar se najdejo plačniki zanje. Ker so moderne, edinstvene, znotraj lepo izdelane, Marsikoga niti to ne moti, da zagrebško podjetje Sljeme prodaja za spoznanje manj lične, vendar enako solidno izdelane in trpežne ravno za polovico ceneje.

JE NAŠE USNJENE GALANTERJE RES NA PRETEK?

Govori se, da je domače usnjene galanterije na pretek in da nekatera podjetja zato že propadajo. Ogled Koteksovega boutiquea pa zadošča, da to mnenje spremenimo. Tu namreč dobite zelo domiselno usnje-

no galanterijo: usnjeno, nepodloženo torbico z vsemi čistili za avto in z ročno svetilko na baterije »samo« za 22.000 S-din, avto — bar — oglatno usnjeno torbo, ki se pritrudi na avtomobilski sedež in, če jo odpreš, spremeni v miniaturni bar, v katerem sta dve lični steklenici, šest kovinskih kozarcev in — nič drugega za 40 tisočakov. Potem si lahko omislite zase ali za darilo z usnjem obloženo šatuljo za nakit za 34.000 S-dinarjev, cigaretno dozo za 14.200 S-din ali marjšo in skromnejšo za 4.800 S-din. Steklenica v bizonovem usnju, pa domiselni etui za ključke, ženski pasovi najrazličnejših širin, in sicer po vsakomur dostopnih cenah — vse to govori, da so tuji galanteristi iznajdljivejši kakor naši. Boutique te uvožene izdelke dobro prodaja in nemara zraven tudi dobro zasluži. Na račun ekskluzivnosti, še bolj pa na račun premajhne tržne in poslovne iznajdljivosti naših podjetij.

Ravno tako s kopalnimi oblekami, ki jih je Pletenina okrasila s pletenim cvetjem. To kretiranje s havajskimi ljudskimi običaji stane potrošnice tri-najst tisoč dinarjev več kot obleke iste tovarne brez cvetja. In vendar za nekatera te davek na posebnost ni previsok.

Takšni so pač časi.
MARIOLA KOBAL
(PRIHODNJIC O DRUGIH DVEH BOUTIQUEIH)

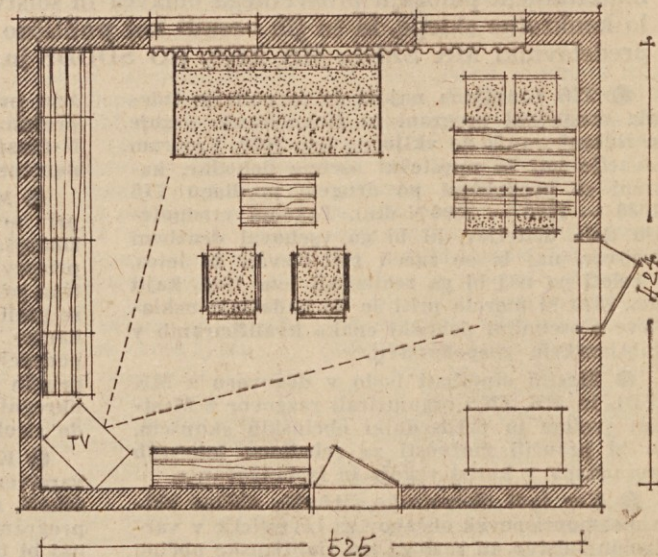
● Vprašanje:

Prosim za nasvet, kako naj opremim dnevno sobo. Naj kupim vse pohištvo novo ali pa bi lahko sobo preuredil samo z nakupom omare. V sobi že imam kavč, jedilno mizo, klubsko mizico z dvema foteljema, vitrino in mizico s televizorjem.
M. B. — Ljubljana

● ODGOVOR:

Upam, da naš odgovor ni prišel prepozno, čeprav ste morali nanj precej časa čakati. Za nasvete namreč prosite precej bralcev, zato je treba malo potrpeti, razen tega

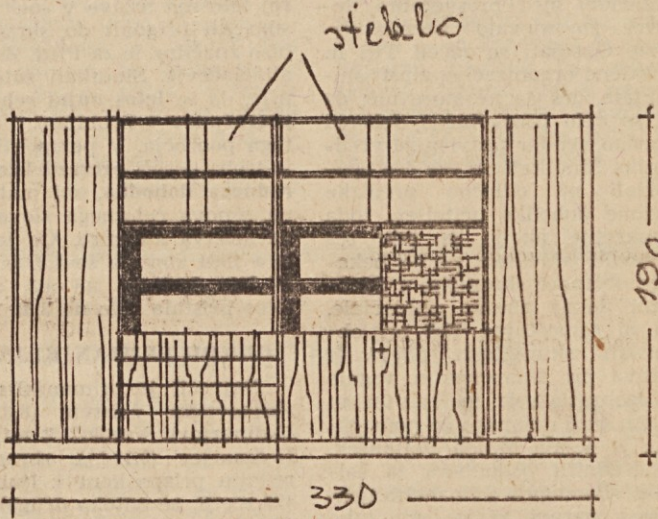
re »T-W«, izdelek podjetja »Stjepan Sekulić« iz Nove Gradiške. Levi, polni del omare z vrati je opremljen s policami, srednja dva dela pa sta zgoraj zasteklena. Za knjige pa lahko izrabite tudi police pod zasteklenim delom.

pa so nekatera vprašanja nepopolna in moramo prositi za dopolnilne podatke.

Prostor, za katerega sprašujete, ima sicer precej odprtih površin, je pa sorazmerno velik, zato se ga da opremiti tako s starim kot z novim pohištvom. Ker pa vem, da si vsakdo želi obdržati tisto, kar že ima, seveda če mu je še všeč in če je pohištvo še dobro ohranjeno,

Za bife imate prostor za pomični vrata, ki so obložena s plastično imitacijo slame. Tudi stena za odprtimi policami je obložena z istim materialom. Za shranjevanje oblek pa vam bo služil skrajni desni del omare. Omara z dolžino 330 cm in višino 190 cm je obdelana z orehovim furnirjem visokega sijaja. Za televizor že imate omarico. Postavite jo v kot, saj je

sem pri opremljanju sobe upoštevala elemente, ki jih že imate. Dodala sem samo omaro.

Ko stopite v prostor, stoji v desnem kotu — med vrati in oknom — jedilna miza s štirimi stoli. Pisate, da je jedilna miza raztegljiva, zato sklepam, da imate v kompletu 6 stolov. Dva stola sicer postavite na obeh koncih mize pod ploščo, vendar pa mislim, da bi taka razporeditev učinkovala le preveč natrpano, saj stoji poleg jedilne mize klubska garnitura s kavčem, foteljem in mizo. Vaša klubska miza se mi zdi občutno premajhna za tako masiven in velik kavč, kakršnega imate, zato predlagam, da kupite poleg omare tudi klubsko mizico dimenzij 120 x 55 cm. Kavč stoji sicer deloma pod oknom, toda drugače ne gre. Če bi se odločili od opreme izpustiti jedilno mizo s stoli, potem pomaknite kavč na sredo med obe okni. Slabšo namestitve kavča pa rešujejo v tem primeru zavese, ki tečejo z enega okna do konca drugega, segajo pa od stropa do višine kavča, kot to lahko vidite s sklice.

Ker imate precej knjig, vam priporočam nakup oma-

to najbolj primerno mesto, če hočete spremljati televizijski program s kavča ali foteljev.

Med dosedanjjo opremo imate tudi vitrino, ki bi jo prav gotovo radi obdržali. Namestila sem jo poleg stojala s televizorjem, vendar tam lahko stoji le v primeru, če njena višina ne presegga 80 ali 85 cm. Če pa je omara višja, jo boste morali izpustiti, saj bi vam preveč kvarila videz sobe.

Če se boste odločili za razporeditev pohištva v dnevni sobi, kot vam svetujem, in če se boste odločili za nakup nasvetovane omare, potem vam lahko posredujem še ceno zanj, saj so take omare na voljo v prodajalnah podjetja Slovenijales.

Omara »T-W«: 3.040,00 novih dinarjev;
klubska miza: 161,00 novih dinarjev.

Inž. arh. DOROTEJA DOZET

KUPON ZA ARHITEKTOV KOTIČEK

MARIE AUX MINES ŠTEVILKA 4

MODEL ANITA 26148 CENA 109 DIN

POSREDOVALNICA ODDIHA

V POČITNIŠKIH DOMOVIH »SOČE«

Novogoriška počitniška skupnost »Soča« je tudi letos poskrbela za cene in prijetne počitnice v svojih dveh domovih v dolini Trente in pri Novigradu.

● Dom Jalovec leži med Zgornjo in Srednjo Trento. Dom ima 21 ležišč in restavracijo z odlično kuhinjo. V reki Soči je možen ribolov, okolica pa je izredno privlačna za izlete in kot nalašč za vse tiste, ki ljubijo planinski mir.

Dom po odprti od 1. julija do 31. avgusta.

Cene penziona: za odrasle 23, za otroke do 10 let pa 16 N-din.

● V Pineti pri Novigradu ima Počitniška skupnost »Soča« 30 vikend hišic s 190 ležišči. Hišice so v prijetnem borovem gozdu tik ob morški obali. V vročih poletnih mesecih se zbere v Pineti tudi več kot 1000 Slovencev, zato pravijo nekateri temu koščku naše obale »Mala Slovenija«. Gostje se tu hranijo v sodobni restavraciji, poskrbljeno pa je tudi za druge stvari, ki sodijo k prijetnim počitnicam.

Vikend hišice v Pineti bodo na voljo gostom od 12. junija do 13. septembra.

Cene penziona: 23 N-din za odrasle in 16 N-din za otroke, ki niso starejši od 10 let.

Vse podrobne informacije za oddih pod streho Počitniške skupnosti »Soča« dobite v popoldanskem času na občinskem sindikalnem svetu v Novi Gorici, Kidričeva 9, tel.: 21-123. Tu se tudi prijavite za letni oddih.

toda iz najboljših vrst usnja in podloženi. Vsi pa uvoženi...

In cene? Od 20.000 do 28.000 S-dinarjev se sucejo cene vseh ženskih čevljev, izdelanih v renomiranih nemških, italijanskih in francoskih tovarnah, ki jih prodaja ta boutique. V primerjavi s cenami domače obutve precej, toda v tujini je taka obutev ravno tako draga...

»Ali ne bi mogli domačim tovarnam sugerirati, naj bi izdelovala za boutique ekskluzivno obutev?« sem začela navijati za domačo industrijo in za večje varčevanje z devizami.

Toda odgovor je bil drugačen, kot sem pričakovala.

PREMAJHNE INTERES?

Vodstvo Koteks-Tobusovega boutiquea se je želelo v dobrih ni meri oskrbovati z ekskluzivnimi izdelki domačih tovarn. Načrt pa se dostej ni obnesel.

Blejska Vezzenina je izdelala nekaj zabojev izključno zanje, obljubila je tudi ekskluzivne svečane obleke, poročna oblačila po naročilih — toda vse kaže, da se poslovna povezava ohlaja. Tovarna Rašica je boutiqueu dobavila nekaj modelov, na redno oskrbovanje z njimi pa ne pristane, ker ekskluzivna naročila niso tako donosna kakor serijska. Pri vsakem unikatu so priprave ravno tako zamudne in drage kakor pri serijskem proizvodu in dokler serijsko izdelane pletenine lahko prodaja, najbrž tudi ne bo imela interesa za individualna

naročila.

Naj bo že res ali ne, kar trdijo prodajalke v boutiqueu, pletenine, ki jih prodajajo, imajo samo to prednost, da so unikatni, sicer pa dobite v drugih modnih trgovinah veliko lepše in cenejše.

V opravičilo boutiquea: naročili so pletenine iz kašmirja in ekskluzivne vzorce čiste svile, naročilnice pa so stornirali, ker globalna devizna kvota za široko potrošnjo še ni razdeljena.

Moji pomisleki: tehniška srednja šola v Kranju oziroma tekstilni oddelek je že pred leti izdeloval ekskluzivne vrste blaga in ekskluzivne vzorce v svoji delavnici. Verjetno bi jih izdeloval tudi za boutique, po ekonomsko sprejemljivih pogojih. Dalje: pred petimi leti sem na Poljskem kupila dva kosa čiste svile z ekskluzivnim vzorcem. Vsak je bil za eno samo obleko in je nosil garancijski znak renomirane tovarne svile Milanuvek. Opravičevanje slabe založenosti boutiquea s tekstilom in sklicevanje na nerazdeljeno globalno devizno kvoto ni ravno najbolj prepričljivo...

KUPNA MOČ NEKATERIH — OSUPLJIVO VELIKA

Kakor marsikdo pase le radovednost na izdelkih v izboženih oknih Koteksovega boutiquea ali pa tako preleti prodajalno, kot bi mu na čelu pisalo, da ne namerava ničesar kupiti, tako imam tudi že po-

MNENJA IN STALIŠČA

IZOBRAŽEVANJE IN VZGOJA: TUDI LJUBLJANA POTREBUJE SVOJ NAČRT »OZDRAVLJENJA«

ČAS JE ZA AKCIJO

»Prosvetni delavci, ki nam pošiljajo pisma, ne pričakujejo od sindikata denarja, pač pa takšno politično akcijo, ki bo dala konkretne rezultate,« je dejala Iva Prosen, predsednica MO sindikata delavcev družbenih dejavnosti, na skupni seji predsedstva MSS Ljubljana in MO omenjenega strokovnega sindikata. Po zelo argumentirani razpravi o materialnem položaju prosvetnega delavca in šolstva v Ljubljani je zato predlagala zelo konkretne sklepe, ki so jih ocenili kot politično utemeljene in realne tudi prisotni predstavniki MK SZDL, MK ZKS, RO SDDDS in tudi predsednik IO TIS.

TIS Ljubljana naj bi se to polletje izdelala sanacijski program za financiranje vzgoje in izobraževanja do vključno leta 1970. Program sanacije naj bi upošteval osebne dohodke, kakršni so predvideni po drugem predlogu TIS (1080 — 1300 — 1500 N-din). Takemu vrednotenju dela učiteljev, ki bi ga vseboval družbeni dogovor, naj bi se začeli približevati že letos, v celoti pa naj bi ga realizirali leta 1969, kajti leta 1970 bi moralo priti še do nadaljnje uskladitve z osebnimi dohodki enako kvalificiranih v ljubljanskem gospodarstvu.

Mestni sindikati bodo v dogovoru z MK SZDL in MK ZKS organizirali razgovor z Mestnim svetom in predsedniki občinskih skupščin, da bi proučili možnosti za rebalans letošnjih proračunov in korist vzgoje in izobraževanja.

Ker tudi ekonomsko šibkeje občine zbirajo samoprispevek občanov za investicije v varstvo in šolstvo, ni razloga, da ljubljanske občine

tem primerom ne bi sledile. Ob tem bi lahko pretežni del od letos rezerviranih 15 milijonov N-dinarjev družbenih sredstev za investicije v te namene uporabili za redno dejavnost.

Mestni sindikati sodijo, da je primanjkljaj pri srednjem strokovnem šolstvu potrebno zmanjšati s pravičnejšo delitvijo namenskega prispevka med RIS in TIS Ljubljana. 0,11 % tega prispevka, zbranege v ljubljanski regiji, ki se preliva zdaj drugam, pomeni 3 milijone N-dinarjev. To prelivanje je neupravičeno, saj se na področju ljubljanske regije šola 3000 dijakov iz drugih regij. Poleg tega pa bi moral izvršni svet ukrepati pri tistih občinah, ki svojih obveznosti do strokovnega šolstva ne izpolnjujejo.

Ker Ljubljana še nima programa razvoja varstvenih in izobraževalnih ustanov, sodijo sindikati, naj bi TIS do konca letošnjega leta tak program izdelala, za mrežo strokovnih šol pa naj bi to delo opravila RIS.

KAJ POMENIJO OSEBNI DOHODKI PO DRUGEM PREDLOGU TIS?

Tajnik RO SDDDS Slavko Grčar je opozoril na dokumentacijo, ki so jo zbrali lani decembra. Leta 1967 je bil povprečni osebni dohodek zaposlenih z visoko izobrazbo v gospodarstvu (brez vodilnih uslužbencev) 1770 N-din, enako kvalificiranih v ljubljanskem šolstvu 1240 N-din; z višjo izobrazbo v gospodarstvu 1480 N-din, v šolstvu 1090 N-din; s srednjo izobrazbo v gospodarstvu 1120 N-din, v šolstvu 1020 N-din; z nižjo izobrazbo v gospodarstvu 850 N-din, v šolstvu 790 N-din. Tolikšnih razlik res ni mogoče utemeljevati in zagovarjati. Če bi bili torej osebni dohodki učiteljev po drugem predlogu doseženi v letu 1969, pomeni to še vedno zaostajanje za gospodarstvom v letu 1967, da ne govorimo o letu 1968, ko so visokokvalificirani v ljubljanskem gospodarstvu že dosegli 1880 N-din povprečnega osebnega dohodka. V letu 1970 bi torej morali biti storjeni nadaljnji premiki, saj zaostajanja osebnih dohodkov učiteljev za več kot eno leto ne bi smeli dopustiti. Denar za takšno sanacijo bo treba najti, če ne drugače, tudi na račun večje osebnepotrošnje.

Predstavnica MK SZDL je opozorila, da bi morala TIS večkrat javno razgrniti svojo problematiko pred občinskimi odborniki in zbori volivcev. Mnogi razumejo težak položaj šolstva, so pa tudi še takšni, ki menijo, da je denarja za šolstvo dovolj, da so možni še veliki prihranki itd. Trpka resnica pa je ta, da je bil odnos med osebnimi dohodki in skladi v ljubljanskem šolstvu 1966. leta še 91,7:8,3, leto kasneje že 93,6:6,4, letos pa je še slabše.

POSTSKRIPTUM: Zakaj v taki situaciji tako bogaboječe molčimo o tem, da bi se tudi Ljubljana morala odpovedati kakšni sicer potrebni investiciji, če že to terjamo z ustavo in zakonom v rokah od ekonomsko šibkejših? Zakaj pričakujemo prihrankov od racionalizacije mreže strokovnih šol, ko pa vemo, da nam tega (ne vemo pa katerega?) kadra manjka in da nadarjeni kmečki in delavski mladini ne bi smeli zapirati šolskih vrat?

SONJA GASPERIČ

Iz republiške izobraževalne skupnosti

TEŽAVE NARAŠČAJO

Na zadnji seji izvršnega odbora izobraževalne skupnosti SRS je nekdo opozoril, da se širijo govornice (ki jih je slišati menda od tistih, ki bi morali biti zelo dobro informirani!), češ da je za letošnje težave RIS sama kriva, ko so njeni predstavniki ob letošnji proračunski debati dejali, da bodo predvidena sredstva za šolstvo zadostovala. Dejstvo pa je, da je RIS predlagala 15 % povišanje sredstev. In rečeno je bilo, da če bo potrebno, lahko vsak hip to tudi javno dokažejo.

Nemara se bo ždel čuden tak uvod k poročanju s seje z obsežnim dnevnim redom. Toda ta seja je ponovno zapustila vtis, da težave RIS naraščajo, saj je tokrat ostalo zopet odprto vprašanje razdelitve sredstev za osnovno dejavnost visokošolskih zavodov po že lani sprejetih merilih (to naj bi namreč opravil IO na tej seji!) in da je tudi pri drugih točkah dnevnega reda (sofinanciranje izrednega študija v letu 1968 ali razdelitev sredstev za investicijsko gradnjo) opazovalec dobil vtis, da je skrajno pomanjkanje denarja prisililo IO v enkratno distribucijo sredstev, ki pa seveda težko vzdrži oceno sistemskih rešitev.

No, dejstvo je, da so sklenili začasno visokošolskim zavodom nakazati še lanske dvanajstine, računajoč s tem, da morajo v drugem polletju izplačati 100 odstotkov osnove za osebne dohodke po merilih. Najti je treba rešitve, takšno ali drugačno: z obrazložitvijo so zaprosili izvršni svet za dodatnih 8 milijonov N-din, ali pa bodo prisiljeni poseči v rezervo. S tem zadnjim ukrepom bi se RIS seveda zavestno opredelila za deficitarno poslovanje, saj brez rezerve tudi v januarju 1969 ne bi bilo osebnih dohodkov. Takšen predlog IO je res skrajšen, pa razumen, saj ni mogoče

več pristajati na to, da bi n. pr. RIS krila letos le 68 odstotkov sredstev za redno dejavnost visokošolskim zavodom po lani sprejetih merilih, kar je še za 1 odstotek manj kot lani. Merila so dobra in jih ni potrebno spreminjati, le njih vrednosti ni mogoče realizirati, pa čeprav je osnova za osebne dohodke univerzitetnih profesorjev 2000 N-dinarjev, kar je še vedno nižje, kot n. pr. za sodnike. Nekdo je sicer tudi vprašal, zakaj lahko RIS iz sedanjih sredstev garantira visokošolskim zavodom le 68 odstotkov, osnovnim šolam pa 80 odstotkov. Pojasnilo, da je izhodišče za osebne dohodke pri osnovnih šolah izredno nizko po merilih (750 N-din oziroma 900 N-din), je seveda razblinilo dvom v enakopravno obravnavanje vsega šolstva, saj so razlike le navidezne.

Na seji IO so tudi sklenili, da ob 100-odstotni realizaciji meril za visokošolske zavode ne bi smeli teh meril čisto avtomatično izvajati, sicer bi bile prizadete tiste fakultete, ki so že storile napore za racionalizacijo. Namen racionalizacije ni, so dejali, da bi se sredstva zmanjševala, marveč le prerazdeljevala. Dolegja racionalizacijski ukrepi visokim šolam še niso izboljšali lastnega nezadovoljivega materialnega položaja.

S. G.

Le pa knjiga naj bi bila dostopna slehernemu človeku in vsakemu naj bi postala nujno potrebna duševna hrana. Knjiga namreč človeku pomaga pri oblikovanju njegove duhovne podobe, sili ga, da o sebi in sočloveku temeljito razmisli, da se poglablja v svoj najintimnejši svet, navaja ga na humane medčloveške odnose, brusi mu okus in ga uči ločevati, kaj je lepo in dobro. Naštete lastnosti dobre knjige so po mojem dovolj prepričljive, da ji lahko odmerimo svojevrstno mesto, poleg tega pa je knjiga nedvomno fundamentalna kulturna dobrina. Le prepogosto se pogovarjamo in pišemo o ekonomsko-potrošnih elementih knjige (čeprav seveda ne zanikam njihove pomembnosti), kaj malo pa se menimo o njenih odlikah, o vrednotah lepe knjige, ki je pravzaprav manifestacija človekovega ustvarjalnega hotenja, razkritje njegovega intimnega doživljanja, strnitev spoznanj in odsev lepega v človeku. Gledano s tega vidika je v mnogo pomembnejši luči kažejo tudi vprašanja, zakaj niso dovolj prebujene potrebe po knjigi, zakaj o tem pogosteje ne razmišljamo in ali se nismo preveč sprijaznili s trenutnimi razmerami, namesto da bi se kot družba in posamezniki z vso silo zavzeli, da bi dosegli večjo človekovo navezanost na knjigo.

Gotovo so zelo presenetljivi podatki centra za raziskovanje javnega mnenja pri beograjskem inštitutu družbenih ved, da nekaj manj kot polovica prebivalcev v Sloveniji v letu 1966 ni prebrala niti ene leposlovne knjige, podatki za leto 1967 pa so menda še slabši. Ponavadi na Slovenskem zelo radi zatrjujemo (sicer po posluhu), da precej beremo in da se glede tega ne moremo pritoževati.

SPODBUDA

Prav je, da nismo črnoogledi, toda samozadovoljstvo tudi ni kaj prida, saj se prej ali slej izkaže, da je jalovo. Zato bi rad predlagal najprej temeljit obračun (podrobno raziskavo), potem pa pravično oceno, ki naj presodi, kaj je res in kaj samo namišljeno.

Da pri precejšnjem odstotku prebivalstva potrebe po knjigi niso prebujene, je seveda neizpodbitno. Pri nekaterih so bile morda zbujejene (toplivi šole), pa so bile pozneje zaradi premajhne skrbi za nemarjenje, pri drugih pa nagnjenje ni bilo nikoli živo, vendar ni rečeno, da ga ni mogoče prebuditi. Človek mnogokrat ne zna, ali pa ne more seči po knjigi, potrebna mu je spodbuda, včasih močnejša, drugič domala simbolična. Kdo in kako naj spodbuja? Založbe s prikupno propagando in dostopno ceno knjige, knjižnice s tem, da običnu knjigo približajo, mu jo predstavijo in ga nevsiljivo »zapeljujejo«, da si knjigo izposodi, pisatelji tako, da na različnih prireditvah (literarni pogovori, klubski večeri) svoje knjige prebirajo in razlagajo, javna občila (tisk, radio in televizija), da povedo o dobrih knjigah poglavite značilnosti in dobera seznanijo ljudi s to dobrino itd. Izredno pomembna pa je seveda kulturna vzgoja, s katero je treba začeti že v osnovni šoli in nepretrgoma nadaljevati tudi pozneje. Oblik in načinov spodbujanja je nepregledna množica in dasti je tistih, ki bi se morali tega lotiti. Menim, da tudi družbeno-politične organizacije ne bi smele ostajati med zadnjimi, marveč celo prevzeti pobudo.

Resnici na ljubo moram zapisati, da me mladina toliko ne skrbi, saj je prav mladina — zlasti šolska — glavni odjemalec v knjižnicah, v precejšnji meri kupec in od akcije »bralnih značk«, v katero je zajeto 25.000 šolske mladine, si tudi marsikaj lahko obetamo. Vsekakor nas morajo bolj skrbeti odrasli in del mladih delavcev, ki so glede kulturnega življenja nasploh zelo pogosto prepričani sami sebi. Ob tem je še vedno premalo uresničena vloga delovnih organizacij, ki ne bi smele svojih zaposlenih obravnavati le kot »delovno silo«, marveč kot samopraviljavce, ki jim kultura — in še posebej knjiga — pomaga preraščati v svobodne in duhovno osveščene osebnosti.

Čeprav precejšnji del naklade slovenskih založb (okoli 40 %) pokupijo posamezniki, pa se mi vseeno zdi, da nam to ne sme biti tolažba ob dejstvu, da npr. ljudske knjižnice kupijo le okoli 2 % naklade. Nič novega ni, da imamo na Slovenskem še vedno precej nerazvito knjižnično mrežo, da v knjižnicah izredno počasi rastejo knjizne zaloge, da so področja, kjer je ta dejavnost na izredno nizki stopnji (npr. v občinah Metlika, Sernica, Cerknica, Logatec, Ajdovščina itd., itd.), in končno, da samo okoli 10 % prebivalstva zahaja v te knjižnice. Kaj se res ne bi dalo z odločnejšimi ukrepi (seveda v prvi vrsti finančnimi) razmer bistveno izboljšati? Prepričan sem, da bi to lahko storili, če bi se za kaj takega odločili in dogovorili. Upoštevati bi morali mnenje tistih, ki trdijo, da so knjižnice temeljne kulturnovzgojne in izobraževalne institucije in zato se ne bi smeli obotavljati pri njihovem izgrajevanju. Ali lahko od na pol razvite knjižnične mreže pričakujemo sodobne metode stika z bralci? Dvomim. Mislim, da ni druge rešitve, kot da skušamo knjižnice v najkrajšem času razviti do stopnje, ki bi vsaj približno ustrezala splošnemu družbenemu razvoju. Glede na vse doslej povedano, mislim, da se moramo nehotе vprašati, ali so knjige vsem ljudem resnično dostopne. Žal, odgovor ne more biti razveseljiv, to pomeni, da mnogim niso dane niti najosnovnejše možnosti, da bi lahko posegali po lepi knjigi.

Se tole naj povem: vse bolj se zapletamo v znake potrošniške mrzličnosti in kot kaže, kmalu mnogi ne bodo imeli več pomislekov pred surrogati, ki jih že in jih bo vse bolj ponujal od tempa obsedeni čas. Zato bo za našo skupnost neprecenljiva škoda, če precej delovnih ljudi, proizvajalcev ne bo spoznalo vrednosti dobre knjige in to nadomestilo s potrošniškim pečatom zaznamovanimi dobrinami. Bistvena odlika dobre knjige pa je, da terja od človeka intenzivno odzivanje, soočenje z njegovo individualnostjo, to pa je hkrati pot k bogatemu človekove notranjosti. Nadomestki kaj takega ne zahtevajo, pa tudi usledine so skromne in še za te je značilna le — plehkost.

G. KUČLIJAN

Kam greš, družba naša?

Vedno več je videti v kioskih in knjigarnah literarne plaže, po kateri seveda najbolj sega mladina. Kadar jo v prostem času ne znamo navdušiti za kaj drugega, ali pa ji tega ne zmoremo nuditi, čita pač mladina razne peripetije z dvjega zahoda.

Hudo pa je, če tako literarno plažo na veliko propagirajo nekateri naši časniki. Kljub finančnemu učinku, ki je ob vsaki reklami zanje nesporen, pa vendarle mislim, da vsakršne reklame ne bi smeli objavljati. Ali kdaj o učinkih vsakršne reklame razmišljajo in razpravljajo izdajateljski sveti pri časopisih, ki naj bi menda zagotavljali družbeni interes?

Založniki teh napetih romanov so sila podjetni in poznajo tudi psihološki učinek zunanjih opreme knjižnic na bralce, saj sop latnice slikovito obravane z junaki in revolverji ali z ljubimci. V oglaših grede še dalje (in časopisi, ki jih objavljajo, z njimi). Na primer: »Roman o dveh gangsterjih, ki sta se ljubila in hkrati ubijala...« Lahko bi pisali še dosti o kvaternem vplivu te literature, o tem, kdo vse — in nas je mnogo — bi moral storiti za to, da bi mladina cenila dobro knjigo. Pa je škoda besed, saj v vest naše družbe dregne še komajda kakšen eksces. Kam greš, družba naša?

FRANJO HOVNIK

ZANESLJIVO VARUJE KOŽO PRED SONČNIMI OPEKLINAMI, JO OSVEŽUJE, NEGUJE IN JI DAJE OBSTOJNO TEMNO BARVO

krema mleko spray olje spray pena

KRKA TOVARNA ZDRAVIL NOVO MESTO

Napovedujte
z nami!

JUGOSLOVENSKA LUTRIJA
20. KOLO
19. 5. 1968. SPORTSKA PROGNOZA

12 TAKMIČARSKIH PAROVA		20. K.
TAKMIČAR 1	TAKMIČAR 2	2 D.
1 OFK BEOGRAD - CRVENA ZVEZDA		10
2 ZAGREB - OLIMPIJA		01
3 PROLETER - ŽELJEZNIČAR		21
4 VARDAR - VELEŽ		10
5 MARIBOR - VOJVODINA		11
6 SARAJEVO - RIJEKA		11
7 RADNIČKI - DINAMO		01
8 RADNIČKI(K) - BORAC (C)		11
9 SPARTAK - BAČKA		10
10 SREM - LOVČEN		11
11 BSK - FAMOS		21
12 BORAC (BL) - BOROVO		11

Za jutrišnje nogometno kolo sta stolpca športne napovedi izpolnila Sonja Gašperšič, urednica kulturne rubrike, in Andrej Ulaga, urednik športne rubrike pri DE.

Tako: veliki načrti namiznoteniškega kluba Olimpija, da bi sestavi odlično moštvo in z njim osvajal mednarodne lovorike, so pokopani. Matično društvo, ki odšteje vsakega poklicnemu nogometistu vsak mesec toliko, kolikor stane enomesečno vzdrževanje namiznoteniškega kluba, trdi, da nima denarja za financiranje Ištvan Korpe in Edvarda Vecka — mojstrov bele žgice, s katerima je začel namiznoteniški klub uredniševati svoj zmagoviti pohod (mimogrede: da sta zapustila »Sento«, je bilo treba poseči globoko v žep! Klub napoveduje, da ju bo izpisal in ju oprstil pogodbenih obveznosti, kajti če ni denarja zanju, ga pač ni.

Ali se bo sedaj, po zmagi Dragutina Surbeka na evropskem prvenstvu v Lyonu, in povečanem

Prezgoden pogreb

vgladu te športne discipline, ki nam je prinesla zlato medaljo, tudi v matičnem društvu spremenil odnos do namiznoteniškega kluba Olimpija, pa še ne vem.

Zmaga Surbeka — vsa čast ji! Po navadi se zadočimo tudi z manjšimi zmagami, denimo s prvimi mesti med slabšo polovico tekmovalcev. Toda Olimpija ima svoje načrte: odločila se je organizirati močan hokejski klub in pritegniti štiri odlične hokejiste, seve s primerno materialno vabo.

Ker do tudi hokejski klub dotiralo društvo, se utegne zgodovina namiznoteniškega kluba ponoviti, ko se kadrovske okrepili in na vidiku bo nov pogreb. Nič pretresljivega?

Seveda ne. Razen jokajočih ostalih v bankrotiranih klubih, se ne bo nihče vprašal, koliko stane društvo takšne muhavo »kadrovanje« in spremljanje športnih ambicij.

Za nogometno moštvo — kakršnokoli je že — denarja ne bo zmanjkalo. In najbrž je to najvažnejše... M. K.

MIMO GRAMOZNE JAME...

FOTO: M. CIGLIC

SPORTNIKI AERO KLUBA STANKO BLOUDEK V ZAGATI

Skromen »leteči park«

uspehi kluba pa zavidljivo viski

● Aero klub Stanko Bloudek je danes najmočnejše tovrstno društvo v Sloveniji. Klub združuje v svojih vrstah 829 članov, medtem ko ima Letalska zveza Slovenije po nepopolnih podatkih nekaj več kot 2200 članov.

● Člani Aero kluba Stanko Bloudek dosegajo na športnem področju lepe uspehe.

● Lani so zasedli prvo mesto v nacionalnem tekmovanju aero klubov, njihova letalska šola pa je bila proglašena za najboljšo v državi.

Je celo tako priznana, da jo vsako leto obiskujejo inozemci in vlagajo prošnje za sprejem v pilotske tečaje.

Klub se danes lahko pohvali tudi s tem, da je večina današnjih civilnih pilotov pri AA in JAT začela s svojimi prvimi poletji prav pri njih...

SPORTNIH PILOTOV BI LAHKO IMELI VEČ, ČE...

Dandanes, ko se večina športnih in drugih organizacij pritožuje nad nezainteresirano mladino, se Aero klub Stanko Bloudek otepa z nasprotnimi težavami.

Interes za športno letenje med mladino iz leta v leto raste, klub pa ne more omogočiti letenja nitj vsakemu kandidatu.

Pomanjkanje potrebnih kadrov...?

»Gre predvsem za pomanjkanje sredstev...« nam pove Jože Kukovec, tehnični sekretar Aero kluba Stanko Bloudek.

»Pomislite,« nadaljuje, »vsako leto se prijavi za naš začetniški jadralski tečaj od osemdeset do sto kandidatov, sprejmemo pa jih lahko le blizu 10, v najboljšem primeru petnajst. Naše materialne možnosti so danes vse preveč skromne, da bi lahko ugo-

dili številnim mladim ljudem, ki bi se nam radi pridružili...«

Sportno letenje šteje danes med najdražje športe sploh. Zato ima Aero klub Stanko Bloudek tudi tako omejene možnosti, pa čeprav si veliko večino sredstev, s katerimi razpolaga, ustvarja sam.

● »Letala, ki jih potrebujemo za začetne jadralske tečaje, si izposojamo od vojske, od klubov v Celju, Slovenj Gradcu in od drugod. Novo jadralsko letalo bi nas stalo 75.000 N-dinarjev. Čeprav bi ga prvo sneto potrebovali, si ga trenutno ne moremo privoščiti...«

Tako pravijo člani Aero kluba Stanko Bloudek in so resno zaskrbljeni nad svojim skromnim »letečim parkom«. V svojih hangarjih imajo namreč le eno motorno letalo Kurir, tri visoko sposobna jadralska letala Vaje, enega Žerjava in končno samo še letalo Aero III, ki pa je v popravilu in katerega nadaljnja usoda še ni povsem jasna.

Res malce skromen »leteči park« za klub, ki se ponaša s tako lepimi uspehi na športnem področju in prav tako zavidanja vrednimi rezultati na področju šolanja pilotov.

AERO KLUB STANKO BLOUDEK ŠOLA INOZEMSKO PILOTE

Kot smo že zapisali, si Aero klub Stanko Bloudek veliko večino potrebnih sredstev ustvarja sam.

»Edina dotacija, ki jo dobimo od Mestnega sveta, je navidez lepa, toda letos glede na naše potrebe še vedno premajhna...« razlaga Jože Kukovec.

»Letos nam pomeni na primer komaj desetino našega proračuna, ki znaša 550 tisoč N-din. Skoraj 500 tisoč N-dinarjev »pridelamo« sami. Aero taksi

nam vrže blizu 150 tisoč N-dinarjev, šolanje poklicnih pilotov 170 tisoč N-dinarjev, od posameznikov prejmemo kakih 25 tisočakov itd. itd...«

Aero klub Stanko Bloudek zasluži marsikateri dinar tudi na račun reklamnih uslug. Poglaviti vir dohodkov pa sta še vedno taksi služba in šolanje poklicnih pilotov.

Ko povprašamo, kdo pravzaprav zmore tako visoko »šolnino«, nam Jože Kukovec odgovori takole:

»Letno izšolamo 8 do 10 poklicnih pilotov. Seveda pridejo v poštev le najboljši športni piloti, z bogatimi izkušnjami in vsaj 200 urami predhodnega letenja. Koliko pa velja ena sama ura na krilih, si lahko predstavljate. V ilustracijo naj povem, da stane ura letenja za poklicne pilote več kot 600 N-dinarjev. To pa v nobenem primeru niso mačje solze. Zato tudi ni takega navala na šolo za poklicne pilote. V povprečju izšolamo danes letno enega našega poklicnega pilota in 7 do 8 iz tujine. Kljub visoki »šolnini« smo namreč za inozemce še vedno razmeroma poceni...«

Na račun pilotske šole in drugih uslužnostnih dejavnosti, s katerimi se ukvarja Aero klub Stanko Bloudek, športnim pilotom ni potrebno tako globoko seči v žep, ko želijo poleteti. Vlek z motornim letalom velja 4 N-dinarjev, start 1 N-dinar in podobno. Sicer pa, če ti stroški ne bi bili tako sprejemljivi, klub ne bi imel danes v svojih vrstah več kot 800 članov...

● Vendar, kljub temu, da se člani Aero kluba Stanko Bloudek razmeroma zelo dobro znajdejo glede na to, da se morajo vzdrževati sami,

● je sredstev še vedno malo.

● Premalo, da bi se lahko vpisali v jadralske tečaje vsi ljubitelji tega lepega športa,

● premalo, da bi lahko klub dostojno obnovil svoj »leteči park«, kakor bi se to spodobi in bilo tudi prav za najmočnejši aero klub v Sloveniji.

PEREČE VPRAŠANJE NOVEGA LETALIŠČA

V pisarni Ob Ljubljani, kjer ima klub svoje prostore, mi med drugim tudi povedo, kako pereče je danes vprašanje novega letališča.

»V Polju bomo ostali kmalu brez njega, za gradnjo novega pa bi potrebovali ogromna sredstva. Blizu 5 milijonov N-dinarjev. Svetujejo nam, da bi rešili vprašanje s selitvijo v Lesce. Za nas je ta misel nesprejemljiva. S tem korakom bi namreč podpisali svoj konec. Pokopala bi nas oddaljenost. Zato danes mislimo na gradnjo novega letališča na Brezovici, kaj bolj konkretnega pa o tej stvari žal še ne moremo povedati...«

● Seveda Aero klub Stanko Bloudek danes ni sposoben,

● da bi se samostojno lotil gradnje novega letališča. Treba mu bo priskočiti na pomoč. Prav tako se bo treba zavzeti tudi za to, da bo klub deležen večjih dotacij,

● saj je njegovo delo dvakrat koristno: vzgaja mlade športnike in obenem šola poklicne pilote.

A. ULAGA

Veličastna manifestacija

V toplém spomladanskem soncu se je kopala minulo nedeljo bela Ljubljana, ko smo bili spet priča tradicionalni spominski prireditvi — XII. »Pohodu po poteh partizanske Ljubljane«. Na pot, kjer se je v letih okupacije vila okoli našega glavnega mesta bodoča žica in zaman skušala pretrgati stik med Ljubljano in njenim partizanskim zaledjem, se je odpravilo več kot 12.000 ljudi.

Na pohod so prišli iz vse Slovenije. V koloni smo videli šolarje, pripadnike Jugoslovanske ljudske armade, tabornike, športnike, rezervne oficirje, gasilce itd., itd.

»Pohoda po poteh partizanske Ljubljane« se je udeležilo 12.178 ljudi, vseh starosti, vseh spolov...

Letošnji pohod ni pomenil zgolj veličastne manifestacije v spomin na tisto nepozabno jutro 9. maja 1945, ko so prikakali v Ljubljano partizani. Pohod tisočih je pomenil željo po miru in po tem, da se ne bi nikoli več ponovili časi, ko je bila naša Ljubljana ograjena z bodočo žico.

O tehnični plati organizacije letošnjega in tudi vseh dosedanjih pohodov »Po poteh partizanske Ljubljane« moramo danes govoriti samo v superlativih. Organizacijski aparat dela zares odlično. Še vedno pa je čutili pomanjkljive priprave nastopajočih, ki bi se morali pripravljati na pohod v glavnem skozi vse leto.

V tem bi bila poleg politič-

ne tudi glavna vrednota manifestacije. Vsekakor bi bilo koristno ustanoviti poseben aparat, ki bi delal kot organizacijski vse leto, skrbel bi pa le za priprave nastopajočih. Dela ne bi bilo mnogo. Potrebno bi bilo organizirati le nekaj seminarjev s predstavniki šol, športnih društev in delovnih organizacij, ki bi potlej prevzeli priprave udeležencev »Pohoda po poteh partizanske Ljubljane«.

Torej še enkrat: udeležba je bila tudi na letošnjem pohodu zares razveseljiva, posebno če pomislimo, da ne gre samo za manifestacijo, temveč za naporno pot, ki zahteva veliko truda in trdne volje. Še posebej spodbudno je dejstvo, da smo prišli prav po poti proslav naših svetlih partizanskih tradicij do novih oblik množičnih telesnovzgojnih prireditev, kar daje vsakoletni proslavi osvoboditve Ljubljane poleg drugega tudi športno obeležje. Delno smo uspeli, ko smo se odločili za sistematične priprave, ki se naj bi pričele z zdravniškimi pregledi vseh kandidatov in se potlej nadaljevale z rednimi treningi in obliki hoje in teka. Delno smo uspeli, toda... z rezultati še ne moremo biti zadovoljni. Zato v prihodnje: še več priprav, še več športnega režima življenja! Saj ne pomeni vse to le doprinos k uspešnejšemu nastopu na pohodu, temveč prispeva tudi k napredku telesne kulture, k večjemu razumevanju za vse tisto, kar je zdravju samo v prid.

-a.

● CELJE

SINDIKALNE ŠPORTNE IGRE 1968

Občinski sindikalni svet Celje in občinska zveza za telesno kulturo tudi letos prirejata sindikalne športne igre. Osnovni namen letošnjih iger je, da bi v delovnih organizacijah kar najbolj poskrbeli za športno rekreacijo zaposlenih. Program letošnjih sindikalnih športnih iger je sestavljen na osnovi izkušenj in predlogov športnih referentov sindikalnih podružnic, ki so jih povedali na sestanku komisij na ObSS in občinski zvezi za telesno kulturo.

Povemo naj, da je nogomet najbolj priljubljena športna panoga v celjskih delovnih organizacijah. Tako za nastopajoče, kot za gledalce. Organizator računa, da bo na tekmovanju v nogometu nastopilo več kot 300 delavcev. E. IZANC

● IDRİJA

AKTIVNOST MLADIH

Ceprav je v Idriji lepo nogometno igrišče, dolgo časa tu ni bilo nogometnega srečanja. Morda več kot leto dni. Stadion je sameval in le sem in tja je bilo videti najmlajše, ki so se lovili za žogo.

Šele na pobudo mladine pa se je nedavno vse skupaj le malce zasukalo. Mladi delavci so organizirali dolgo pričakovano nogometno tekmo. Za naslov sta se pomerili enajstoričniki Kluba mladih in »Mladega rudarja«. Srečanje je bilo zanimivo, lovorika pa je to pot pripadla »Mlademu rudarju«. S. P.

TEKMOVANJA V POČASTITEV TEDNA VARNOSTI

V počastitev tedna varnosti je bilo v Idriji v organizaciji postaje LM športno srečanje med delovnimi kolektivi in družbenimi organizacijami v šahu, streljanju z zračno puško, malokalibersko pištolo in tekmovanju v balinanju.

V šahu sta nastopili ekipi SP psihiatrične bolnice Idrija in postaje LM Idrija. Končni izid srečanja je bil neodločen — 2:2. V streljanju z zračno puško so bili najuspešnejši člani ZROP, drugo mesto so zasedli invalidi, tretje člani sindikalne podružnice psihiatrične bolnice Idrija in četrto mesto člani postaje LM. V tekmovanju z malokalibersko puško so ekipno zmagali člani postaje LM, v balinanju pa so zasedli prvo mesto invalidi pred sindikalno podružnico LM. P.

● TRBOVLJE

RUDNIK TRBOVLJE PRVAK V KEGLJANJU

Trboveljski športniki, ki tekmujejo v okviru letošnjih delavskih športnih iger, so odigrali že 10 tekem v posameznih športnih panogah. Doslej je bilo zaključeno tekmovanje le v kegljanju. Tekmovanja se je udeležilo 15 sindikalnih ekip, med katerimi so bile najmočnejše zastopane sindikalne podružnice Rudnika Trbovlje in Cementarne. Ekipi Rudnika Trbovlje I. se je posrečil lanskoletni uspeh, saj je tudi letos osvojila prvo mesto. Od 600 možnih je podrla 569 kegljev. J. SAVŠEK

za prijetno osvežitev — KOLOY'S

ZVEČILNI GUMI
v treh izbranih okusih

PROSTI STREL

VSAKA MEDALJA IMA DVE STRANI

Preteklet je mesec, ko je v Kliničnih bolnišnicah nezadovoljstvo izšlo sode, glasno zaradi neurejenih izplačil osebnih dohodkov, bolj potihno zaradi splošnih neurejenih materialnih razmer v Kliničnih bolnišnicah. Problem Kliničnih bolnišnic nenadoma ni samo interna zadeva več kot 2000 članskega kolektiva, ampak zadeva širše javnosti, ki je večkrat z zgražanjem sodila vse najslabše o odnosu financierjev do osrednje slovenske zdravstvene ustanove. Objektivna resnica o vzrokih za tak položaj pa je iz dneva v dan dobivala drugačno podobo in še danes je ni mogoče navzlic najboljši volji natanko zapisati.

V enem mesecu sem prisluhnila mnogim razpravam na različnih ravneh, pogovarjala sem se z najmanj 20 delavci različnih poklicev v Kliničnih bolnišnicah in prebrala zajehten sveženj zapisnikov sej samoupravnih organov v Kliničnih bolnišnicah in nekaterih drugih družbenih organov, na katerih so sodelovali tudi predstavniki Kliničnih bolnišnic. Toda objektivne resnice, ki bi natanko ločevala zunanje od notranjih vzrokov za nastali primanjkljaj ni mogoče zapisati. Nekateri zdravstveni delavci v Kliničnih bolnišnicah pripisujejo posledice primanjkljaja zgolj tako imenovanim objektivnim vzrokom — premalo odmerjenim finančnim sredstvom za

Številčni podatki so nezanesljivi. Vendar se oprmo na tiste, ki se največkrat ponavljajo. Minulo poslovno leto so zaključili v Kliničnih bolnišnicah s 13 milijoni N-din primanjkljaja, od tega je nekrite izgube 9,7 milijonov ali 16,2% celotnega dohodka klinik. Kolikšen del tega primanjkljaja je pripisati objektivnim in kolikšen del subjektivnim vzrokom, je s številkami težko izraziti. Zadnja verzija, čeprav zanjo ni natančne ekonomske izračuna, pravi, da je za 7 milijonov N-din krivda v objektivnih vzrokih, približno 2,7 milijona N-din pa je potrebno vracati v slabo notranjo organizacijo Kliničnih bolnišnic.

NEIZDELANI NORMATIVI IN POMANJKANJE STROKOVNEGA NADZORA TER CENTRALIZIRANO UPRAVLJANJE SREDSTEV JE JEDRO PROBLEMA

Nobenega dvoma ni, da finančnih težav, v katerih so se znašle Klinične bolnišnice, ni mogoče ločevati od splošnih neurejenosti organizacijskih in finančnih razmer na področju zdravstvenega varstva. Najbrže sedanja razvejena zdravstvena mreža ni v prid gospodarni in hkrati funkcionalno urejeni zdravstveni službi. Ob manjšem dotoku sredstev v skladu zdravstvenega varstva zato ni mogoče tako razporediti razpoložljivih finančnih sredstev, da bodo prav vsi dobili dovolj denarja za skledo, ki je še danes v mnogih zdravstvenih ustanovah izdelana po nekdanjih proračunskih normativih. Vsa dosežanja merila za dodelitev sredstev bolnišnicam so nezanesljiva, normativov, po katerih vpljeje na leto, doslej ni nihče izdelal, tudi tiste republiške institucije ne, ki bi jih morale izdelati, saj so končno odgovorne za smotno in gospodarno zdravstveno politiko.

Ce bi v Kliničnih bolnišnicah razmejili klinični del od bolnišničnega, določili normative za klinično in bolnišnično dejavnost, realno izračunali stroške ene in druge dejavnosti in poskrbeli pri tem za strokovni nadzor, potlej najbrže že dolgo ne bi prekladali števil in bolj po občutku kot realnih pokazateljev zračali krivde s kolektiva na družbo in narobe ali pa si kompromisno delili krivdo za manjkajoči denar v Kliničnih bolnišnicah. S tako odmerjenim dohodkom na osnovi normativov si verjetno ne bi nihče več mogel privoščiti takšne izjave, kot jo je izrekel eden od vodilnih delavcev v Kliničnih bolnišnicah ob lanskem pol-

letnem obračunu. »Zdaj je izgube za pol milijona, do konca leta jo bo za milijon in plačali jo bodo!«

Takšne in podobne izjave merijo na jedro problema, na nestimulativno razdeljevanje sredstev znotraj Kliničnih bolnišnic in zato na nezainteresiranost kolektiva, da bi najbrogospodarno posloval. Zajemanje iz skupne sklade, pri čemer je odločilna sposobnost posameznih delovnih enot ali boljše, njihovih vodstev, da bodo največ zajeli, res ne more razklati megle, ki se vleče med klinikami in ne more spodbuditi posameznih klinik, da bi se lotile gospodarnosti s sredstvi, kot to delajo varčni gospodarji. V tem je tudi osnovni vzrok, da sanacijski ukrepi, ki so jih sprejeli osrednji organi upravljanja sredi lanskega leta, niso padli na plodna tla v delovnih enotah.

SANACIJSKI UKREPI ALI POVEST O JARI KAČI...

Pred skoraj tremi leti, ko se v Kliničnih bolnišnicah niso kopal v dolgovi, so med drugim zapisali v priporočilu članom delovne skupnosti:

»Zaradi uveljavljanja načel gospodarske reforme je pomembna naloga samoupravljanja in vseh članov delovne skupnosti, da posvetijo čim večjo pozornost spremljanju, ugotavljanju in analizi sedanjih stroškov poslovanja. Zavedati se je namreč potrebno, da je dobra organizacija dela in poslovanja pri izvajanju posamezne dejavnosti eden od osnovnih pogojev za sprostitve številnih rezerv v delovni organizaciji. Sposobnost posameznih delovnih kolektivov, glede stopenj in obsega uporabe rezerv pa mora omogočiti neprimerno bolj kot doslej diferencirano, z načeli delitve po delu usklajeno nagrajevanje med posameznimi kolektivi in tudi znotraj njih.«

Kot da ne bi nikdar tega zapisali, so po poldrugem letu, sredi lanskega leta, ko je zelo resno zaškripalo v njihovem poslovanju, načeli vprašanje organizacije poslovanja in dela znova. Med mnogimi razlogi so jih silili v bolj gospodarno poslovanje poleg 5 milijonske izgube tudi taki stroški: letno zneseno regresi za prevoz na delo blizu 247 tisoč novih din. V razdobju od januarja do junija so porabili za nadure 2.125.000 N-din, zato bi jih kazalo zmanjšati in uvesti delo v turnusih, s čimer bi lahko prihranili do konca leta 1.200.000 novih dinarjev. Z zmanjšanjem števila diet in kalorične vrednosti obrokov bi lahko letno prihranili približno 500.000 no-

opravljeno delo, drugi priznavajo, da je tudi v notranji organizaciji in poslovanju veliko megle. Če bi jo uspeli razklati, bi bil finančni položaj Kliničnih bolnišnic takoj bolj jase. Toda ti drugi ne streljajo v skupno tarčo. Vsa si je nastavil svojo. Krivdo za negospodarno trošenje sredstev pripisuje drug drugemu, skupinam, posameznim klinikam.

Nekateri člani kolektiva, ki so v minulem obdobju imeli priložnost neposredno sodelovati pri snovanju gospodarske politike in so želeli pomagati reševati probleme po samoupravnih poti, pripovedujejo sedaj svoje mnenje ob zaprti novinarjevi beležnici in zagotovilo, da novinar ne bo izbral njihovega zaupanja.

Kako naj se v takšnih neurejenih razmerah znajde velika večina kolektiva, ki lahko izve za resnice in neresnice po naključju, ki očitno ni imela nikdar možnosti neposredno odločati o gospodarjenju s sredstvi in zato ni mogla vplivati v mejah svojih sposobnosti in možnosti na varčno gospodarjenje. In ob vsem tem je slišati v Kliničnih bolnišnicah trditve nekaterih, da je pretežen del vzrokov za zavlčevanje notranjih sanacijskih ukrepov, ki so jih zasnovali lani v prvi polovici poslovnega leta, ko je že kazala pot v velik primanjkljaj — v preveč razvejenem samoupravljanju.

vih dinarjev, kajti ugotovili so, da pretiravajo s kvaliteto in količino obrokov, saj pride na bolnika tudi 5.000 kalorij dnevno. Poleg teh ukrepov, ki jih spremljajo nekateri številčni podatki, so se pogovarjali tudi o tem, da v času dežurstva ne bi dodajali nagradi za dežurno delo naravnih dajatev v obliki brezplačne hrane. Poostri bi morali evidenco nad porabo zdravil na klinikah, uvesti je potrebno ekonomsko ceno za prehrano delavcev in določiti obroke količinsko za vse enako, gospodarsko tehnični obrati naj prenehajo z negospodarnim nabavljanjem vsakovrstnega materiala na zalogo itd., itd.

Razpravo o teh in še nekaterih drugih ukrepih, ki zadevajo smotrnejšo organizacijo dela in poslovanja, so potem ponavljali od sestanka do sestanka na strokovnem kolegiju in samoupravnih organih. Proti koncu leta se je nabralo že preko 20 ukrepov za sanacijo poslovanja, vendar, razen drobne izjeme, ni nobeden iz resnic obveljal. Med večino kolektiva, ki mu je slučajno prišlo na uho, da se »nekaj pripravljaja«, je najbolj vznemirljivo odjeknila vest, da je nekaj 100 delavcev preveč.

Z DEKLARACIJAMI BOLNEGA GOSPODARJENJA NI MOGOČE OZDRAVITI

Vsakomur, ki kot nestrokovnjak na medicinskem področju dreza v poslovanje Kliničnih bolnišnic, kmalu poide sapa, kajti v vsakem drugem stavku opravičujejo zavlčevanje izvajanja sanacijskih ukrepov znotraj bolnišnic s skrbjo za bolnike. Vsak ukrep, ki predvideva varčnejše poslovanje, bi ogrozil, po mnenju nekaterih članov kolektiva, zdravljenje bolnikov in osiromašil stroko.

Po drugi strani pa krivijo sindikat, da s tem, ko se protivi odpušcanju delavcev, zavira smotrnejšo organizacijo v Kliničnih bolnišnicah. To je očitno pretenak led za nadaljnjo razpravo. Toda izposodimo si mnenje o tem vprašanju od predsedstva Mestnega odbora sindikata družbenih služb in članov sindikalnega odbora Kliničnih bolnišnic, ki sta ob sodelovanju nekaterih predstavnikov Kliničnih bolnišnic obširno razpravljala lani novembra in letos aprila. Velika večina zapisanih ukrepov dokazuje, so menili, da je mogoče prihraniti z varčnim poslovanjem in z boljšo organizacijo dela, ne da bi prizadeli večino kolektiva, strokovnost ali bolnike. To so zatrjevali v razpravi nekateri zdravniki in dru-

gi delavci, ki ne delajo v zdravniški stroki.

V skupnem dokumentu mestnega sindikata in odbora Kliničnih bolnišnic je zapisan tudi delni odgovor na vprašanje, zakaj se sanacijski ukrepi niso izvajali.

»Sanacijski načrt, o katerem so razpravljali organi upravljanja, je več ali manj deklarativen in pri nobenem sklepu oziroma predlogu ni konkretne zadolžitve za izvršitev posameznih nalog, kakor tudi ni razviden ekonomski učinek posameznih predlogov in celote. Strokovne službe zavoda morajo izdelati ekonomske pokazatelje predlaganih ukrepov in na tej osnovi bi naj potem razpravljali v delovnih enotah.«

»Sindikat meni, da je vsaka razprava o odpustih delav-

cev preuranjena, dokler ni izdelana sistemizacija delovnih mest, ki bi jo podprli z vsemi dokumenti in z rastjo dela v zavodu. Tudi tedaj bi bilo potrebno izdelati kriterije, po katerih bi izvedli morebitne odpuste, o tem bi pa morali predhodno razpravljati vsi člani delovne skupnosti Kliničnih bolnišnic.«

»Zaradi nepoznavanja gradiva o sanacijskih ukrepih kroži med delavci polno različnih mišljenj in govorik, ki povzročajo med ljudmi pasivnost, namesto da bi se članstvo zavestno vključevalo v izvajanje sanacijskih ukrepov.«

DIAGNOZA: ORGANIZACIJSKI IN SAMOUPRAVNI NERED

Nekateri predstavniki osrednjih organov upravljanja in vodstva v Kliničnih bolnišnicah zavračajo krivdo za neučinkovitost sanacijskih ukrepov na razvejeno samoupravljanje in trmast molk posameznih klinik, ki imajo baje tolikšne samoupravne pristojnosti, da lahko obidejo vsak sklep osrednjih organov upravljanja. Zaradi tega vidijo nekateri predstavniki osrednjih samoupravnih organov edino pot v gospodarnejše poslovanje v centralizaciji upravljanja in gospodarjenja.

Tudi sindikalni odbor Kliničnih bolnišnic se je, kot da bi pozabil na ugotovitve skupnih svetov in sindikalnega odbora, kje so pravi vzroki neurejenega gospodarjenja, zatekel po »liniji najmanjšega odpora« k rešitvam, ki bi s pritiskom od zgoraj učile delovne enote dobrega gospodarjenja. Drugače si ni mogoče razložiti njegovega apela na centralne samoupravne organe:

— načeti je potrebno problem pristojnosti centralnih organov upravljanja, ker je do-

sedanja praksa pokazala, da je prevelika decentralizacija strokovnih služb in pristojnosti delovnih enot onemogočala obravnavati Klinične bolnišnice kot celoto, kar bi vsekakor pripomoglo k učinkovitemu izboljšanju ne samo strokovnega dela, temveč tudi gospodarjenja.

Na nekaterih klinikah menijo drugače.

»Ce bi vedeli, pravijo, da smo v kolektivu klinike samostojni gospodarji z natanko odmerjenimi sredstvi, potem bi nedvomno brez priškov od zgoraj v lastnem interesu skrbno obrnili vsak dinar. Slabe izkušnje v minulem obdobju so nas izučile. Posamezna prizadevanja za zmanjšanje stroškov so se izjalovila, saj so se prihranki prelili v skupno blagajno, delovna enota pa ni dobila za to nobene spodbude.«

Slednja razlaga je dokaj prepričljiva. To pa pomeni, da je v Kliničnih bolnišnicah najprej potreben organizacijski in samoupravni red. V današnji samoupravni zmedi se je res težko znajti. ***

V kratkem bo s pristankom Skupščine SR Slovenije uveljavljena pogodba o redni sanaciji Kliničnih bolnišnic za pokritje primanjkljaja iz leta 1967, ki sta jo pred nedavnim sklenila svet Kliničnih bolnišnic in Izvršni svet Skupščine SRS kot prevzemnik sanacije. Kaj si obetajo v Kliničnih bolnišnicah od izvajanja pogodbe in kako se pripravljajo na gospodarnije poslovanje? — Sanacijsko pogodbo je svet podpisal kot izhod v sili, so odgovorili nekateri vodilni delavci v kliničnih bolnišnicah. Z novimi krediti bomo laže brodlili poslovno leto. Ali je tako zagotovilo zadostna garancija za to, da si ne bi ob letu vnovič pripovedovali zgodb o sanaciji? I. VRHOVČAK

Rešitev nagradne križanke

OBJAVLJENE V PRILOGI PRVOMAJSKE ŠTEVILKE DELAVSKE ENOTNOSTI

VODORAVNO:

MARIBOR, KATAR, PILON, KOLENO, KREMA, KAMELA, G, Z, KITE, SALAME, SALO, ALA, LIN, TAM, TROS, PARE, NALIS P, ATAMANI, KRİK, GO, TOKAJEC, AKT, PED, IRA, ARAK, ONI, JON, NO, AMULET, LEN, AG, LTD, MANET, S, KAJ, EMIRAT, SLAP, LS, NEON, APNO, AMOK, PT, N, SNEŽKA, VERIGA, AORTE, S, SMEL, O, PATRONI, TONNA, P, ILINDEN, ITINERAR, REN, IVA, LEJ, RENE, TERMA, METALKA, M, UN, A, DO, E, IL, ALKA, RIS, KASANDRA, E, TIR, A, GEA, ARARAT, SPOJKA, GEPARD, ES, NEM, AREAL, A, LO, SER, SAP, N, KONSTRUKTOR.

V komisiji za žrebanje prvomajske nagradne križanke, ki je bilo 14. maja 1968 ob 10. uri v prostorih uredništva Delavske enotnosti, so bili ob naročnikih Janko Velikonja, tajnik Mestnega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Ljubljana, iz uredništva pa sta bila prisotna Milan Živkovič in Janez Slivar.

Med tistiimi, ki so poslali

pravilne rešitve, so bili izzrebani:

1. nagrada v znesku 200 novih din — Tilka Magdič, Kranj, Zupančičeva 5;
2. nagrada v znesku 100 novih din — Vilma Roš, Trbovlje, Keršičeva 23 a;
3. nagrada: kolekcija izdelkov »Zlatorog« v vrednosti 70 N-din — Vladimir Ambrožič, Kranj, Ljubljanska 2;
4. nagrada: 1 kg kave Mercator — Majda Trilar, Kranj, Škofjeloška 50;
5. nagrada: 1 kg kave Mercator — Leopold Veber, Celje, Otok 1;
6. nagrada: 1 kg kave Mercator — Ivan Rihtar, Kamnik, Trg talcev 8;
7. nagrada: en komplet kolekcije Floid, darilo »Krke«, tovarne zdravil Novo mesto — Marija Ponikvar, Goriče-Srednja vas 1, pošta Golnik;
8. nagrada: en komplet kolekcije Floid, darilo »Krke«, tovarne zdravil Novo mesto — Tatjana Pajnič, »Avto« Kočevje;
9. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Tinca Petek, Vrhnika, Opekarstva 3;
10. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Ana Lotrič, Planina 11, pošta Kranj;
11. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne

papirja Sladki vrh — Tjaša Prah, Kranj, Stošičeva 3;

12. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Milko Kunstelj, Kranj, Prešernova 4;

13. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Jarmila Weis, Ptuj, Ljutomerska 16;

14. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Marija Kokalj, Kranj, Gornjesavska 23;

15. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Ivan Duh, Maribor, Krčevinska 57;

16. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Ludvik Glavač, Kranj, Planina 13;

17. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Iva Černigoj, Ajdovščina, Vilharjeva 9;

18. nagrada: praktična nagrada Sladkogorske tovarne papirja Sladki vrh — Andrej Perne, Kranj, Mlakarjeva 24;

19. nagrada v znesku 10 novih din — Rezka Koblar, Železniki 172, nad Škofjo Loko;

20. nagrada v znesku 10 novih din — Majda Skamljčič, TVI Majšperk.

Nagrade bomo vsem izzrebancem poslali po pošti.

AVTOELEKTRO TOLMIN je dobil letos jugoslovanskega oskarja za plastično embalažo svojih vžigalnih svečk

Vsak kupec vžigalne svečke je lahko nagraden dvakrat. Prvič s kvaliteto svečke, ki je trenutno med najboljšimi na svetu, in drugič, če vrne plastično embalažo podjetju AET. Za štiri poslane plastične embalaže ste lahko izzrebani za dobitke — avtomobilski radijski sprejemnik, za eno vrnjeno plastično embalažo pa lahko prejmete denarno nagrado v višini 100 N-dinarjev.

